أهل السنة والجماعة

SUNNET I NOVOTARIJE

Imam Eš-Šatibi kaže:
„Skupini spašenih, a oni su sljedbenici Sunneta, naređeno je da neprijateljuju protiv sljedbenika novotarija, da ih proganjaju, i kažnjavaju one koji im se priključe.“
(Imam Eš-Šatibi - El-I'atisam)

Husamuddin Afane
Selim 'Id El-Hilali

dr. Husamuddin Afane

TEMELJI I PRAVILA O SUNNETU I BID'ATU

(Sažetak)

Prevod: Ebu Abdullah Es-Selefi

Selim 'Id El-Hilali

NOVOTARIJA I NJEN LOŠ UTICAJ NA UMMET

(Sažetak)

Prevod: Ebu Abdullah Es-Selefi

Izdavač i urednik: Mektebetu El Guraba

Sarajevo, Decembar 2007 godine

dr. Husamuddin Afane

TEMELJI I PRAVILA O SUNNETU I BID'ATU

(Sažetak)

Prevod: Ebu Abdullah Es-Selefi

Ova knjiga govori o temeljima i postavkama Sunneta i novotarija, spominje podjelu Sunneta i novotarije, propis o novotarstvu, povode novotarija i uzroke njihovog širenja. Potom, podrobnije govori o najvažnijim proširenim novotarijama u našim islamskim krajevima, poput novotarija vezanih za ezan, namaz, dovu, proslave, praznike.

Prvo izdanje ove knjige izašlo je 1422.g.h. / 2001 god. u Kudsu.

PODSTICAJ NA SLIJEĐENJE SUNNETA I UPOZORENJE NA NOVOTARIJE, TE POJAŠNJENJE POVODA KOJI SU DOVELI DO UVOĐENJA NOVIH STVARI

Prvo: Časni ajeti koji naređuju slijeđenje predaja i zabranjuju novotarije:

1. Allah, *Azze ve Dželle*, kaže, u prevodu značenja ajeta:

"I doista, ovo je pravi put moj, pa se njega držite i druge puteve ne slijedite, pa da vas odvoje od puta Njegova, - eto, to vam On naređuje, da biste se grijeha klonili."* *(El-En'am, 153)

El-Kurtubi kaže: "Ovo je veliki ajet... On naređuje slijeđenje pravog puta, zabranjuje i ovdje upozorava na slijeđenje drugog puta mimo Njegovog, pa onda naređuje isključivo slijeđenje isključivo Njegovog puta." (Tefsirul-Kurtubi, 7/137)

Ispravni put koji je spomenut u ovom časnom ajetu i na koji poziva je Sunnet, a stranputice su putevi onih koji su se razjedinili i koji su skrenuli sa njega. Oni su sljedbenici novotarija i zabluda. (El-Ibda, 92-93)

2. Allah, *Azze ve Dželle*, kaže, u prevodu značenja ajeta:

"Neka se pripaze oni koji postupaju suprotno naređenju Njegovu, da ih iskušenje kakvo ne stigne ili da ih patnja bolna ne snađe."* *(En-Nur, 63)

Ibnul-Arebi el Maliki (ehli sunnetski učenjak) od Ez-Zubejra ibn Bekkara prenosi da je rekao: „Čuo sam Malika ibn Enesa kada mu je došao neki čovjek i rekao: „Ebu Abdullah, odakle ću obući ihrame?" Reče: „Od Zul-Hulejfe, odakle se i Allahov Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, ihramio." Reče: „Ja želim da se ihramim od Poslanikova, *sallallahu alej-*

hi ve sellem, mesdžida." Reče: „Ne čini to!" Reče: „Želim da se ihramim od Poslanikova, *sallallahu alejhi ve sellem*, kabura." Odgovori: „Ne čini to! Bojim se smutnje za tebe." Upita: „A kakva je to smutnja? To je samo nekoliko milja koje ću ja dodati." Reče mu: „A ima li veće smutnje nego da smatraš da si pretekao Allahovog Poslanika, *sallallahu alejhi ve sellem*, u vrijednosti u kojoj je on zadocnio!? Čuo sam kako Allah, *Azze ve Dželle*, kaže: ***"Neka se pripaze oni koji postupaju suprotno naređenju Njegovu, da ih iskušenje kakvo ne stigne ili da ih patnja bolna ne snađe." (En-Nur, 63)***" (El-I'atisam, 1/132)

3. Uzvišeni kaže, u prevodu značenja ajeta: ***"O vjernici, pokoravajte se Allahu i pokoravajte se Poslaniku i predstavnicima vašim. A ako se u nečemu ne slažete, obratite se Allahu i Poslaniku, ako vjerujete u Allah i u onaj svijet; to vam je bolje i za vas rješenje ljepše." (En-Nisa, 59)***

Uzvišeni Allah je naredio da se sporenje vrati Njegovom govoru i govoru Poslanika, *sallallahu alejhi ve sellem.*

4. Uzvišeni Allah kaže: ***"Danas sam vam vjeru vašu usavršio i blagodat Svoju prema vama upotpunio i zadovoljan sam da vam islam bude vjera." (El-Maide, 3)***

Imam Malik kaže: **„Ko u ovaj ummet nešto novo uvede, a na tome nisu bili naši ispravni prethodnici, tvrdi da je Allahov Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, iznevjerio vjeru, jer Allah Uzvišeni kaže: *„Danas sam vam vašu vjeru upotpunio."* Ono što tada nije bilo vjera, nije vjera ni danas."** (El-I'atisam, 2/53)

Uzvišeni Allah je obavijestio da je Šerijat upotpunjen prije smrti Vjerovjesnika, *sallallahu alejhi ve sellem*, pa je zato nezamislivo da dođe neki čovjek i u njega nešto uvede, jer se dodavanje vjeri smatra dopunjavanjem Allahu, i daje naznake da je Šerijat krnjav, što je u čistoj suprotnosti sa navodima u Allahovoj Knjizi. (El-Mevsuatul-fikhijje, 8/23)

5. Uzvišeni kaže: ***"Reci: 'Ako Allaha volite, mene slijedite, i vas će Allah voljeti i grijehe vam oprostiti!'"***
(Ali Imran, 31)

Vrsni učenjak **Muhammed Emin Eš-Šenkiti** kaže:
„Iz ovog ajeta se uzima da je znak iskrene ljubavi prema Allahu i Njegovom Poslaniku, ***sallallahu alejhi ve sellem,*** **upravo slijeđenje Poslanika,** ***sallallahu alejhi ve sellem.*** **Onaj ko mu se suprotstavlja tvrdeći da ga voli, iznosi laž i potvoru, jer da ga voli pokoravao bi mu se, a poznato je kod običnih ljudi da ljubav zahtijeva pokornost. Pjesnik kaže:** *Da je tvoja ljubav iskrena pokoravao bi mu se,*
Jer onaj koji voli nekoga i pokorava mu se."
(Advaul-bejan, 1/217; Tefsirul-menar, 3/284)

6. Uzvišeni kaže: ***"Zar oni da imaju bogove koji im propisuju da vjeruju ono što Allah nije naredio?"*** ***(Eš-Šura, 21)***

Drugo: Vjerovjesnikove izreke koje naređuju slijeđenje Sunneta i zabranjuju novotarije:

1. Od Džabira ibn Abdullaha, radijAllahu anhu, prenosi se da je rekao: ***„Kada bi Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, držao hutbu, oči bi mu se zacrvenile, glas bi povisio, a srdžba bi mu se povećala, kao da bi upozoravao vojsku govoreći: 'Dolaze vam ujutro ili naveče.' Rekao bi: „Poslan sam, a između mene i Sudnjeg časa je kao između ova dva.", pa bi sastavio srednji prst i kažiprst. Rekao bi: „A zatim, najbolji govor je Allahova Knjiga, a najbolja uputa je uputa Muhammedova. Najgore su izumljene stvari, a svaka novotarija je zabluda."***

(Muslim, Avnul-ma'bud, 11/234; Tuhfetul-ahvezi, 7/365; Sahihu Ibn Hibban, 1/188; El-Fethul-rebbani, 1/188; Hakim El-Mustedrek, 1/288)

U verziji ovog hadisa kod **En-Nesaija** stoji: ***„Najgore su izumljene stvari, a svaka izumljena stvar je novotarija, a svaka novotarija je zabluda, a svaka zabluda je u vatri.“***

(Sahihul-Buhari, Fethul-Bari ibn Hadžer, 6/230; Sahihul-Muslim, Šerhun-Nevevi, 3/379)

2. Od Abdullaha ibn Mes'uda, radijAllahu anhu, prenosi se da je rekao: ***„Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nam je jednoga dana povukao liniju, a zatim rekao: „Ovo je Allahov put.“ Potom je povukao više linija s desne i lijeve strane, a onda rekao: „Ovo su stranputice, a na svakoj od njih je šejtan koji poziva u nju.“ Zatim je proučio ajet: “I doista, ovo je pravi put moj, pa se njega držite i druge puteve ne slijedite, pa da vas odvoje od puta Njegova.” (En'am, 153)”*** *(Ed-Darimi, Ahmed, En-Nesai, El-Albani sahih. Sahihu Muslim sa komentarom En-Nevevija, 3/380)*

3. Od Ebu Nedžiha el-Irbada ibn Sarije, radijAllahu anhu, prenosi se da je rekao: ***„Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nas je predvodio na sabah namazu, a potom nam održao rječito predavanje od koga su oči zasuzile, a srca zaigrala. Neko reče: „Allahov Poslaniče, kao da je ovo predavanje onoga ko nas napušta, pa nas posavjetuj!“ Reče: „Savjetujem vam bogobojaznost, poslušnost i pokornost, pa makar i abesinskom robu. Ko od vas poslije mene poživi, vidjet će mnoga razilaženja. Pridržavajte se moga Sunneta i Sunneta razboritih i upućenih halifa. Čvrsto se za njih uhvatite. Čuvajte se izumljenih stvari, jer je svaka izumljena stvar novotarija, a svaka novotarija je zabluda.“***

(Ebu Davud, Et-Tirmizi, Ahmed, Ibn Hibban. Sunen Ibn Madže, 1/76; Šerhus-sunneh, 1/233; Sahihu suneni Ibn Madže, 1/41)

4. Od Aiše, radijAllahu anha, prenosi se da je rekla: „Rekao je Allahov Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*: ***„Ko u ovu našu vjeru unese ono što nije od nje, to mu se i odbacuje.“***

(Prenose ga El-Buhari, 6/230; i Muslim, 3/379)

U Muslimovoj predaji stoji: ***„Ko uradi kakvo djelo koje nije u skladu sa onim na čemu smo mi, ono mu se odbacuje.“***
(Sahihu Muslim Šerhun-Nevevi, 3/380)

Hafiz Ibn Redžeb el-Hanebli kaže: „Ovaj hadis je jedan od velikih temelja islama, kao što je hadis: ***„Djela se cijene prema namjerama.“***, vaga za djela u nutrini, on je vaga za djela u vanjštini. Kao što za svako djelo, kojim se ne želi Allahovo lice, djelatnik nema nagradu, isto tako svako djelo koje nije u skladu sa naredbom Allaha i Njegovog Poslanika, *sallallahu alejhi ve sellem*, bit će vraćeno djelatniku. Svaki onaj koji u vjeru uvede ono što Allah ili Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, nisu dozvolili, takav i nema nikakve veze sa vjerom."
(Džami'ul-ulumi vel-hikem, 81)

5. Od Bilala ibn Harisa prenosi se da je rekao: „Čuo sam Allahovog Poslanika, *sallallahu alejhi ve sellem*, kako govori: ***„Ko oživi Sunnet, koji je usmrćen poslije mene, imat će nagradu kao i nagradu onoga koji bude poslije njega po njemu postupao, ali se od njegove nagrade neće ništa oduzimati. Ko uvede novotariju snosit će grijeh, kao i grijeh onih koji budu radili po njoj, ali se njima grijesi neće ništa umanjivati.“***
(Et-Tirmizi, Ibn Madže. El-Begavi hasen)

6. Od Ebu Šurejha el-Huzaija prenosi se da je rekao: ***„Pred nas je izašao Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, i upitao: „Zar ne svjedočite da nema drugog boga osim Allaha i da sam ja Allahov Poslanik?“ Rekoše: „Svakako.“ Reče: „Uistinu je jedan kraj ovoga Kur'ana u Allahovoj ruci, a drugi kraj u vašim rukama, pa ga se pridržavajte, jer nećete zalutati i propasti poslije njega nikako.“***
(Et-Taberani El-Kebiru, Sahihu tergibi vet-terhib, 20-21)

7. Od Ibn Abbasa, radijAllahu anhu, prenosi se da je Allahov Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, držao govor na Oprosnom hadždžu i rekao:

„Šejtan je izgubio nadu da će biti u vašoj zemlji obožavan, ali je zadovoljan da mu se bude pokorno u onome što je manje od toga, u vašim djelima koja smatrate mizernim. Zato se pripazite, a ja vam ostavljam nešto ako ga se budete pridržavali nikako nećete zalutati: Allahovu Knjigu i Sunnet Njegovog Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem.“

(El-Hakim sahih, El-Albani hasen, a ima osnovu u Sahihu. Sahihut-tergibi vet-terhib, 21; El-Mustedrek, 1/284)

8. Od Enesa ibn Malika, radijAllahu anhu, prenosi se da je rekao: „Rekao je Allahov Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*: ***„Allah je stavio zapreku prema pokajanju svakog novotara sve dok ne ostavi novotariju.“***

(Taberani, hasen; Albani sahih; Sahihut-tergibivet-terhib, 25)

Treće: Predaje od ispravnih prethodnika (selefu salih) o pridržavanju za Sunnet i zabrani novotarija:

1. Od Abdullaha ibn Omera, radijAllahu anhu, prenosi se da je rekao: **„Svaka novotarija je zabluda, pa makar je ljudi smatrali lijepom.“**

(Predaju prenosi El-Bejheki u El-Medhalu, a šejh El-Albani kaže da je ispravnog lanca prenosilaca. aslahul-mesadžid, 13; Pogledaj, Novotarija i njen loš utjecaj na ummet, 42)

2. Od Abdullaha ibn Mes'uda, radijAllahu anhu, prenosi se da je rekao: **„Umjerenost u Sunnetu je bolja od zalaganja na novotariji.“**

(Prenosi ga Ed-Darimi, El-Bejheki, a El-Hakim kaže da je sahih i u tome se slaže Ez-Zehebi. El-Albani također kaže da je sahih. El-Bais, 13; El-Emru bit-tiba'a, 48; Sahihut-tergibi vet-terhib, 21; Sunenu Ed-Darimi sa komentarom Fethul-mennan, 2/288)

3. Od Abdullaha ibn Mes'uda, radijAllahu anhu, se, također, prenosi da je rekao: **„Slijedite, a nemojte uvoditi novotariju, jer vam je Sunnet dovoljan."**

(Et-Taberani u El-Kebiru, a prenosioci su prenosioci Sahiha, kao što kaže El-Hejsemi, Ed-Darimi. Medžmeuz-zevaid, 1/181; Sunenu Ed-Darimi sa komentarom Fethul-mennan, 2/258)

4. Od Abdullaha ibn Mes'uda, radijAllahu anhu, prenosi se da je rekao: **„Slijedite, a nemojte uvoditi novotarije, jer vam je Sunnet dovoljan. Svaka novotarija je zabluda."**

(Ebu Hejsemi Kitabul-ilmi, 122)

5. Od Abdullaha ibn Mes'uda, radijAllahu anhu, se, također, prenosi da je rekao: **„Ljudi, vi ćete uvoditi nove stvari i vama će se uvoditi, pa kada vidite uvedenu stvar pridržavajte se onoga što je bilo na početku."**

(Prenosi ga Ed-Darimi, a Hafiz Ibn Hadžer ga smatra vjerodostojnim, kao i Ibn Redžeb El-Hanbeli. Sunenu Ed-Darimi sa komentrom Fethul-mennen, 2/184; El-Emru bit-tiba'a, 59-60)

6. Od Abdullaha ibn Mes'uda, radijAllahu anhu, se, također, prenosi: **„Naučavajte znanje prije nego što vam bude uskraćeno, a uskratit će se tako što će nestati učenjaka. Čuvajte se pretjerivanja, zadubljivanja i novotarija, a držite se onoga kako je bilo na početku."**

(Sunenu Ed-Darimi sa komentarom Fethul-mennen, 2/115; El-Musannef od Abdurrezaka, 11/252; Ibn Abdulberr Džami'ul-bejanil-ilmi ve fadlihi, 1/152; El-Emru bit-tiba'a, 59)

7. Od Huzejfe, radijAllahu anhu, prenosi se da je rekao: „O skupino učača, budite istrajni na pravom putu jer uveliko prednjačite, pa ako budete krenuli lijevo ili desno onda ćete uveliko zalutati ." Prenosi ga **El-Buhari**.

Hafiz kaže: „Pod riječima: "Skupino učača", mislio je na učenjake koji poznaju Kur'an i Sunnet, i koji su poznati po pobožnosti." (Sahihul-Buhari sa Fethul-barijem, 17/15)

8. Od Huzejfe, radijAllahu anhu, se, također, prenosi da je rekao: **„Svaki ibadet koji nisu upražnjavali ashabi Allahovog Poslanika, *sallallahu alejhi ve sellem*, nemojte ni vi upražnjavati, jer prvi zadnjima nisu ostavili prostora za polemiku. Bojte se Allaha, skupino učača, i držite se puta onih koji su bili prije vas."**

(Prenosi ga El-Lalikai u Šerhu usulil-i'atikad Ehli sunneh; Muhammed ibn Nasr u Es-Sunnetu, Ebu Neim, Ibn Asakir, Ebu Šame ga spominje u El-Bais i pripisuje ga Ebu Davudu. Isto su učinili Sujuti i dr., El-Bais, 15-16; El-Ittiba'a, 62; Islahul-mesadžid, 12)

9. Ebu El-Alije kaže: **„Držite se onoga što je bilo na početku, na čemu su bili prije nego što su se razišli."**

(Ma'mer u El-Džami'a. Ibn El-Dževzi Telbisu iblis, 8; Sujuti El-Emru bit-tiba'a, 49; El-Musannef od Abdurrezaka, 11/367)

10. Imam **El-Evzai** kaže: **„Strpi se u Sunnetu i zastani gdje su ljudi zastali, govori ono što su oni govorili, sustegni se od onoga od čega su se oni sustegli, i idi putem svojih ispravnih prethodnika, jer tebi je dovoljno ono što je i njima bilo dovoljno."**

(Ibnul-Dževzi, Telbisu iblis, 9; Sujuti, El-Emru bit-tiba'a, 49)

11. Omer ibn Abdulaziz, radijAllahu anhu, rekao je: „Allahov Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, i vladari poslije njega su ustanovili Sunnete čije je pridržavanje potvrda Allahove Knjige i upotpunjenje pokornosti Allahu, te ojačanje Allahove vjere. Niko nema pravo da ih mijenja, niti da gleda u nešto što im se suprotstavlja. Ko bude po njima radio upućen je, ko putem njih bude tražio pomoć bit će pomognut, a ko im se suprotstavi slijedi put koji nije put vjernika, a Allah će ga prepustiti onome čemu se predao, spržiti ga džehennemom, a ružno li je to utočište!"

(Prenosi ga Ibn Abdulberr, a Eš-Šatibi ga spominje u El-I'atisamu rekavši da je ova predaja veoma zadivila Malika. Džami'u bejanil-ilmi ve fadlihi, 2/187; El-I'atisam, 1/87)

Imam Eš-Šatibi kaže: **„Uistinu ovaj govor ih je divio, jer je sažet, a obuhvata više lijepih temelja Sunneta, a jedan od njih je i ovaj o kome govorimo sada, jer njegove riječi:** ***"niko nema pravo da ih mijenja niti da gleda u nešto što im se suprotstavlja"*****, presijecaju općenito sve oblike novotarija. Njegove riječi:** ***"ko po njima bude postupao upućen je"*****, su pohvala onome ko slijedi Sunnet i pokuda onome ko im se suprotstavlja sa dokazom koji na to ukazuje. To su riječi Uzvišenog:** ***"Onoga ko se suprostavi Poslaniku, a poznat mu je pravi put, i koji pođe putem koji nije put vjernika, pustićemo da čini šta hoće, i bacićemo ga u džehennem, - a užasno je on boravište!""*** (El-I'atisam, 1/87)

12. Omer ibn Abdulaziz savjetujući nekog čovjeka je rekao: **„Savjetujem ti bogobojaznost, umjerenost u Njegovoj vjeri i slijeđenje Sunneta Njegovog Vjerovjesnika, te ostavljanje onoga što su uveli novotari nakon što je Sunnet sproveden. Pridržavaj se njegovog Sunneta, jer će ti on, Allahovom dozvolom, biti zaštita."**

(Ebu Davud, El-Albani sahih. Sunenu Ebi Davud sa šerhom Avnul-Ma'bud, 12/238-239; Sahihu suneni Ebu Davud, 3/873)

13. **Od El-Fudajla ibn Ijada,** Allah mu se smilovao, prenosi se da je rekao: **„Slijedi puteve upute i neće ti naštetiti mali broj onih koji idu ispravnim putem. Čuvaj se puteva zablude, a nemoj biti obmanjen mnoštvom onih koji su propali."**

(Eš-Šatibi, El-I'atisam,1/83; Es-Sujuti, El-Emru bit-tiba'a, 152)

14. Od Osmana el-Ezdija prenosi se da je rekao: „Uđoh kod Ibn Abbasa, radijAllahu anhu, i rekoh mu: „Posavjetujem me." Reče: **„Pridržavaj se bogobojaznosti, istrajnosti, slijedi Sunnet, a nemoj uvoditi novotarije."**

(El-Hatib u El-Fekih vel-mutefekkih, 1/173; El-Begavi u Šerhus-sunneh, 1/214; Ebu Šame El-Baisu, 15; Es-Sujuti El-Emru bil-ittiba'a, 21)

DEFINICIJA NOVOTARIJE U JEZIKU

Kaže **Er-Ragib el-Esfahani**: „*El-ibda'* znači da se nešto načini bez prethodnog uzora. *El-bedi'* označava izumitelja, kao što Uzvišeni kaže: „*Tvorac (Izumitelj) nebesa i zemlje.*" Uzvišeni, također, kaže: „*Reci: Ja nisam novi od poslanika.*" Rečeno je: tj., meni su prethodili poslanici. Novotarija označava da se navede kakav govor u kojem se govornik ili djelatnik nije povodio za nekim drugim." (El-Mufredat, 38-39)

Ebul-Beka el-Kefevi kaže: „Novotarija je svako djelo koje se učini bez prethodnog primjera." (El-Kullijjat, 226)

NOVOTARIJA U ŠERIJATU

Pogledi učenjaka se razlikuju s obzirom na definiciju novotarije i preciziranje njenog poimanja. Neki su ograničili novotariju na pitanje ibadeta, pa su tako suzili njeno poimanje i terminološki ograničili je na novotarije u pitanjima obredoslovlja - ibadeta.

Neki su proširili njen pojam i njome nazvali svaku uvedenu stvar (što se tiče i običnih ovosvjetskih stvari) podijelivši je na pet dijelova, rekavši da postoji obavezna, pohvalna, dozvoljena, pokuđena i zabranjena.

(Mesalikul-ulema fi tarihil-bid'ati, Kavaidul-ahkam, 2/172; El-Ia't-sam, 1/38; Iktidaus-siratil-mustekim, 270)

Imam Eš-Šatibi kaže: „**Podjela novotarije na pet dijelova je također izumljena stvar na koju ne ukazuje šerijatski dokaz, već se i ova podjela sama sebe pobija.**"

(El-I'atisam, 1/191-192)

Učenjaci su argumentirali zabranu novotarije sljedećim:

- Prvo: Uzvišeni Allah je upotpunio ovu vjeru prije smrti Poslanika, ***sallallahu alejhi ve sellem.*** Allah kaže:

"Danas sam vam vjeru vašu usavršio i blagodat Svoju prema vama upotpunio i zadovoljan sam da vam islam bude vjera." *(El-Maide, 3)*

Stoga, ne prima se ni od jednog čovjeka da doda ovoj vjeri ili u njoj izumi nešto, jer dodavanje i inovacije smatraju se dodavanjem Allahu Uzvišenom, i nose insinuacije da je Šerijat nepotpun, te da Muhammed, *sallallahu alejhi ve sellem,* nije u potpunosti dostavio poslanicu.

(El-Bid'atu vel-mesalihul-mursele, 11)

Imam **Malik ibn Enes** kaže: **„Ko u ovom našem ummetu uvede nešto novo na čemu nisu bili ispravni prethodnici, tvrdi da je Allahov Poslanik,** ***sallallahu alejhi ve sellem,*** **iznevjerio poslanstvo, jer Uzvišeni Allah kaže:** ***„Danas sam vam vašu vjeru usavršio."*** **Što tada nije bila vjera nije ni danas vjera!"** (El-I'atisam, 2/53)

Dodavanje Šerijatu predstavlja izraz superiornosti nad Zakonodavcem i neučtiv odnos prema Njemu, jer kada velikani nešto odrede na tim granicama se zastaje, a prelazak tih granica se smatra neučtivim. (Tehzibul-furuk, 4/218)

- Drugo: Hadisi koji se navode od Poslanika, *sallallahu alejhi ve sellem,* o novotariji, su svi došli u smislu pokude, a jedan od njih je i hadis od Džabira u kome se kaže: ***„Kada bi Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, držao hutbu, oči bi mu se zacrvenile, glas povisio, a srdžba povećala, kao da bi upozoravao vojsku govoreći: „Dolaze vam ujutro ili naveče." Rekao bi: „Poslan sam, a između mene i Sudnjeg časa je kao između ova dva", pa bi sastavio srednji prst i kažiprst. Rekao bi: „A zatim, najbolji govor je Allahova Knjiga, a najbolja uputa je uputa Muhammedova. Najgore su izumljene stvari, a svaka novotarija je zabluda."*** *(Muslim)*

U predaji od **En-Nesaija** stoji: ***„Najgore su uvedene stvari, a svaka uvedena stvar je novotarija, svaka novotarija je zabluda, svaka zabluda je u vatri.“***

Isto se se navodi u hadisu od Irbada ibn Sarije:

„Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nas je predvodio na sabah-namazu, a potom nam održao rječito predavanje od koga su oči zasuzile, a srca zaigrala. Neko reče: „Allahov Poslaniče, kao da je ovo predavanje onoga ko nas napušta, pa nas posavjetuj.“

Reče: „Savjetujem vam bogobojaznost, poslušnost i pokornost, pa makar i abesinskom robu. Ko od vas poslije mene poživi, vidjet će mnoga razilaženja. Pridržavajte se moga Sunneta i sunneta razboritih i upućenih halifa. Čvrsto se za njih uhvatite. Čuvajte se izumljenih stvari, jer svaka izumljena stvar je novotarija, a svaka novotarija je zabluda.“ *(Ebu Davud, Et-Tirmizi, hasen-sahih)*

Rekli su da su Poslanikove, *sallallahu alejhi ve sellem,* **riječi:** ***„Svaka novotarija“*, generalne i sveobuhvatne, te da su okružene najjačim jezičkim konstrukcijama sveobuhvatnosti i općenitosti, tj., „Svaka“. Ove riječi je izrekao Poslanik,** *sallallahu alejhi ve sellem,* **a on zna na šta one ukazuju. Bio je najrječitije stvorenje, najbolji savjetodavac ljudima, nije ništa izgovarao, a da nije ciljao i na njegovo značenje.** (El-Ibda fi kemališ-šer'a, 12)

Imam **Ebu Hanife** kaže: **„Pridržavaj se predaja i pravca ispravnih prethodnika, a čuvaj se svake izumljene stvari, jer je to novotarija.“** (Ibn Kudame el-Makdisi, Zemmut-te'vil)

Imam Ahmed kaže: **„Temelji Sunneta kod nas su: pridržavanje za ono na čemu su bili ashabi Allahovog Poslanika,** *sallallahu alejhi ve sellem,* **povođenje za njima, ostavljanje novotarija, a svaka novotarija je zabluda.“**

(Ibn Kudame el-Makdisi, Zemmut-te'vil)

Ibn Redžeb el-Hanbeli kaže: „Njegove riječi: ***„svaka novotarija je zabluda"***, su jedan od oblika Poslanikovog sažetog govora (sa puno značenja), a od njega ništa ne dođe, a da nije jedna od temelja vjere. Ove riječi su slične njegovim riječima: ***„Ko u ovu našu vjeru uvede ono što nije od nje to mu se odbacuje."*** Svako ko nešto uvede i pripiše ga vjeri, a zato nema temelja u vjeri, bit će mu vraćeno, jer je zabluda, a vjera je čista od toga."

(Ibn Redžeb el-Hanbeli, Džami'ul-ulumi vel-hikem, 336)

Hafiz Ibn Hadžer poslije navoda riječi: ***„Svaka uvedena stvar je novotarija, a svaka novotarija je zabluda"***, kaže: „Ovo je cjelokupna šerijatska postavka prema onome što je vanjštinom izrečeno i što se shvata iz hadisa. Primjer za ono što je izrečeno je da se kaže: „Propis za to i to je novotarija, a svaka novotarija je zabluda", pa zato nije od Šerijata, jer je sav Šerijat uputa. Kada se utvrdi da je dotični propis novotarija, dvije prethodne postavke će biti ispravne i dat će produkt koji se traži." (Hafiz Ibn Hadžer, Fethul-Bari, 17/11)

Abdullah ibn Omer kaže: **„Svaka novotarija je zabluda, pa makar je ljudi smatrali lijepom."**

Imam Eš-Šatibi, kada je upitan, dao je odgovor, a pitanje je glasilo: „Da li je svaka novotarija, lijepa ili ružna, zabluda zbog generalnog značenja hadisa, ili se dijeli shodno propisima Šerijata?

Odgovorio je **Imam Eš-Šatibi**: **„Vjerovjesnikove,** ***sallallahu alejhi ve sellem,*** **riječi: *„Svaka novotarija je zabluda"*, se kod učenjaka tumače generalno, niti se iz njih išta izuzima. Nema novotarije koja je u osnovi lijepa, jer je lijepo ono što Šerijat uljepša, a ružno je ono što Šerijat proglasi ružnim.** Razum nema legitimitet da nešto proglasi lijepim ili ružnim, a racionalno uljepšavanje i proglašavanje ružnim samo zastupaju sljedbenici zablude."

(Fetava Imam Eš-Šatibi, 180-181)

- Treće: Argumentirali su navodom iz hadisa od Aiše, radijAllahu anhu, da je rekla: „Rekao je Allahov Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, : ***„Ko u ovu našu vjeru uvede ono što nije od nje, to mu se odbacuje.“*** *(El-Buhari i Muslim)*

U predaji od **Muslima** stoji: ***„Ko uradi kakvo djelo koje nije u skladu sa našom vjerom, ono mu se odbacuje.“***

Hafiz Ibn Redžeb el-Hanebli kaže: „Ovaj hadis je jedan od velikih temelja islama, kao što je hadis: ***„Djela se cijene prema namjerama“***, vaga za djela u nutrini, on je vaga za djela u vanjštini. Kao što za svako djelo kojim se ne želi Allahovo lice djelatnik nema nagradu, isto tako svako djelo koje nije u skladu sa naredbom Allaha i Njegovog Poslanika, *sallallahu alejhi ve sellem*, bit će vraćeno djelatniku. **Svaki onaj koji u vjeru uvede ono što Allah ili Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, nisu dozvolili i nema nikakve veze sa vjerom.**“

(Džami'ul-ulumi vel-hikem, 81)

Imam Eš-Ševkani kaže o ovom hadisu: **„Ovaj hadis je jedan od temeljnih postavki vjere, jer pod njega potpada neograničen broj propisa.**

Kako je samo jasan i kako jasno ukazuje na opovrgavanje onoga što učiniše pravnici kada podijeliše novotarije na dijelove i kada posebno neke odbaciše, bez izričitog dokaza iz razuma, a ni predaja!

Kada čuješ da neko kaže: "Ovo je lijepa novotarija", kada mu se ona zabranjuje, imaj uporišta u ovim cjelokupnim pravilima, kao kada Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, kaže: ***"Svaka novotarija je zabluda"***.

Zatraži dokaz za posebno izdvajanje te novotarije oko koje postoji razilaženje, nakon što je došlo do saglasnosti da je novotarija.

Reći ćeš: **Ovo nije Poslanikova, *sallallahu alejhi ve sellem*, naredba, a sve što nije njegova naredba, to se odbacuje, a sve što se odbacuje, to je neispravno.**

Uzmimo npr., namaz u kojem je izostavljeno ono što je Allahov Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, radio, ili se u njemu čini ono što je on, sallallahu alejhi ve sellem, izostavljao. Takav namaz ne spada u njegovu naredbu, pa će biti neispravan s istim ovim dokazom, svejedno da li stvar, koja se čini ili ostavlja, bila pomognuta terminologijom metodologičara, uslovom (šartom) ili drugo. Zato se prisjeti ovoga!"

(Imam **Eš-Ševkani,** Nejlul-evtar, 2/89)

- **Četvrto:** Argumentirali su predajama od ispravnih prethodnika (selefu salih) o zabrani novotarije, te da su iz hadisa, koji se navode o pokudi novotarije, shvatili da je to općenito pravilo, kao što Ibn Omer kaže: **„Svaka novotarija je zabluda, pa makar je ljudi smatrali lijepom."**

Abdullah Ibn Mes'ud kaže: **„Slijedite, a nemojte uvoditi novotarije, jer vam je Sunnet već dovoljan."**

Abdullah Ibn Abbas kaže: **„Pridržavaj se bogobojaznosti i istrajnosti, slijedi a nemoj uvoditi novotarije."**

Huzejfe kaže: **„Svaki ibadet koji nisu upražnjavali ashabi Allahovog Poslanika, *sallallahu alejhi ve sellem*, nemojte ni vi upražnjavati. Prvi nisu ostavili mogućnosti drugima za polemiku. Bojte se Allaha, skupino učača, i krenite putem onih koji su bili prije vas."**

Shodno ovome učenjaci smatraju da je svaka novotarija u vjeri zabluda, pa se novotarija u vjeri ne može podijeliti na dobru i lošu, već su sve novotarije loše i zabranjene.

Isto tako naveli su i druge dokaze za čiji bi navod trebalo više prostora.

ODABRANI PRAVAC ZA DEFINICIJU NOVOTARIJE

Poslije sagledavanja navoda od učenjaka i iznošenja njihovih dokaza koje su uzimali kao oslonac, smatram da se novotarija ograničava samo na domen obredoslovlja (ibadeta) i to zbog sljedećeg:

1. **Navod da se novotarija u vjeri dijeli na dobru i lošu nema nikakve osnove u Šerijatu.** Za to nema dokaza u riječima Poslanika, *sallallahu alejhi ve sellem*, jer se termin novotarija jezikom Poslanika, *sallallahu alejhi ve sellem*, uvijek navodi u smislu pokude.

Omerove riječi: "Lijepa li je ovo novotarija", nisu dokaz da se termin novotarija može iskoristiti u Šerijatu za ono što je lijepo, već je Omer riječju, 'novotarija', ciljao jezičko značenje, a u jezičkom značenju se novotarija dijeli na dobru i lošu.

Šejhul-islam **ibn Tejmijje** kaže: „Najviše što se može naći ovoj tematici (novotarija) jeste da je Omer svoj postupak nazvao novotarijom, iako je njegov postupak bio lijep. Ovaj naziv je jezički, a ne šerijatski, jer novotarija u jeziku obuhvata primarno svako djelo kojem nema prethodno sličnog, dok šerijatska novotarija označava sve ono za što nema šerijatskog dokaza." (Iktidaus-siratil-mustekim, 276)

Imam **Eš-Šatibi**, odgovarajući i komentarišući Omerove riječi: „Lijepa li je ovo novotarija", kaže: „Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, je klanjao teravih-namaz zajednički u džamiji, a i ljudi su se iza njega okupili."

Ebu Davud od Ebu Zerre prenosi da je rekao: „Postili smo sa Allahovim Poslanikom, *sallallahu alejhi ve sellem*, ramazan, pa tokom cijeloga mjeseca nije klanjao sve dok nije preostalo

sedam dana. Predvodio nas je u namazu sve dok nije prošla trećina noći, a kada je došla šesta noć nije nas predvodio u namazu. U petoj noći nas je opet predvodio, tako da je prošla polovina noći. Rekli smo: „Allahov Poslaniče, kada bi dobrovoljno klanjali ovu noć? Reče: ***„Kada čovjek klanja sa imamom sve dok imam ne ode, bit će mu uračunato kao da je klanjao cijelu noć.“*** Kada je došla četvrta noć nije klanjao, a kada je došla treća, sabrao je svoju porodicu, supruge i ostale ljude, pa nas je predvodio u namazu sve dok se nismo pobojali da će nas proći sehur. Potom nas preostali dio mjeseca nije predvodio u namazu.“ (Slična predaja se nalazi i kod **Et-Tirmzija** za koju kaže da je hasen-sahih.)

Međutim, kada se pobojao da će ovaj namaz biti propisan kao obaveza ummetu, sustegnuo se od njega. U Sahihu od Aiše, radijAllahu anhu, prenosi se da je Vjerovjesnik, *sallallahu alejhi ve sellem,* klanjao u džamiji jedne noći, pa je bilo i ljudi koji su pristali za njim. Zatim je klanjao sljedeću noć pa se broj ljudi povećao, a zatim su se okupili i treću ili četvrtu noć, pa Vjerovjesnik, *sallallahu alejhi ve sellem,* nije izašao da ih predvodi. Kada je osvanuo rekao je: ***„Vidio sam što ste učinili, ali me je spriječilo da izađem samo to što sam se pobojao da vam se ne propiše kao obaveza.“*** Ovo je bilo u ramazanu, a predaju prenosi **Malik** u **Muvettau**.

Zato razmislite, jer u ovom hadisu postoji dokaz da je ovaj namaz Sunnet! Njegovo, *sallallahu alejhi ve sellem,* obavljanje namaza i predvođenje ukazuju na ispravnost teravih-namaza u džamijama i džematu tokom ramazana, a njegovo sustezanje poslije toga, bojeći se da ne bude propisan kao obaveza, ne ukazuje da je ovaj namaz u potpunosti zabranjen, jer je njegovo, *sallallahu alejhi ve sellem,* doba bilo doba objave i izdavanja propisa. Bilo je moguće da mu se objavi i u obavezu stavi nešto što su ljudi radili. Kada je prestalo izdavanje propisa sa smrću Poslanika, *sallallahu alejhi ve sellem,* onda se pravilo vratilo na osnovu: dozvoljenost je potvrđena, a nije postojala derogacija.

Metodologičari islamskog prava kažu da koncenzus učenjaka biva isključivo sa šerijatskim dokazom.

Aiša, radijAllahu anhu, je rekla: ***„Allahov Poslanik,*** *sallallahu alejhi ve sellem,* ***izostavljao neko djelo, a volio bi ga činiti, iz bojazni da ga ljudi ne bi činili pa da im se propiše kao obaveza."***

(El-I'atisam, 1/193; El-Havadis vel-bid'a, 51; El-Ibda', 78)

2. **Eš-Šatibi** kaže: **„Podjela novotarije na pet dijelova je također izumljena stvar na koju ne ukazuje šerijatski dokaz, već i ova podjela sama sebe pobija.** U suštini novotarija označava djelo na koje ne ukazuje šerijatski dokaz, ni iz šerijatskih tekstova, a ni iz njegovih postavki, jer kada bi bilo nešto od Šerijata što ukazuje na obaveznost, pohvalnost ili dozvolu, onda to ne bi bila novotarija, već bi dotično djelo generalno potpadalo pod ostala djela koje je dužnost ili proizvoljno raditi."

(El-I'atisam, 1/191-192)

3. **Poslanikove,** *sallallahu alejhi ve sellem,* **riječi:** ***"Svaka novotarija je zabluda"*****, generalne su za svaku novotariju koja je izumljena poslije Poslanika,** *sallallahu alejhi ve sellem,* kao vid približavanja Allahu, *Azze ve Dželle.*

Šejhul-islam ibn Tejmijje kaže: „Ovi oponenti govore: nije svaka novotarija zabluda, a odgovor glasi riječima: ***„Najgore su uvedene stvari, a svaka novotarija je zabluda, a svaka zabluda je u vatri"***, kao i upozorenje na uvedene stvari. Ovo je tekst od Allahovog Poslanika, *sallallahu alejhi ve sellem,* i nikome nije dozvoljeno da odbaci ono na što ukazuje u vidu pokude novotarija, a ko osporava ovo značenje, on je ohol.

Neprestano je bilo, a bit će i u svakom vremenu, onih koji zabranjuju većinu izumljenih običaja koji su suprotni Sunnetu.

Zato nije dozvoljeno iznositi tvrdnju o koncenzusu shodno tradiciji neke pokrajine ili države muslimana, pa šta tek onda reći za postupke nekih malih grupacija? Pošto se većina učenjaka nije oslonila na postupke učenjaka iz Medine i njihovu suglasnost (koncenzus) u doba imama Malika, već su Sunnet smatrali dokazom protiv njih, kao što je Sunnet dokaz protiv drugih, i pored znanja i imana kojeg su imali, pa kako onda vjernik učenjak može se oslanjati na tradiciju običnih ljudi, ili tradiciju onih koje obični ljudi slijede, ili tradiciju neznalica? Nisu ušli u dubinu znanja, niti se smatraju pretpostavljenima. Nisu dostojni da budu u savjetodavnom vijeću (šura), a možda njihov iman u Allaha i Njegovog Poslanika, *sallallahu alejhi ve sellem*, nije potpun.

Nikome nije dozvoljeno da ove sveobuhvatne riječi od Allahovog Poslanika, *sallallahu alejhi ve sellem*: ***"Svaka novotarija je zabluda"***, tumači tako što će im oduzeti njihovu općenitost, kao da kaže: "Nije svaka novotarija zabluda." Ovakav postupak je bliži čistom suprostavljanju Allahovom Poslaniku, *sallallahu alejhi ve sellem*, nego što bi se mogao nazvati tumačenjem." **(Ibn Tejmijje, Iktidaus-siratil-mustekim)**

4. Ovome se može dodati potvrda **šejhul-islama ibn Tejmijje** da su riječi, ***"Svaka novotarija je zabluda"***, sveobuhvatne, cjelokupne, te okružene najjačim značenjima koje ukazuju na sveobuhvatnost i općenitosti - "svaka". Ovu cjelokupnost je izrekao Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*. On zna na šta ovaj termin ukazuje, on je najrječitije stvorenje i najbolji ljudski savjetodavac ljudima. On izgovara samo ono značenje koje i cilja. **(El-Ibda' fi kemališ-šer'i, 17)**

5. Nema oprečnosti između Vjerovjesnikovih, *sallallahu alejhi ve sellem*, riječi: ***„Ko u islamu ustanovi lijep običaj imat će nagradu za taj običaj i nagradu onih koji budu po tome postupali, sve do Sudnjeg dana."*** *(Prenosi Muslim)*, i riječi: ***„Svaka novotarija je zabluda."***, jer je nemoguće od onoga

koji istinu govori i koji je potvrđen kao istinoljubiv, *sallallahu alejhi ve sellem*, da nešto kaže, a da time pobija svoju drugu izjavu. Nemoguće je da Poslanikov, *sallallahu alejhi ve sellem*, govor bude kontradiktoran, a ova oprečnost između ova dva hadisa se može odbaciti sljedećim:

Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, kaže: *„Ko u islam uvede“*, a novotarije nisu od islama, pa kaže: *„lijep običaj“*, a novotarija nije lijepa, već postoji razlika između uvođenja običaja i uvođenja novotarija.

Može se reći da je značenje Poslanikovih, *sallallahu alejhi ve sellem*, riječi: "Ko uvede", tj., ko oživi neki Sunnet koji je već postojao, pa je zamro, a onda ga oživi.

Može se, također, reći da je povod navođenja ovog hadisa: ***„Ko uvede običaj“***, anegdota o ljudima koji su došli Vjerovjesniku, *sallallahu alejhi ve sellem*, koji su bili u izuzetno teškoj materijalnoj situaciji. Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, je pozvao na davanje dobrovoljnih priloga, a onda je došao jedan čovjek ensarija sa ćupom srebra koji je jedva nosio. Stavio ga je pred Poslanika, *sallallahu alejhi ve sellem*, a lice Vjerovjesnika, *sallallahu alejhi ve sellem*, je zablistalo od radosti i sreće. Tada je rekao: ***„Ko u islam uvede lijep Sunnet (običaj) imat će nagradu za njega, a i nagradu onih koji budu po njemu postupali sve do Sudnjeg dana.“***

Ovo je značenje uvođenja običaja u smislu sprovođenja već potvrđenih djela, a ne uvođenja novih djela u smislu zakonodavstva.

Tako riječi Poslanika, *sallallahu alejhi ve sellem*: ***„Ko u islam uvede lijep običaj“***, znače: 'Ko bude postupao po običaju izvršavajući ono što je već potvrđeno, a neuvodeći nove zakone', jer je zakonodavstvo zabranjeno.

(El-Ibda fi kemališ-šer'a, 18-20)

Kada je ovo ustanovljeno, onda novotarija označava upražnjavanje ibadeta Allahu onim što Allah nije propisao, niti je to Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, donio, kao što se ne prenosi ni od ispravnih halifa.

Međutim, novotarija se odnosi samo na pitanje uvjerenja i ibadeta. Novotarija koja se smatra novotarijom u vjeri je novotarija u ispravnom islamskom vjerovanju (akida), ili verbalnom, odnosno djelatnom-praktičnom ibadetu, poput:

- novotarije negiranja sudbine, - izgradnje džamija na kaburovima, - izgradnje turbeta, - učenje Kur'ana na kaburovima za mrtve, - proslavljanje mevluda, - traženje pomoći od drugih mimo Allaha, - tavaf oko mezarova, itd.

Sve ovo je zabluda zbog riječi Vjerovjesnika, *sallallahu alejhi ve sellem*: ***„Čuvajte se uvedenih stvari, jer je svaka uvedena stvar novotarija, a svaka novotarija je zabluda.“***

Međutim, neke od ovih novotarija su veliki širk koji izvodi iz islama, kao što je traženje pomoći od drugih mimo Allaha, što izlazi iz običnih povoda, prinošenje žrtve i zavjetovanje drugima mimo Allahu i slično. Svi ovi ibadeti su specifično određeni da se ispovijedaju samo Allahu, *Azze ve Dželle*.

Neki od ovih novotarija vode u širk, kao što je traženje posredstva do Allaha ugledom dobrih, zaklinjanje drugima mimo Allaha, da osoba kaže: „ono što je htio Allah i ti“. Novotarije se ne dijele u ibadetima na onih pet dijelova, kao što neki ljudi tvrde, zbog općenitosti hadisa u kome se kaže: ***„Svaka novotarija je zabluda.“*** (Fetve Stalne komisije, 2/321)

Što se tiče običnih ovosvjetskih stvari, inovacije se u tom smislu ne nazivaju šerijatskom novotarijom, već jezičkom. Zato se uvedene stvari u tom smislu ne smatraju novotarijama u vjeri, kao što su avioni, sredstva komunikacije, ozvučenja i slično.

Isto se odnosi na druga sredstva i nauke poput učenja gramatike, štampanje Mushafa i njegovo memorisanje putem savremenih sredstava poput kaseta, računara i sl.. Ova sredstva nemaju nikakve veze sa novotarijama (u Vjeri).

OSNOVA U IBADETU JE SLIJEĐENJE

Osnova u ibadetima je slijeđenje Poslanika, *sallallahu alejhi ve sellem*, bez dodavanja i oduzimanja. Niko nema pravo, bez obzira na okolnosti, nešto dodati ili oduzeti od ibadeta koji su propisani.

Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, u dva vjerodostojna poznata hadisa je naredio da se pridržavamo ibadeta kao što je on, *sallallahu alejhi ve sellem*, činio.

Prvi: Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, kaže: ***„Klanjajte kao što mene vidite da klanjam.“*** Ovo je dio hadisa kojeg prenosi imam **El-Buhari** u svome Sahihu sa lancem prenosilaca od Ebu Kulabe koji kaže:

„Pričao nam je Malik Ibnul-Huvejris: „Došli smo Allahovom Poslaniku, *sallallahu alejhi ve sellem*, a bili smo mladići vršnjaci. Boravili smo kod njega dvadeset dana i noći. Allahov Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, je bio samilostan i brižljiv. Kada je pomislio da smo poželjeli naše porodice ili da čeznemo za njima, upitao nas je o onima koje smo ostavili iza nas, pa smo ga obavijestili.

Rekao je, *sallallahu alejhi ve sellem*: „Vratite se vašim porodicama. Boravite među njima, podučavajte ih i naređujte.“, potom je spomenuo stvari, nekih se sjećam a nekih ne sjećam, i rekao je: ***„I klanjajte kao što mene vidjeste da klanjam. Kada nastupi namasko vrijeme, neka vam jedan od vas prouči ezan i neka vas najstariji predvodi u namazu.“***

(El-Buhari sa Fethom, 2/252)

Ovaj vjerodostojni i jasni hadis potvrđuje ovo pravilo, a ono je neprestano slijeđenje Poslanika, ***sallallahu alejhi ve sellem,*** **u namazu kako je on klanjao bez dodavanja ili oduzimanja.**

Drugi: Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem,* kaže: ***„Od mene uzmite svoje hadžske obrede."*** *(Muslim, 3/419; Ebu Davud, 5/310; En-Nesai, 5/270; Ibn Madže, 2/1006 i drugi)*

Imam Muslim u svome Sahihu sa lancem prenosilaca od Ebu Ez-Zubejra prenosi da je čuo Džabira kako govori: „Vidio sam Vjerovjesnika, *sallallahu alejhi ve sellem,* kako baca kamenčiće sa svoje jahalice na prvi dan kurban-bajrama i govori: ***„Uzmite svoje hadžske propise, jer ja ne znam hoću li obavljati hadždž poslije ovoga."*** *(Sahihu Muslim, 3/419)*

Imam En-Nevevi u komentaru ovog hadisa kaže: „Njegove riječi: ***„Uzmite svoje propise"***, znače: 'Ovo su stvari s kojim sam došao na mom hadžu u vidu govora, djela i formi. To su pojedinosti i opisi hadža, a i vaši propisi. Zato ih uzmite od mene, prihvatite ih, upamtite, radite po njima i ljude podučavajte.' Ovaj hadis je veliki temelj za propise hadža, a poput je Poslanikovih, *sallallahu alejhi ve sellem,* riječi: ***„Klanjajte kao što mene vidite da klanjam."***

(Šerhun-Nevevi ala Sahihi Muslim, 3/420)

U **En-Nesaijevoj** verziji stoji: „Vidio sam Allahovog Poslanika, *sallallahu alejhi ve sellem,* kako baca kamenčiće na Džemre dok je bio na svojoj jahalici i govori: ***„O ljudi, uzmite od mene svoje pripise hadždža, jer ne znam hoću li obaviti hadždž poslije ove godine."*** *(Sunenu En-Nesai, 5/270)*

Ova dva hadisa ukazuju da je temelj u ibadetima zadržavanje na onome što je Allahov Poslanik, ***sallallahu alejhi ve sellem,*** **radio i govorio (tevqif), jer nijedan ibadet u Šerijatu nije potvrđen osim sa dokazom.**

Šejhul-islam Ibn Tejmijje kaže: „**Čitava vjera je objedinjena na dva temelja: da se obožava samo Allah i da Ga obožavamo samo onim što je propisao. Ne obožavamo Ga putem novotarija.** Tako Uzvišeni kaže: ***„Reci: "Ja sam čovjek kao i vi, meni se objavljuje da je vaš Bog – jedan Bog. Ko žudi da od Gospodara svoga bude lijepo primljen, neka čini dobra djela i neka, klanjajući se Gospodaru svome, ne smatra Njemu ravnim nikoga!"*** *(El-Kehf, 110)*

Ovo predstavlja realizaciju dva šehadeta – svjedočenje da nema drugog boga osim Allaha i da je Muhammed Allahov poslanik. Prvim šehadetom svjedočimo da ne obožavamo nikog drugog osim Njega, a drugim da je Muhammed Njegov poslanik koji dostavlja, a mi smo dužni da potvrdimo njegove obavijesti i da mu se pokoravamo.

On nam je pojasnio kako ćemo obožavati Allaha, a zabranio nam je uvedene stvari i obavijestio nas da su one zabluda. Uzvišeni kaže: ***„Onoga ko se bude Allahu pokoravao i uz to dobra djela činio, toga čeka nagrada kod Gospodara njegova, takvi se neće ničega bojati i ni za čim neće tugovati."*** *(El-Bekare, 112)"*

(Šejhul-islam Ibn Tejmijje, El-Ubudijje, 170-171)

Šejhul-islam Ibn Tejmijje, također, kaže: „Postupci robova u vidu govora i djela su dvovrsni: obredoslovlja putem kojih njihova vjera biva ispravna, te običaji za kojima su u potrebi.

Iščitavanjem temelja Šerijata znamo da su ibadeti koje je Allah propisao i koje voli isključivo potvrđeni Šerijatom, dok su običaji ono na što su ljudi navikli na ovom svijetu i za čime su u potrebi. U osnovi u običajima nema zabrane osim onoga što je zabranio Allah Uzvišeni.

Stoga, naredba i zabrana predstavljaju Allahov zakon, a ibadet neminovno mora biti naređen. Kako se može reći i osuditi da je zabranjeno ono za što nema potvrde da je naređeno? Zato su imam Ahmed i drugi pravnici, sljedbenici hadisa, govorili:

Osnova u ibadetima je zadržavanje na dokazima, pa se u njima neće propisati osim ono što je Allah propisao, a u suprotnom potpadamo pod značenje riječi Uzvišenog: ***„Zar oni da imaju bogove koji im propisuju da vjeruju ono što Allah nije naredio?"*** *(Eš-Šura, 21)"*

(Šejhul-islam Ibn Tejmijje, El-Kavaidun-nuranijje, 78-79)

Vrsni učenjak **Ibnul-Kajjim** kaže: „Vjera je samo ono što je Allah propisao. U osnovi svaki ibadet je neispravan sve dok se ne ispostavi dokaz o naredbi, dok su u osnovi ugovori i ophođenja ljudi (uqud we mua'melat) ispravni sve dok se ne pojavi dokaz za zabranu i neispravnost.

Razlika između ovoga dvoga je da se Allah Uzvišeni obožava samo putem onoga što je propisao jezikom svojih poslanika. Ibadet je Njegovo pravo kod Njegovih robova, a Njegovo pravo je najpreče da se izvrši. On je s time zadovoljan i propisao ga je. Ugovori, uslovi i transakcije ljudi se u osnovi tolerišu sve dok ne postoji zabrana. Zato je Allah Uzvišeni mnogobošcima uputio kritike zbog suprotstavljanja ovim temeljima: zabrana onoga što On nije zabranio i približavanje Njemu onim što nije propisao."

(Ibnul Kajjim, I'alamul-muvekki'in, 1/344)

Od činjenica koje podupiru ovaj temelj i ukazuju na njega je da su ashabi, radijAllahu anhum, a i ostali ispravni prethodnici (selefu salih), zastajali na granicama koje je propisao Allahov Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem.* Evo primjera:

1. Potvrđeno je od Omera ibn El-Hattaba da je poljubio Crni kamen rekavši: „Ja te ljubim i znam da si kamen, ali sam vidio Allahovog Poslanika, *sallallahu alejhi ve sellem,* kako te ljubi." *(Muttefekun alejhi, El-Buhari, 4/217; Muslim, 3/396)*

Imam En-Nevevi za ove Omerove riječi kaže da je htio podstaći druge da se povode za Allahovim Poslanikom, *sallallahu alejhi ve sellem,* u njegovom ljubljenju kamena skrenuvši

pažnju - da nije slijeđenja i povođenja za Poslanikom, *sallallahu alejhi ve sellem*, to ne bi ni učinio. Rekao je: "Ti ne štetiš i ne koristiš", kako neki koji su nanovo primili islam ne bi bili obmanjeni jer su navikli činiti ibadet kamenju i veličati ga nadajući se koristi i strahujući od štete ukoliko budu nemarni prema veličanju.

Omer, radijAllahu anhu, bojao se da ga neki ne vide kako ga ljubi i pridaje mu pažnju, pa da ne zapadnu u sumnju. Pojasnio je da taj kamen sam po sebi ne šteti i ne koristi, iako sprovođenje onoga što je propisano u pogledu ovog kamena koristi u vidu nagrade. (Šerhu Sahihi Muslim, 3/397)

2. Potvrđeno se prenosi od Omera da je također, rekao: „ Šta mi imamo sa remlom (ubrzanim hodanjem prilikom tavafa)? Mi smo se pokazivali pred mnogobošcima, a Allah ih je uništio." Potom je rekao: „To je stvar koju je činio Vjerovjesnik, *sallallahu alejhi ve sellem*, pa ne volimo da je izostavljamo." **Ibn Hadžer** kaže da su im time pokazivali svoju snagu.

(Fethul-Bari, 4/217)

U drugoj predaji se prenosi da je Omer rekao: „Zašto sada upotrebljavati reml i otkrivati ramena kada je Allah dao pobjedu islamu, a potrao nevjernike i nevjerstvo? I pored toga, nećemo ostaviti ništa što smo činili u doba Allahovog Poslanika, *sallallahu alejhi ve sellem*." **(Ibn Madže, 2/984; Ahmed, 12/20)**

3. Od Ja'laa ibn Umejje prenosi se da je rekao: „Obavljao sam tavaf sa Omerom ibn El-Hattabom. Kada smo bili sa strane vrata Ka'be, gdje se nalazi i Crni kamen, uzeo sam njegovu ruku da bi ga on dodirnuo. Tada reče: „Zar nisi obavljao tavaf sa Allahovim Poslanikom, *sallallahu alejhi ve sellem*, ?" Rekao sam: „Da." „Da li si ga vidio da dodiruje kamen?" Rekoh: „Ne." Reče: „Udalji se od njega, jer ti u Allahovom Poslaniku, *sallallahu alejhi ve sellem*, imaš lijep uzor."

(Ahmed, Sahih, Et-Taberani u El-Evsatu. Medžmeuz-zevaid, 3/240; El-Fethur-rebani, 12/32; Sunenu El-Bejheki, 5/77)

4. Od **Mudžahida** se prenosi da je Ibn Abbas, radijAllahu anhu, činio tavaf sa Muavijom, radijAllahu anhu. Muavija je počeo dodirivati sve ruknove Ka'be. Ibn Abbas mu reče: „Ne dodiruj ova dva rukna, jer Allahov Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, ih nije dodirivao." Muavija odgovori: „Ništa se od Kuće ne izostavlja." Ibn Abbas reče: „Vi uistinu u Allahovom Poslaniku imate lijep uzor." Muavija odgovori: „Rekao si istinu.""

(Ahmed i Et-Tirmizi koji kaže da je hasen-sahih, a kod većine učenjaka se ovako postupa, tj., da se dodirne Crni kamen i Jemenski rukn. El-Fethur-rebbani, 12/41; Tuhfetul-ahvezi, 3/505; Sahihul-Buhari sa Fethom, 4/219-220)

Šejh **Es-Sa'adi**, komentarišući govor Ibn Abbasa i Muavije, kaže: „**Ovako postupa vjernik kada mu se očituje istina koja je u suprotnosti sa njegovim mišljenjem. On odbacuje svoje mišljenje, slijedi istinu, a povratak istini predstavlja veliku vrijednost.**"

(El-Fethur-Rebbani, 12/41)

5. Od Huzejfe ibn El-Jemana prenosi se da je rekao: **„Svaki ibadet koji nisu upražnjavali ashabi Allahovog Poslanika, *sallallahu alejhi ve sellem*, nemojte ni vi upražnjavati, jer prve generacije posljednjima nisu ostavili mogućnosti za polemiku. Bojte se Allaha, skupino učača i idite putem onih prije vas."**

6. Navodi se od Nafie da je neki čovjek kihnuo u prisustvu Ibn Omera, pa reče: „Neka je hvala Allahu i neka je selam na Allahovog Poslanika, *sallallahu alejhi ve sellem*." Omer mu reče: „I ja kažem neka je hvala Allahu i neka je selam na Allahovog Poslanika, *sallallahu alejhi ve sellem*. Međutim, Allahov Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, nas nije tako podučio. Rekao nam je da kažemo: Hvala Allahu u svakoj situaciji."

(Sunenu Et-Tirmizi, 5/36; Hakim, El-Mustedrek, 5/377; Sahihu Suneni Et-Tirmizi, 2/353)

7. Od Se'ida ibn El-Musejjiba prenosi se da je vidio nekog čovjeka kako klanja više od dva rekata poslije izlaska sunca sa više pregibanja i sedždi. On mu to zabrani, a čovjek upita Sejida: **„Ebu Muhammede, zar će me Allah kazniti za namaz?" Reče: „Neće, ali će te kazniti zbog suprotstavljanja Sunnetu."**

(El-Bejheki, 2/466; Abdurrezzak,3/52; i El-Hatib u El-Fekih vel-mufekkih, 1/147)

8. Ibnul-Arebi el Maliki (islamski učenjak) od Ez-Zubejra ibn Bekkara prenosi da je rekao: „Čuo sam Malika ibn Enesa kada mu je došao neki čovjek i rekao: „Ebu Abdullahu, odakle ću obući ihrame?" Reče: „Od Zul-Hulejfe, odakle se i Allahov Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, ihramio." Reče: „Ja želim da se ihramim od Poslanikova, *sallallahu alejhi ve sellem*, mesdžida." Reče: „Ne čini to!" Reče: „Želim da se ihramim od Poslanikova, *sallallahu alejhi ve sellem*, kabura." Odgovori: „Ne čini to! Bojim se smutnje za tebe." Upita: „A kakva je to smutnja? To je samo nekoliko milja koje ću ja dodati." Reče mu: „A ima li veće smutnje nego da smatraš da si pretekao Allahovog Poslanika, *sallallahu alejhi ve sellem*, u vrijednosti u kojoj je on zadocnio!? Čuo sam kako Allah kaže: ***„Neka se pripaze oni koji postupaju suprotno naređenju Njegovu, da ih iskušenje kakvo ne stigne ili da ih patnja bolna ne snađe.*** ***"(En-Nur, 63)"***

(El-Hatib el-Bagdadi u El-Fekih vel-muteffekih, 1/148; Eš-Šatibi u El-I'atisam, 1/139)

9. Od Alijja, radijAllahu anhu, prenosi se da je rekao: **„Da se vjera uzima po razumu bilo bi preče potrati donji dio stopala prilikom mesha od gornjeg. Vidio sam Allahovog Poslanika, *sallallahu alejhi ve sellem*, kako potire po gornjem dijelu svojih mestvi."**

(Ebu Davud s komentarom Avnul-ma'bud, 1/192; Ed-Darimi s komentarom Fethul-Menna, 4/264; Hafiz Ibn Hadžer u Et-Telhisul-habir, 1/160; El-Albani u Sahihu suneni Ebi Davud, 1/33)

Shodno ovom važnom temelju, u ibadetima se uslovljava slijeđenje i nije dozvoljeno uvoditi novotarije, a da bi slijeđenje bilo ispravno neophodno je da djelo bude u saglasnosti sa Šerijatom.

Ukbe ibn Amir kaže: „U tri vremenska perioda Allahov Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, je zabranjivao da u njima klanjamo ili da naše mrtve ukopavamo: kada sunce izlazi sve dok se ne odigne, dok je sunce u zenitu sve dok ne skrene, i dok je sunce na zalazu sve dok ne zađe." (Muslim)

U hadisu od Ebu Hurejre, radijAllahu anhu, prenosi se da je Allahov Poslanik rekao: ***„Kada se prouči ikamet za namaz, onda se klanja samo propisani namaz."*** Neki prenosioci su dodali, a to nema u Muslimovoj zbirci: „Neko reče: „Allahov Poslaniče, zar ni dva rekata sabahskog Sunneta?" Reče: „Ni dva rekata sabahskog Sunneta."

U **Sahihul-Buhariju** i drugim zbirkama prenosi se od Omera ibn El-Hattaba da je zabranjivao da se klanjaju dva rekata poslije ikindije i zbog toga je ljude udarao. Kaže Ibn Abbas: „Udarao sam ljude sa Ibn El-Hattabom, radijAllahu anhu, zbog tog namaza."

Od Ibn Omera, radijAllahu anhu, prenosi se da je vidio nekog čovjeka kako klanja dva rekata poslije džume na istom mjestu, pa ga je gurnuo. U drugoj predaji se navodi da je vidio čovjeka kako klanja dva rekata na istom mjestu, pa ga je odgurnuo.

U sljedećoj predaji se navodi da je vidio nekog čovjeka kako klanja dva rekata, a muezzin je učio ikamet, pa ga je pogodio kamenčićem, rekavši: „Zar ćeš sabah klanjati četiri rekata (farza)?" (El-Bejheki u Sunenul-kebir, u sahihu se ova predaja prenosi sa lancem koji seže do Poslanika, *sallallahu alejhi ve sellem*, iz hadisa Abdullaha ibn Malika ibn Budžejne)

El-Bejheki kaže: „Prenijeli smo od Omera ibn El-Hattaba da kada bi vidio čovjeka kako klanja, a čuje učenje ikameta, da bi ga udario."

Kažem: Da li je dozvoljeno muslimanu da čuje ove hadise i predaje, a zatim kaže: Vjerovjesnik, *sallallahu alejhi ve sellem*, je ljudima zabranjivao namaz samo zato što je to namaz, i da Omer i Ibn Abbas potpadaju pod riječi Uzvišenog: ***„Jesi li vidio onoga koji zabranjuje robu da klanja?"***, i da se njima treba kao odgovor na zabranu reći: "Nikako, nemoj mu se pokoravati, već čini sedždu i približi se Allahu."

Allahu, učini nas od onih koji općenito potpadaju pod ono što je preneseno od Tvoga Poslanika, *sallallahu alejhi ve sellem*, kao mursel i merfu' predaja, iz hadisa Ebu Hurejre, Abdullaha ibn Amra ibn El-Asa, radijAllahu anhu, i drugih: ***„Iz svake generacije će ovo znanje nositi oni koji su mu vični. Oni će od njega odagnavati izmjene ekstremista, dodavanje špekulatora, tumačenje neznalica."***

(El-Bais, 38-43)

Također, od Ibn Mes'uda se prenosi, kako navodi **Et-Taberani** u svome **Mu'džemu** sa lancem prenosilaca od Kajsa ibn Ebi Hazima, da je rekao: „Ibn Mes'udu je spomenut čovjek pripovjedač koji bi sjedio noću i govorio ljudima: „Recite to i to, recite to i to (zikr)." Ibn Mes'ud reče: „Kada ga vidite, obavijestite me." Potom su ga obavijestili. Ibn Mes'ud mu je došao umotanog lica i rekao: „Ko me zna, već me je prepoznao, a ko me ne zna, ja sam Abdullah ibn Mes'ud. Znate li, jeste li upućeniji od Muhammeda, *sallallahu alejhi ve sellem* ,i njegovih ashaba, ili ste se uhvatili za repove zablude?" U drugoj predaji stoji: „Ili ste donijeli tamnu novotariju ili ste prevazišli Muhammedove ashabe u znanju!?" Ovo je Ibn Mes'ud koji je negirao ovakav postupak iako se mogao svrstati pod općenite vrijednosti zikra.

(Ihkamul-ahkam, 1/199-202)

PODJELA VJEROVJESNIČKOG SUNNETA NA DJELATNI I OSTAVNI, TE POSLJEDICE NEZNANJA O OVOM TEMELJU PRI UVOĐENJU NOVOTARIJA U VJERU

Kod metodologičara islamskog prava (usulisti) poznato je da definicija vjerovjesničkog Sunneta glasi: Ono što je potvrđeno od Poslanika, *sallallahu alejhi ve sellem*, u vidu govora, djela ili potvrde.

Poslanikova, *sallallahu alejhi ve sellem*, djela su dio vjerovjesničkog Sunneta u smislu jednog od izvora islamskog zakonodavstva, a ta djela se dijele na: prirođena djela koja su proizašla od Poslanika, *sallallahu alejhi ve sellem*, shodno njegovoj prirodi, poput odjeće, sjedenja, spavanja.

Ima djela koja su specifična samo za Poslanika, *sallallahu alejhi ve sellem*, poput braka sa više od četiri žene.

Ima djela koja su proizašla od njega, *sallallahu alejhi ve sellem*, koja predstavljaju pojašnjenje za nešto što nije sasvim pojašnjeno, poput pojašnjenja namaza, posta, zekata. Ovo, prema koncenzusu islamskih učenjaka, iziskuje slijeđenje onoga koji je pojasnio, *sallallahu alejhi ve sellem*, kao obavezno, pohvalno ili dozvoljeno.

Djela koja su proizašla od Poslanika, *sallallahu alejhi ve sellem*, i zna se njihov opis, pa prema velikoj većini učenjaka bi se trebalo povoditi za njima shodno tom opisu. Ako je djelo obaveza, onda je i slijeđenje obavezno. Ako je pohvalno, onda je i slijeđenje pohvalno, a ako je proizvoljno, onda je i slijeđenje proizvoljno.

(Usulus-Serhasi, 2/86; Kešful-esrar, 3/200; Hašijetu Taftazani ala šerhi el-adud, 2/22; Fevatihur-rahamut, 2/180; Šerhul-Kevkebil-Munir, 2/178)

Postoje djela koja je Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, izostavljao i nije ih činio, a ona su dvovrsna.

Prvo: Djela koja je Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, izostavio zbog nepostojanja motiva da ih čini.

Drugo: Djela koja Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, izostavljao, iako je bilo motiva da se čine, ali ih on nije činio. To ukazuje da je utemeljeno da se izostavljaju, a ne da se čine, poput izostavljanja ezana za bajram-namaze, namaza u petnaestoj noći mjeseca ša'bana, izostavljanje izgovaranja nijjeta, ili da onima koje predvodi u namazu prije namaza kaže: "Donesite nijjet", i slično.

Eš-Ševkani kaže: „Njegovo, *sallallahu alejhi ve sellem*, ostavljanje nečega, u pogledu povođenja za njim, je poput izvršavanja djela."

Ibn Es-Sema'ni kaže: „Kada Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, nešto ostavi, dužnost nam ga je slijediti. Zar ne vidiš kada je Poslaniku, *sallallahu alejhi ve sellem*, ponuđen dabb (veliki gušter), on se ustegnuo i nije htio jesti, a onda su i ashabi to ostavili sve dok im nije rekao: „Ove životinje nema u zemlji moga naroda, pa osjećam nelagodnost." Dozvolio im je da jedu. Isto se odnosi na Poslanikovo, *sallallahu alejhi ve sellem*, ostavljanje izvršavanja noćnog namaza u džematu bojeći se da ne bude propisan kao obavezan ummetu."
(Iršadul-fuhul, 42)

Šejh **El-Albani** kaže: „Kod učenjaka varolizatora potvrđeno je da svaki ibadet koji se zagovara, a Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, ga nije nama propisao svojim govorom, niti se putem njega on približavao Allahu svojim djelom, suprotstavlja se Sunnetu. Sunnet se dijeli na dva dijela: djelatni i ostavni. Ono što je Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, ostavio od tih ibadeta, Sunnet je da se izostavlja. Zar ne vidiš, npr. da se

nije dozvoljeno približavati Allahu, *Azze ve Džellc*, ezanom za bajrame i ukopom mrtvoga, iako je to zikr i veličanje Allaha, *Azze ve Džellc*. To je samo zato što je to Sunnet kojeg je Allahov Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, izostavio. **Ovo značenje su shvatili ashhabi, radijAllahu anhum, pa su njihova upozorenja na novotarije bila mnogobrojna i općenita,** kao što se spominje na odgovarajućim mjestima. Tako je Huzejfe ibn El-Jeman, radijAllahu anhu, rekao: ***„Svaki ibadet kojeg ashabi Allahovog Poslanika nisu upražnjavali, nemojte ni vi upražnjavati."*** Ibn Mes'ud kaže: ***„Slijedite, a nemojte uvoditi novotarije, jer vam je Sunnet dovoljan. Držite se onoga što je bilo sprva."*** (Hudždžetun-nebijji, 100-101)

Vrsni učenjak **El-Kastalani** kaže: „Poslanikovo, *sallallahu alejhi ve sellem*, izostavljanje određenih stvari je Sunnet, kao što je i njihovo izvršavanje Sunnet, a mi nemamo pravo da izjednačimo njegova djela i ostavljanje, tako da donesemo govor na mjestu gdje ga je ostavio, onako kao što se na određenom mjestu navodi da ga je činio." (El-Ibda', 36)

Ibn En-Nedždžar el-Hanbeli kaže: „Povođenje za Allahovim Poslanikom, *sallallahu alejhi ve sellem*, je tvoje djelo koje činiš zato što ga je on činio, a povođenje u ostavljanju je da izostaviš ono što je izostavio samo zato što je on, *sallallahu alejhi ve sellem*, izostavio." (Šerhul-Kevkebil- Munir, 2/196)

Imam Ibn Kajjim kaže: „Poglavlje o predajama ashaba o onome što je Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, izostavljao, a te predaje su dvovrsne i obje predstavljaju Sunnet.

Prva vrsta: Jasno su rekli da je ostavio nešto i da nije činio, kao kada je rečeno za šehide na Uhudu: ***„Nije ih kupao, niti im je klanjao dženazu."*** Također, o bajram-namazu je rečeno: ***„Nije bilo ezana, ni ikameta, a ni poziva."*** Isto tako, prilikom sastavljanja dva namaza rečeno: ***„Nije činio tesbih između njih, a ni poslije ijednog od tih namaza."***. Postoji još sličnih predaja.

Drugo: Nisu prenijeli predaje, a da je učinio dotičnu stvar imali bi mnogo interesa i motiva, više njih ili bar jedan od njih, da to prenese. Ali, pošto nijedan od njih nikako nije prenio, niti na nekom skupu o tome ikada pričao, **onda se zna da to nije ni bilo, kao npr.: izostavljanje izgovaranja nijjeta riječima prilikom stupanja u namaz, ili izostavljanje dove poslije namaza okrećući se džematu dok oni aminaju na njegovu dovu, i to konstantno poslije sabaha, ikindije, ili prilikom svih namaza.** Također, tu je i izostavljanje podizanja ruku svakoga dana na sabah namazu poslije podizanja sa rukua na drugom rekatu i upućivanje dove *'Allahummehdina fi men hedejt...'*, izgovarajući to glasno, a svi prisutni izgovaraju 'Amin'.

Nemoguće je da je to Poslanik, ***sallallahu alejhi ve sellem,*** **činio, a to nije od njega niko prenio, ni dijete, ni odrasli, ni muškarac, ni žena, iako se tvrdi da je to stalno činio ne izostavljajući nijednoga dana.**

Također, izostavljao je kupanje mrtvoga da Muzdelifi prilikom bacanja kamenčića, kao i kupanje za tavafuz-zijare, te za namaz pri pomračenju Sunca i Mjeseca i namaz za kišu.

Odavde se zna da je mišljenje o pohvalnosti svih ovih stvari suprotno Sunnetu, jer je upravo njegovo, *sallallahu alejhi ve sellem*, izostavljanje Sunnet, kao što je njegovo, *sallallahu alejhi ve sellem*, činjenje određenih stvari Sunnet. Pa ako uzmemo kao pohvalno činiti ono što je izostavio, onda je to isto kada bismo pohvalili ostavljanje onoga što je činio, nema nikakve razlike.

Ako se kaže: Odakle vam da on to nije činio, jer nepostojanje predaja to ne iziskuje.

Ovo pitanje je veoma daleko od spoznaje njegove, *sallallahu alejhi ve sellem*, upute i Sunneta i onoga na čemu je bio. Kada bi ovakvo pitanje bilo ispravno postaviti i kada bi bilo prihvaćeno, bilo bi nam onda pohvalno učiti ezan za teraviju. Tada bi rekli: Odakle vam to da nije ništa preneseno? Drugi bi nam učinili pohvalnim kupanje za svaki namaz, govoreći: Odakle vam da to nije preneseno? Sljedeći bi nam kao pohvalno

uveli na kraju ezana riječi ,*'Jerhamukumullah'*, podižući svoje glasove, pa bi rekli: Odakle vam to da ovo nije preneseno?

Sljedeći bi nam kao pohvalno uveli oblačenje crnine za hatiba i njegov izlazak sa vodičem koji bi pred njim povikivao. Muezini bi podigli svoje glasove gdje god je spomenut Allah, Njegov Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, zajedno i pojedinačno. Rekli bi: Odakle vam to da ovo nije preneseno?

Sljedeći bi nam uveli kao pohvalno namaz u petnaestoj noći mjeseca ša'bana ili u noći prvog petka mjeseca redžeba. Rekli bi: Odakle vam to da provođenje ovih noći u ibadetu nije preneseno?!

Vrata novotarija bi se otvorila, a svako ko bi pozivao u novotariju govorio bi: 'Odakle vam to da ovo nije preneseno!?'" (Ibnul Kajjim, I'alamul-muvekki'in, 2/389-391)

Neznanje o ovome važnom temelju mnoge ljude je odvelo u novotarije. Vidi novotarije koje danas ljudi čine. Znaš da ih je Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, izostavljao, iako su postojali motivi da se čine u doba Poslanika, *sallallahu alejhi ve sellem.*

Pogledaj kako mnogi klanjači izgovaraju nijjet naglas i čuješ kako jedan od njih glasno govori: *"Nevejtu en usalijje lillahi te'ala..."* (Odlučih da klanjam u ime Allaha, farz ...)

Nešto slično ovome se ne prenosi od Poslanika, *sallallahu alejhi ve sellem*, niti je on tome podučio ijednog ashaba. Tako se u hadisu prenosi za nekog čovjeka da nije ispravno klanjao, a Vjerovjesnik, *sallallahu alejhi ve sellem*, mu je rekao: ***„Kada hoćeš na namaz, onda donesi tekbir."*** (Sahih), a nije mu rekao: *„Reci: Nevejtu en usalijje..."*, jer da je to utemeljeno Vjerovjesnik, *sallallahu alejhi ve sellem*, bi ga podučio.

Isto se odnosi na učenje Kur'ani-Kerima na kaburovima iz samilosti prema mrtvima, što je Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, izostavljao, tj., nije nikad činio. Međutim, ostavljanje toga je Sunnet, a činjenje je novotarija i zabranjeno je.

Kako je shvatljivo da Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, izostavi spomenuti nešto korisno što će imati pozitivne rezultate i iziskivati milost ummetu, a sam Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, je bio brižan i samilostan!? Zar je shvatljivo da ovo bude jedan od oblika milosti, a Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, ga ostavlja tokom cijelog svoga života, a mejjitu (umrlom) nijedanput nije učio Kur'an?!

Isto se odnosi na proslavu mevluda. Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, je to ostavljao, a nije činio, kao što nisu činili ni časni ashabi, iako su imali mnogo povoda i motiva da to čine. Od njegovog, *sallallahu alejhi ve sellem*, rođenja, se ponavljao svake godine, ali i pored toga **Allahov Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, nije organizirao mevlud, niti je naredio ijednom ashabu da slavi njegov rođendan prisjećajući se njegovog rođenja**. Ali, naredio im je da donose salavat i selam na njega, kao što je već poznato. Njegovo izostavljanje proslave mevluda ukazuje neutemeljenost tog postupka.

Da je proslavljanje mevluda utemeljeno, Allahov Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, bi ga pojasnio i činio.

Da je proslavljanje mevluda utemeljeno, u tome bi nas pretekli ashabi, radijAllahu anhum. Oni su najviše voljeli Allahovog Poslanika, *sallallahu alejhi ve sellem*, i najbolje se prema njemu odnosili u odnosu na muslimane koji slave mevlud. Manifestacija mevluda je uvedena poslije nekoliko stotina godina od početka islama. Gdje su bili muslimani tokom svih tih godina?

Postavlja se pitanje: Gdje su bili učenjaci pobožnjaci i muslimani tokom svih tih godina? Zašto nisu pravili manifetacije mevluda? Gdje su bile prve tri generacije kojima je Allahov Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, posvjedočio dobro rekavši: ***„Najbolji ljudi su moja generacija, a zatim oni poslije njih, a zatim oni poslije njih."***

(El-Buhari Feth, 6/187; Muslim Šerh En-Nevevi, 6/68)

Hafiz Ibn Redžeb el-Hanbeli kaže: „Ono oko čijeg su se ostavljanja ispravni prethodnici usaglasili, nije ga dozvoljeno činiti samo zato što su ga izostavili znajući da se po tome ne postupa." (Fadlu ilmis-selefi alel-halefi, 31)

Rezime bi glasio: Nikome nije dozvoljeno da uvede ibadet koji nije činio Allahov Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, kao ni njegovi ashabi. Tako je Huzejfe rekao: **„Svaki ibadet koji nisu upražnjavali ashabi Allahovog Poslanika, *sallallahu alejhi ve sellem*, nemojte ni vi upražnjavati."** Huzejfine riječi znače: Nemojte se takvim ibadetima približavati Allahu, *Azze ve Dželle*, jer ustvari nisu ibadet. Vi mislite da su to ibadeti, ali argumenti govore da nisu, jer da jesu, Allahov Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, bi ih naredio.

PRIMJERI NOVOTARIJA:

1. Izmišljanje ibadeta o kojem Allah nije objavio dokaza, poput tavafa oko mezarova evlija i dobrih ljudi.

Utemeljeni tavaf u islamu je isključivo tavaf oko Časne Ka'be, jer za njega postoje dokazi iz Allahove Knjige i Suneta Njegovog Poslanika, *sallallahu alejhi ve sellem*.

2. Neki sufijski lašci tvrde da šerijatske obaveze spadaju prilikom stizanja na određeni stepen tesavufa. Nije im tada obavezan namaz, post, a ni hadždž. Dozvoljene su im zabrane poput bluda, homoseksualizma, alkohola i slično. (El-Fikrus-sufi, 286) Sve su ovo laži, bajke i legende kojima Iblis pravi zabunu ovim zalutalim koji odvode u zabludu.

3. Izgradnja mauzoleja i turbeta na kaburovima, kao što danas vidimo da se podižu turbeta na kaburovima od kamena. Na njima se ispisuju kur'anski ajeti i drugo.

Sve ovo je nepropisno, jer se u vjerodostojnom hadisu od Ebu El-Hejjadža es-Esedija prenosi da je rekao: ***„Rekao mi je Alijj ibn Ebi Talib: „Hoćeš da te postaknem na ono na šta me je postakao Allahov Poslanik,*** ***sallallahu alejhi ve sellem:*** ***da ne ostaviš kipa a da ga ne srušiš, a ni uzvišena kabura a da ga ne poravnaš.“*** *(Muslim Šerh Nevevi, 3/32)*

4. Zabrana dozvoljenog i dozvola zabranjenog oslanjajući se na slabe sumnje i fikcije. O zabrani dozvoljenog u hadisu od Abdulaha ibn Abbasa prenosi se da je neki čovjek došao Vjerovjesniku, *sallallahu alejhi ve sellem,* i rekao: „Allahov Poslaniče, ja sam dobio meso, pa sam se posvetio ženama i obuzela me strast, a onda sam sebi zabranio meso.“ Potom je Allah, *Azze ve Dželle,* objavio:

„O vjernici, ne uskraćujte sebi lijepe stvari koje vam je Allah dozvolio, samo ne prelazite mjeru, jer Allah ne voli one koji pretjeruju. I jedite ono što vam Allah daje, što je dozvoljeno i lijepo; i bojte se Allaha u kojeg vjerujete.“ ***(El-Maide, 87-88)”*** *(Et-Tirmizi hasen, 8/329; Sahihus-sunneni et-Tirmizi, 3/46)*

U dozvolu zabranjenog spada ono što zagovaraju oni koji se pozivaju na znanje iz reda službene uleme smatrajući da su bankovne **kamate dozvoljene** i udarajući o zid jasne šerijatske tekstove iz Kur'ana i Sunneta koji se navode o zabrani kamate. Kao što kaže **Jusuf el-Kardavi** u knjizi 'Fevaidul-bunuk hijer-riba el-haram'.

5. Ezan za bajrame namaze, za namaz pomračenja Sunca i Mjeseca. Ezan je u osnovi utemeljen Šerijatom, međutim, ezan za bajrame i pomračenje nije potvrđen od Poslanika, *sallallahu alejhi ve sellem.*

6. Posebno odrediti dane za ibadete koji nisu u njima propisani, npr., da se određeni dan odredi za toliki broj rekata, ili sadaku, ili se odredi posebna noć tako što će se klanjati određeni broj rekata, proučiti hatma i sl. (El-I'atisam, 2/12)

7. Završavanje namaza u posebnoj formi kako je čine mnogi imami. Sa aspekta činjenice da ovakvo završavanje sadrži Kur'an, zikr i dovu je utemeljeno. Ali, sa aspekta podizanja glasa u džamiji i neosnovanosti u postupcima Allahovog Poslanika, *sallallahu alejhi ve sellem*, je neutemeljeno. (El-Ibda, 59)

8. Podizanje glasova prilikom zikra na dženazi. Zikr je u osnovi propisan i potvrđen, ali s obzirom kad se primjenjuje na nekim dženazama suprotstavlja se uputi Poslanika, *sallallahu alejhi ve sellem*, **jer je Sunnet na dženazi u šutnji i smiraju hodati radi razmišljanja o smrti.**

9. Posebno uzeti određeno vrijeme za određeni ibadet i u tome ustrajavati. To je dodatna novotarija, a slično se navodi od **Ebu El-Buhterija** da je rekao:

„Neki čovjek je obavijestio **Abdullaha Ibn Mes'uda** da neki ljudi sjede u džamiji poslije akšama, a jedan između njih kaže: „Donesite tekbir toliko i toliko puta. Recite: *'Subhanallah'* toliko i toliko puta, *'Elhamdullilallah'* toliko i toliko puta." Abdullah ibn Mes'ud reče: „Kada ih vidiš da to čine dođi mi i reci gdje su napravili okupljanje." Kada su se sastali, čovjek mu dođe i obavijesti ga o tome, a **Abdullah ibn Mes'ud** im priđe i reče: „Tako mi Onoga u čijoj je ruci moja duša, uveli ste nepravednu novotariju, ili ste po svom znanju premašili Muhammedove ashabe." Amr ibn Utbe reče: „Tražim oprosta od Allaha." **Abdullah ibn Mesu'ud** im reče: „Pridržavajte se ispravnog puta i čvrsto ga se držite. Ako budete skrenuli lijevo ili desno otići ćete u daleku zabludu."

(Abdurrezzak u El-Musanefu, 3/221-222; Ed-Darimi sa Šerhom fethul-mennan, 2/247)

Očituje se da je **Abdullah Ibn Mes'ud** prekorio ove ljude i smatrao njihov postupak novotarijom, iako su oni samo donosili *tekbir, tesbih i tahmid*. Međutim, to su učinili za posebno vrijeme, bez šerijatskog dokaza, pa ih je onda on prekorio.

PROPIS NOVOTARIJE

Novotarija je zabranjena u vjeri, jer označava dodavanje u vjeri, oduzimanje od nje i primjenu toga. Nalazi se u krugu zabrane i iz njega ne izlazi. Onaj koji počini najmanju novotariju, ono u što je zapao smatra lijepim, pa ga čak i smatra prečim u odnosu na ono što mu je zacrtao Zakonodavac. Kako će se takav bojati i nadati dok tvrdi da je njegov put najbolji i da je njegov način ispovijedanja vjere najpreče slijediti? (Eš-Šatibi, El-I'atisam, 2/56)

Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem,* kaže: ***„Ko ostavlja moj Sunnet nije od mene."*** Ove Vjerovjesnikove, *sallallahu alejhi ve sellem,* riječi su došle kao odgovor onim ashabima koji su rekli: „Klanjat ću noću i neću spavati, ili neću se ženiti, ili stalno ću postiti, neću post prekidati." Ovo se navodi u hadisu o trojici ljudi koji su pitali za Poslanikov, *sallallahu alejhi ve sellem,* ibadet, a prenose ga **Buhari i Muslim**. (Feth, 11/5; Šerh Nevevi, 3/525)

Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem,* je upotrijebio ovu frazu, a predstavlja najoštriji oblik prijekora, a ono čega su se pridržavala ova trojica ashaba je bilo činjenje pohvalnog, ili ostavljanje pohvalnog radi činjenja drugog pohvalnog.

Na to ukazuje, također, navod u hadisu u kome se kaže da je Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem,* vidio nekog čovjeka kako stoji na suncu i upitao: „Šta je ovome?" Rekoše: „Zavjetovao se da neće stajati u hladu, govoriti, sjediti i da će postiti." Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem,* reče: „Naredi mu neka sjedi, govori, traži hlada, a neka upotpuni svoj post."

(El-Buhari sa Fethom, 14/401)

Imam Malik kaže: „Allahov Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem,* je naredio da upotpuni ono u čemu je bila pokornost Allahu, a da ostavi ono u čemu je bila nepokornost."

(El-Istizkar, 15/49)

Novotarija je nepokornost Allahu, jer se suprotstavlja Mudrom Zakonodavcu i opire Mu se, jer je novotar sebe postavio kao onoga koji upotpunjava Šerijat, što nikako ne može biti uzeto kao ispravno.

Također, svaka novotarija, makar bila mala, predstavlja uvođenje novoga, umanjivanje ili promjenu ispravnog temelja, svejedno bila novotarija zasebna u odnosu na propisano ili se pridavala već propisanom. Sve su to stvari koje narušavaju utemeljeno. (El-I'atisam, 2/60-61)

Sve dok je novotarija nepokornost, ona je i zabranjena, a ovo značenje potpomažu riječi Poslanika, *sallallahu alejhi ve sellem*: ***„Svaka novotarija je zabluda."*** Također, svi navodi o pokudi novotarije nalažu osuđivanje grijehom i oštru prijetnju. Ovo je jedna od specifičnosti zabranjenih stvari u Šerijatu.

Javno promovisanje novotarija na mjestima gdje se prakticiraju Sunneti, poput džamija, vodi mišljenju da su te novotarije Sunneti, jer obične mase tako gledaju.

Ibn Veddah kaže: „Malik je prezirao ponavljanje ezana više puta rekavši da je to uvedeno u Iraku." **Imam Malik** je zabranjivao da se uvede stvar koja je na prvi pogled posmatraču bila malena. On je to smatrao novotarijom. Za takvo opetovanje ezana je govorio: „To je zabluda i to jasna zabluda, jer svaka uvedena stvar je novotarija, a svaka novotarija je zabluda." Muezzinu nije dopustio niti mu je tolerirao nakašljavanje, niti udaranje vratima, jer to lahko može biti uzeto kao Sunnet. (El-I'atisam, 2/69)

Moramo znati da je najmanja novotarija koju čovjek počini u vjeri zabranjena, kada se uspostavi da je novotarija. Među novotarijama nema, kao što neki misle, onih koji su na stepenu mekruha.

POVODI UVOĐENJA NOVOTARIJA

1. Slabi hadisi kojima nije dozvoljeno argumentirati, niti ih pripisivati Vjerovjesniku, *sallallahu alejhi ve sellem*, a isto tako nije dozvoljeno postupati po njima. Ovo je pravac grupacije učenjaka poput Ibn Tejmijje i drugih.

2. Apokrifni hadisi koji nemaju utemeljanja, ali je njihova ocjena skrivena nekim pravnicima, a onda su na njima sazdali propise koji prestavljaju novotariju i uvedene stvari.

Ova dva povoda vraćaju se općenito na neznanje o vjerovjesničkom Sunnetu i terminologiji hadisa posebno. Mnogi koji zapadnu u novotarije ne prave razliku između hadisa kojima je ispravno argumentirati i onih kojima nije ispravno argumentirati. Ne raspoznaju ispravni od neispravnog i apokrifnog hadisa. Uzimaju hadise iz bilo kojeg izvora, pa čak i iz knjiga koje bilježe lažne hadise. Imamo primjer hatiba koji je držao džumansku hutbu i rekao: „Rekao je Vjerovjesnik, *sallallahu alejhi ve sellem*, u hadisu koji je apokrifan...." Ovaj siromah ne zna šta je apokrifan hadis!?

Islamski učenjaci su složni u činjenici da nije dozvoljeno postupati po apokrifnom hadisu, jer je laž na Allahovog Poslanika, *sallallahu alejhi ve sellem*, a poznato je da se mnoge novotarije temelje na ispraznim lažnim hadisima. (El-Bid'a, 50)

3. Idžtihadi i istihsani (propisi uljepšavanja postupaka) koji su proizašli od nekih pravnika, a posebno onih iz zadnjih generacija. Oni ove propise nisu pomogli nijednim šerijatskim argumentom, nego su ih naveli kao činjenice kojima se treba predati, pa su tako postali Sunneti koji se slijede. **Onome ko je prosvijećen u svojoj vjeri nije skriveno da mu ne priliči da slijedi takve stvari, jer je Šerijat samo ono što je Allah propisao.** Onaj koji uljepšava određene stvari, iako se poziva na idžtihad, misli da mu

je dozvoljeno po tome postupati i da ga Allah neće za to teretiti. Ako bi to ljudi uzeli kao Šerijat i Sunnet ne bi bilo dozvoljeno, a kako bi i bilo kada se neke od tih stvari potpuno suprotstavljaju praktičnom Sunnetu!

4. Običaji, tradicija, legende i izmišljotine na koje Šerijat ne ukazuje, niti razum može potvrditi njihovu ispravnost, iako neke neznalice po tome postupaju i uzimaju kao Šerijat. Međutim, nalaze one koji ih podržavaju iz reda onih koji se pozivaju na znanje i oblače njihove odore.

Može se dodati da su povodi novotarija, također, sud razuma šerijatskim tekstovima iz Knjige i Sunneta Poslanika, *sallallahu alejhi ve sellem*, koji se navode o ibadetima, iako razum nema nikakvog udjela u ovoj tematici, jer ne može shvatiti tajne propisivanja ibadeta. Kada bi najinteligentnijeg čovjeka upitali zašto klanjamo akšam tri rekata, a jaciju četiri, ne bi mogao dati razumom prihvatljiv odgovor. Isto tako, čovjek bi se mogao zapitati zašto teraviju klanjamo u džematu, a jacijski Sunnet ne klanjamo u džematu, iako je oboje Sunnet; ili zašto učimo Kur'an na stajanju u namazu dok ga ne učimo na ruku'u i sedždi, a Kur'an je Kur'an.

Osnova u ovoj tematici je da razum ne treba istupati pred Šerijat, i da je neophodno zastati na šerijatskim tekstovima. Uzvišeni Allah je razumima dao granicu na kojoj zastaju i ne prelaze je, a nije im dao put za shvatanje svega što se traži. (El-I'tisam, 2/318)

Također, u obzir se mogu uzeti i razmotriti i drugi povodi novotarija. (El-Bide', 37)

NOVOTARIJE KOJE SU SE PROŠIRILE PO DŽAMIJAMA

- NOVOTARIJE VEZANE ZA EZAN

- UČENJE KUR'ANA PRIJE EZANA ZA PET DNEVNIH NAMAZA I PRIJE EZANA ZA DŽUMU

Kod nekih je ovaj običaj postao dnevna obaveza, pa kada bi muezzin ovo izostavio, bio bi oštro kritikovan od nekih džematlija. Ovakav postupak je neutemeljena novotarija koja se suprotstavlja uputi Mustafe, *sallallahu alejhi ve sellem.* Nije potvrđeno od Poslanika, *sallallahu alejhi ve sellem*, da je naređivao meuzzeinu da uči bilo šta od Kur'ani-Kerima prije ezana, a niti je slično preneseno od ashaba i tabiina.

Kod islamskih učenjaka je potvrđeno pravilo da nije dozvoljeno posebno odrediti neki ibadet u određenom vremenu bez šerijatskog dokaza.

Stalna komisija za fetve odgovorila je na pitanje vezano za propis učenja Kur'ana prije ezana:

„Kakav je propis islama o učenju Kur'ana petkom prije nastupanja podneva na zvučnike? Kada kažem: *„O ovome nema navoda"*, - onda odgovore: *„Ti želiš da spriječiš učenje Kur'ana!?"* Šta mislite o vjerskim dovama prije sabahskog ezana na zvučnicima, jer kada kažem da za to nema dokaza oni odgovore: *„Ovo je dobro djelo, jer ljude budi na sabahski namaz."*

Odgovor glasi: „Ne znamo dokaza koji ukazuje da se takvo nešto dešavalo u doba Poslanika, *sallallahu alejhi ve sellem.* Ne znamo nijednog ashaba da je po tome postupao, a isto se odnosi i na te molitve prije samog ezana za sabah i to putem zvučnika. Sve je to novotarija, a svaka novotarija je zabluda. Od Vjerovjesnika, *sallallahu alejhi ve sellem*, se potvrđeno prenosi da je rekao: ***„Ko u ovu našu vjeru uvede nešto što nije od nje, to mu se odbacuje."*** (Fetve Stalne komisije, 3/353)

- PUŠTANJE EZANA SA KASETOFONA

Neki muezzini i imami u džamijama zadivljeni su glasovima poznatih muezzina, pa onda njihove ezane emitiraju preko zvučnika. Ovakav postupak je novotarija koja se suprotstavlja uputi Mustafe, *sallallahu alejhi ve sellem*, a potvrđeno se prenosi u hadisu od Malika ibn El-Huvejrisa da je rekao: „Otišao sam Poslaniku, *sallallahu alejhi ve sellem*, sa skupinom ljudi iz moga plemena. Proveli smo kod njega dvadeset dana. Bio je samilostan i brižljiv, pa kada je vidio da smo poželjeli naše porodice reče: ***„Vratite se i budite sa njima. Podučavajte ih i obavljajte namaz, a kada nastupi vrijeme namaza neka jedan od vas uči ezan, a neka vas u namazu predvodi najstariji.“***"

(El-Buhari Feth, 2/251; Muslim Šerh Nevevi, 2/302)

Od Ebu Hurejre, radijAllahu anhu, prenosi se da je Allahov Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, rekao: ***„Kada bi ljudi znali koliko je nagrada za ezan i prvi saff, a onda ne nađu drugo rješenje osim da izvlače na sreću, to bi i učinili. Da znaju kolika je nagrada za obavljanje podne namaza, takmičili bi se. Da znaju koliko je nagrada za obavljanje jacije i sabaha došli bi makar puzeći.“***

(El-Buhari Feth, 2/236-237; Muslim Šerh Nevevija, 2/118)

U odluci **Savjeta za islamsko pravo** koje djeluje u skladu sa 'Rabitatul-alemil-islamijj' stoji sljedeće: „Zadovoljavanje puštanjem ezana iz džamija prilikom nastupanja namaskog vremena putem kasetofona i sl., nije dozvoljeno kao način izvršenja ibadeta. Time propisani ezan nije obavljen. Dužnost je muslimanima da direktno uče ezan za svaki namaski vakat, u svakoj džamiji, onako kako to muslimani već tradicionalno slijede još od vremena našeg Vjerovjesnika i Poslanika, Muhammeda, *sallallahu alejhi ve sellem*, do današnjeg dana. Allah daje uputu." (El-Kavlul-mubin, 176)

Isti odgovor je dala i **Stalna komisija za fetve** (3/353).

- *SALAVAT NA POSLANIKA, sallallahu alejhi ve sellem, POSLIJE EZANA TAKO DA BUDE DIO EZANA*

Mnogi muezzini običavaju donijeti salavat na Poslanika, *sallallahu alejhi ve sellem*, glasno poslije proučenog ezana. Tako je taj salavat postao dio ezana. Ovakav postupak u osnovi je Sunnet, a način obavljanja je novotarija.

Šejh Sejjid Sabik kaže: „Glasno izgovaranje salavata i selama na Allahovog Poslanika, *sallallahu alejhi ve sellem*, poslije ezana nije utemeljeno, nego se smatra pokuđenom izmišljotinom." (Fikhus-sunneh, 1/122)

Učenjak **šejh Abdulaziz ibn Baz**, saudijski muftija, dao je odgovor na pitanje o salavatu i selamu na Vjerovjesnika, *sallallahu alejhi ve sellem*, poslije ezana rekavši: „Za to ima podrobnije pojašnjenje. Ako muezzin izgovara tiho, onda je to utemeljeno za muezzina i one koji ponavljaju muezzinove riječi, jer Vjerovjesnik, *sallallahu alejhi ve sellem*, kaže: ***„Kada čujete muezzina, recite ono što on govori, a zatim donesite salavat na mene, jer ko donese salavat na mene jedanput, na njega će Allah donijeti deset salavata. Zatim molite Allaha za vesilet, jer je to stepen u Džennetu koji je potreban samo jednom od Allahovih robova, a nadam se da ću ja biti taj. Ko bude molio vesilet za mene, bit će mu dozvoljen šefa'at."*** *(Muslim)*"

- ZIKR PRIJE SABAHSKOG I JACIJSKOG EZANA, U NOĆIMA UOČI PONEDJELJKA I PETKA

- Neki muezzini uče riječi Uzvišenog: *„Ve kulil-hamdu lillahillezi lem jettehiz veleden..." (El-Isra, 111)*

- Da muezzin prije ezana kaže: *„Subhane vahidil-ehad, subhane ferdis-samed, subhanelllezi lem jelid ve lem juled ve lem jekun lehu kufuven ehad."*

- Od zikrova koje izgovaraju neki muezzini prije jacijskog ezana: *„Innallahe ve melaiketehu jusallune alen-Nebijj, ja ejjuhellezine amenu sallu alejhi ve sellimu teslima."*

Postoje i drugi dugački zikrovi, a svi ovi zikrovi predstavljaju izumljene stvari koje je obaveza ostaviti povodeći se za Sunnetom Poslanika, *sallallahu alejhi ve sellem.*

- Pokuđeno je prije ikameta reći: *„Allahumme salli ala Muhammed"* i slično.

- Učenje sure El-Ihlas (Kulhuvallahu) tri puta prije ikameta za namaz, kao i sure El-Felek i sure En-Nas. Potom muezzin zauči: *„Li emvatina ve li emvatikum ve lil-muslimine, El-Fatiha."* - (Za naše i vaše mrtve i za sve muslimane - *EL-FATIHA!*)

Zatim prouče Fatihu i onda se uči ikamet za namaz. Ovakvu formu stalno čine neki muezzini, a posebno na sabah-namazu, **što je novotarija suprotna uputi Mustafe,** ***sallallahu alejhi ve sellem.***

Šejh El-Kasimi kaže: **„Učenje sure El-Ihlas tri puta prije ikameta za namaz, kako bi se objavilo da će se namaz uspostaviti, je novotarija koja nema osnove niti ima potrebe za njom."** (Islahul-mesadžidi, 105-106)

Ovo je novotarija, jer se ne navodi od Poslanika, ***sallallahu alejhi ve sellem,*** **da je naredio ijednom muezzinu da uči 'Kulhuvallahu' prije ikameta za namaz.**

Ovim postupkom se unosi pometnja među klanjače u džamiji, a Vjerovjesnik, ***sallallahu alejhi ve sellem,*** **zabranio je ometanje onih koji klanjaju, pa makar to bilo učenje Kur'ana,** kao što se navodi u hadisu da je Allahov Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem,* izašao među ljude dok su klanjali. Njihovi glasovi su odjekivali od učenja, pa je rekao:

„Klanjač se sašaptava sa svojim Gospodarom, pa neka pogleda čime se sašaptava i nemojte jedni druge nadglasavati Kur'anom."

(Malik u Muvettau, 1/90; El-Munhel, 7/262; Sahihu Suneni Ebi Davud, 1/247; El-Istizkar, 4/161-162, sahih)

- NOVOTARIJE VEZANE ZA NIJJET

- Glasno izgovaranje nijjeta

Mnogi klanjači su uobičajili da izgovaraju nijjet glasno, pa čuješ jednog od njih kako prije stupanja u namaz kaže:

„Nevejtu en usalijje lillahi teala fardiz-zuhri erbea reka'atin džema'aten iktedejtu bi hazel imami edaen mustakbilel kibleti."

Ovo glasno izgovaranje nijjeta je loša i pokuđena novotarija koja se suprotstavlja uputi Poslanika, *sallallahu alejhi ve sellem*. To ćemo pojasniti sljedećim:

- **Prvo**: Nijet je djelo srca, a nije djelo jezika. Zato, mnogi učenjaci definišu nijjet kao čvrsto nastojanje srca ili cilj srca.

Imam El-Hattabi kaže: „Nijjet je tvoj cilj da učiniš nešto svojim srcem i tvoje traganje za njim. Rečeno je da predstavlja čvrsto nastojanje srca." (Mekasidul-mukellefin, 24)

Šejhul-islam Ibn Tejmijje kaže: „Nijjet predstavlja cilj i htijenje, a njihovo mjesto je u srcu, bez ikakve uloge jezika, prema saglasnosti svih razboritih."
(Medžmu'ul-fetava, 22/236)

Šejhul-islam Ibn Tejmijje kaže: „Mjesto nijjeta je srce bez učešća jezika, prema saglasnosti imama muslimana i to u svim ibadetima." (Medžmu'ul-fetava, 22/217-218)

Imam Ibnul-Kajjim kaže: „Nijjet je djelo srca."
(El-Bedai'u vel-fevaid, 3/192)

Es-Sujuti: „Mjesto nijjeta u svim pitanjima je srce."
(El-Ešbahu ven-nezair, 76)

- Drugo: Temeljno načelo vezano za ibadete je zastajanje na granicama koje je postavio Allahov Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, kao što smo prethodno ustanovili.

Od Vjerovjesnika, *sallallahu alejhi ve sellem*, se ne prenosi da je izgovarao nijjet riječima, kao što se ne prenosi da je ijednog od ashaba tome podučio, jer da je izgovaranje nijjeta utemeljeno, bilo bi do nas preneseno, kao što su prenesene najpreciznije pojedinosti namaza i slično.

Imam Ibnul-Kajjim kaže: „Kada bi Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, ustao na namaz, rekao bi: 'Allahu ekber', a nije ništa prije njega izgovarao, niti je ikada citirao riječi nijjeta. Ne bi govorio: 'Odlučih da klanjam taj i taj namaz, okrećući se prema Kibli, četiri rekata ...'. Nije govorio ni 'edaen' (izvršenje na vrijeme), niti 'kadaen' (naklanjavajući), niti je govorio 'ovo je fard, ovo Sunnet'. Ovo je skupina novotarija koja nije od njega, *sallallahu alejhi ve sellem*, prenesena, niti od jednog čovjeka sa ispravnim ili slabim lancem, niti sa bilo kakvom predajom koja ima lanac, a ni koja je mursel. O tome nije prenesena nijedna riječ. Također, ne prenosi ni od jednog ashaba, kao što to lijepom nije smatrao nijedan tabiin, kao ni četiri imama." **(Imam Ibnul-Kajjim Zadul-mead, 1/201)**

Učenjak **El-Kastalani** kaže: „Općenito rečeno, ni od koga nije preneseno da je Allahov Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, izgovarao nijjet, niti ijednog od ashaba podučio izgovaranju, niti je ikome to potvrdio, već se u zbirkama Sunena od njega prenosi da je govorio: ***„Ključ namaza je čistoća, namaz počinje sa tekbirom, a završava se sa selamom.""***

U oba **Sahiha** prenosi se da je Allahov Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem,* onoga ko je griješio u namazu podučio rekavši mu: ***„Kada ustaneš na namaz, donesi tekbir, a onda prouči koliko možeš Kur'ana."*** Nije mu naredio da išta izgovara prije tekbira." (El-Mevahibul-ledunijje, 4/72)

Imam Ibnul-Kajjim, prenoseći od svog šejha **šejhul-islama Ibn Tejmijje**, kaže: „Od njih ima i onih koji čine deset novotarija, a Allahov Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem,* i ashabi nisu činili nijednu od njih, pa kažu: -'Euzu billahi mineš-šejtanir-radžim, nevejtu en usalijje lillahi salate Sunnetiz-zuhri edaen mustakbilel kibleti erbea reka'atin'-, a zatim se namjesti, obori čelo, vratne žile mu nabreknu i poviče: 'Allahu ekber', kao da donosi tekbir na neprijatelja. Kada bi jedan od njih proživio onoliko koliko je živio Nuh, alejhis-selam, tragajući da je li je Allahov Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem,* ili ijedan od ashaba nešto od toga činio, ne bi naišao na to, osim ukoliko javno želi da iznosi čistu laž. Da je u tome bilo dobro, ashabi bi nas pretekli i ukazali nam na to. Ako je ovo uputa, onda su zalutali, a ako je uputa ono što oni smatraju uputom i istinom, pa šta onda ima poslije istine osim zabluda?!" **(Igasetul-lehfan, 1/138-139)**

Potvrđeno se prenosi da Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem,* nije izgovarao nijjet riječima, nego da je namaz otpočinjao tekbirom. (Sahihu Muslim Šerh En-Nevevi, 2/159)

- Treće: Niko od četvorice imama, a ni velikih učenjaka, nije zastupao izgovaranje nijjeta.

Šejh Ebu Abdullah Muhammed ibn El-Hariri el-Ensari kaže: „Vjerovjesnik, *sallallahu alejhi ve sellem,* ashabi, kao nijedan od četverice imama i učenjaka muslimana nisu činili to. Ukoliko neko tvrdi da je to dio Allahove vjere, slagao je na Allaha i Njegovog Poslanika, *sallallahu alejhi ve sellem,* uvodeći u vjeru ono što nije od nje. **Zatražit će se pokajanje od njega nakon što bude upoznat i nakon što se od njega ukloni**

sumnja koja ga je obuzela, a ako se ne pokaje bit će pogubljen.“ (u uslovima islamske vlasti, nap. prev.)

(Medžmu'atur-resaili kubra, 1/254-256; Mekasidul-mukelefin, 122-124)

Šejhul-islam Ibn Tejmijje kaže: „Glasno izgovaranje nijjeta nije obavezno, a ni pohvalno, prema saglasnosti svih muslimana, već onaj koji ga izgovara glasno čini novotariju i suprotstavlja se Šerijatu. Ukoliko je uvjeren da je to dio Šerijata, onda je zalutali neznalica.“ **(Medžmu'ul-fetava, 22/218)**

Šejh Alauddin ibn El-Atar kaže: „Podizanje glasa izgovarajući nijjet uz pravljenje pometnje klanjačima je zabranjeno, prema koncenzusu, a bez te pometnje je ružna novotarija. Pripisivanje ovoga Allahovoj vjeri iz uvjerenja je kufr, a bez uvjerenja u to je nepokornost.

Obaveza je svakom vjerniku, koji je u mogućnosti, da spriječi i zaustavi ovo, jer nije preneseno od Allahovog Poslanika, *sallallahu alejhi ve sellem*, kao ni od jednog ashaba, niti od ijednog učenjaka islama za kojim se povodimo.”

- Peto: Neki govore da je lijepo izgovarati nijjet kako bi jezik pomogao srce. Ali, za to nema šerijatskog dokaza.

Šejhul-islam Ibn Tejmijje kaže: „Da je izgovaranje nijjeta pohvalno, Vjerovjesnik, *sallallahu alejhi ve sellem*, bi to činio, a muslimani praksom poštivali.“ (Medžmu'ul-fetava, 22/222)

- Zahtjev imama od džematlija da donesu nijjet

Neki imami poslije ikameta i prije nego što donesu tekbir imaju običaj klanjačima reći: “Donesite nijjet“ .

Potvrđeno je da je Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, naređivao poravnavanje safova, a zatim bi donio tekbiretul-ihram.

O tome se navodi više hadisa:

1. Od Enesa, radijAllahu anhu, prenosi se da je rekao: ***„Allahov Poslanik,*** *sallallahu alejhi ve sellem,* ***bi nam se okretao licem prije nego što bi donio tekbir, pa bi govorio: „Zbijte se i poravnajte.“”*** *(Buhari Feth, 2/349; Muslim Šerh En-Nevevi, 2/117)*

2. Od En-Nu'mana ibn Bešira prenosi se da je rekao: ***„Allahov Poslanik,*** *sallallahu alejhi ve sellem,* ***je poravnavao naše safove kao da je zaravnavao strijelu, sve dok nije vidio da smo shvatili šta želi. Potom je izašao jednoga dana i stao, i samo što nije donio tekbir, kada ugleda čovjeka kako je izbočio svoja prsa. Tada reče: „Allahovi robovi, poravnajte svoje safove, ili će Allah vaša lica razjediniti.“”***

(Muslim Šerh Nevevi, 2/117)

3. U drugoj predaji od En-Nu'mana prenosi se da je rekao: ***„Allahov Poslanik,*** *sallallahu alejhi ve sellem,* ***bi poravnavao naše safove kada bismo stali na namaz, a kada bismo se poravnali, onda bi donio tekbir.“***

(Ebu Davud Šerh Avnul-ma'bud, 2/259: Sahihu Suneni Ebi Davud, 1/131)

Svi ovi hadisi od Allahovog Poslanika, *sallallahu alejhi ve sellem,* i predaje od ashaba, radijAllahu anhum, opisuju ono što su činili prije uvodnog tekbira za stupanje u namaz u vidu poravnavanja safova, naredbe o tome, a zatim donošenju tekbira za ulazak u namaz. Nije preneseno da su klanjačima govorili: "Zanijetite". Ovo je jasan dokaz svakome realnom čovjeku da su ovakvi postupci novotarije koje treba ostaviti.

- ZAJEDNIČKO ZAVRŠAVANJE NAMAZA

Mnogi imami u džamijama i klanjači poslije predaje selama na zajedničkom namazu navikli su da se imam okrene klanjačima, a zatim počnu naglas učiti zikrove za koje ne postoje predaje, i to zajednički i povišenih glasova.

Donose tesbih, tahmid, tekbir, zatim zajednički prouče neke sure, a onda imam uputi zajedničku dovu, a oni aminaju, da bi na kraju završili učenjem Fatihe za duše umrlih muslimana.

Ova forma koja se naziva 'završavanje namaza' je novotarija koja nije propisana i u suprotnosti je sa onim na čemu je bio Vjerovjesnik, ***sallallahu alejhi ve sellem,*** **kao što ćemo pojasniti nešto kasnije.**

Šejhul-islam Ibn Tejmijje kaže: **„Zajednička dova imama i džematlija poslije namaza je novotarija koje nije bilo u doba Vjerovjesnika,** ***sallallahu alejhi ve sellem.***"
(Medžmu'ul-fetava, 22/519)

Imam Ibnul-Kajjim kaže: „Dova poslije selama koji se predaje na završetku namaza, okrenut Kibli ili džematlijama, ne spada u uputu Vjerovjesnika, *sallallahu alejhi ve sellem,* niti je od njega prenesena sa ispravnim lancem prenosilaca."
(Zadul-mead, 1/257)

Šejh Alijj Mahfuz kaže: **„Od pokuđenih novotarija je završavanje namaza u poznatoj formi podizanjem glasa u džamiji zajednički i ustrajavanje u tome, tako da su obične mase uvjerene da se jedino time završava namaz i da je to Sunnet kojeg je neophodno izvršavati,** a zna se da je ovakav postupak pohvalan pojedinačno učenjem u sebi.

Ovakav zajednički zikr je nanovo uveden i nije zabilježeno od Allahovog Poslanika, ***sallallahu alejhi ve sellem,*** **niti od ashaba.** Neki ljudi su to uzeli kao posebno obilježje pet obaveznih namaza nakon njihovog zajedničkog obavljanja.

Mnogi islamski pravnici su jasno rekli da je uvođenje novih obilježja vjere zabranjeno. Zato je imam Ibn Es-Salah pokudio ono što ljudi čine nakon što završe sa'j između Saffe i Merve klanjajući dva rekata na proširenju Merve.

Kako je dozvoljeno podizati glas prilikom zikra kada Uzvišeni Allah kaže u Svojoj mudroj Knjizi: *"Molite se ponizno i u sebi Gospodaru svome, ne voli On one koji se previše glasno mole."* *(El-E'araf, 55).*

'Tedarru' označava poniznost, skrušenost, predanost i tišinu, jer je to bliže iskrenosti i dalje od pretvaranja. Zatim je Uzvišeni pojasnio rekavši: *„On doista ne voli one koji svaku mjeru prelaze."* tj., ne voli one koji pretjeruju u dovi i koji ostavljaju ono što im je naređeno u vidu poniznosti i pritajenosti, kao što ne voli pretjerivanje u ostalim stvarima, a pretjerivanje označava prelazak granica.

Ko pređe granicu onoga što je Allah naredio u nekoj stvari, napravio je prijestup, a Allah ne voli one koji pretjeruju i neće ih obuhvatiti Svojom milošću i dobročinstvom. Prelazak granica u dovi primarno potpada pod ovu općenitost. Dovoljno ti je da za obaveznost pritajenosti u dovi znaš da je vezana za poniznost u ovom časnom ajetu.

Nepoštivanje pritajenosti znači nepoštivanje poniznosti u dovi, jer dova u kojoj nema poniznosti i skrušenosti malo koristi, a isto se odnosi na dovu koja se ne donosi tihim glasom i bez dostojnosti."

(Šejh Alijj Mahfuz, El-Ibda, 283-284)

Završavanje namaza na ovakav način nije poznato od Poslanika, *sallallahu alejhi ve sellem*, već bi Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, poslije namaza govorio sljedeće:

Imam En-Nevevi kaže: **„Prenijeli smo u Sahihu Muslimu od Sevbana, da je Allahov Poslanik,** ***sallallahu alejhi ve sellem*****, nakon završetka namaza tri puta donio istigfar, a onda rekao:** ***„Allahumme entes-Selamu ve minkes-selamu tebarekte ja Zel-dželali vel-ikram.""***

Imamu El-Evzaiju, jednom od prenosilaca ovog hadisa, je rečeno: „Kako se čini istigfar?", pa je odgovorio: "Estagfirullah, estagfirullah.""

Prenijeli smo u oba **Sahiha, Buhariji** i **Muslimu**, od El-Mugire ibn Šu'be da bi Allahov Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, nakon završetka namaza rekao: ***„La ilahe illallahu vahdehu la šerike lehu. Lehul-mulku ve lehul-hamdu ve huve ala kulli šej'in kadir. Allahumme la mani'a lima e'atajte, ve la mu'tije lima mena'te, ve la jenfe'u zel-džeddi minkel-džedd."***

Prenijeli smo u **Sahihu Muslimu** od Abdullaha ibn Ez-Zubejra da bi nakon svakog namaza poslije selama govorio: ***„La ilahe illallahu vahdehu la šerike lehu, lehul-mulku ve lehul-hamdu ve huve alla kulli šej'in kadir. La havle ve la kuvvete illa billah, la na'budu illa ijjahu, lehun-ni'ametu ve lehul-fadlu ve lehus-senaul-hasen, la ilahe illallahu muhlisine lehuddine ve lev kerihel-kafirun."***

Ibn Ez-Zubejr je rekao: **„Allahov Poslanik,** ***sallallahu alejhi ve sellem,*** **bi izgovarao ove riječi poslije svakog namaza." (El-Ezkar, 58)**

Imam Ibnul-Kajjim navodi sljedeće poglavlje:

'O onome šta je Allahov Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, izgovarao nakon završetka namaza, sjedanja i hitrog okretanja, te zikrovi i učenje koje je propisao poslije namaza'.

- Kada bi predao selam, donio bi istigfar tri puta i rekao: *'Allahumme Entes-selamu ve minkes-selamu tebarekte ja zel-dželali vel-ikram'*. Ne bi ostao okrenut ka Kibli, osim koliko bi to mogao izgovoriti, već bi se hitro okrenuo džematlijama. Nekada bi se okretao nalijevo, a nekada nadesno. Abdullah ibn Mes'ud kaže: „Vidio sam Allahovog Poslanika, *sallallahu alejhi ve sellem*, kako se često okretao nalijevo."

Enes kaže: „Vidio sam Allahovog Poslanika, *sallallahu alejhi ve sellem*, da se najčešće okreće nadesno." Prva predaja je u oba Sahiha, a druga je samo u Muslimu.

Abdullah ibn Amr kaže: „Vidio sam Allahovog Poslanika, *sallallahu alejhi ve sellem*, kako se poslije namaza okreće i lijevo, a i desno, a potom bi se licem okrenuo ka džematlijama. Nije posebno uzimao određenu stranu. Kada bi klanjao sabah, sjedio bi na mjestu klanjanja sve dok ne bi sunce izašlo." (Zadul-me'ad, 1/295-297)

Svom ummetu je preporučio da nakon svakog namaza kažu: *Subhanallah, Elhamdulillah, i Allahu ekber* tridesettri puta, a da stoti puta da kažu: *La ilahe illallahu vahdehu la šerike lehu, lehul-mulku ve lehul-hamdu ve huve alla kulli šej'in kadir.*

U drugom opisu se govori da se tekbir donese tridesetčetiri puta čime se upotpunjava stotina.

U sljedećm opisu stoji: tridesetpet puta *Subhanallah, Elhamdulillah i Allahu ekber*, a isto toliko i *La ilahe illallahu vahdehu la šerike lehu, lehul-mulku ve lehul-hamdu ve huve alla kulli šej'in kadir.*

U drugom opisu stoji: deset puta *Subhanallah, Elhamdulillah i Allahu ekber.*

(Zadul-me'ad, 1/298-299; Amelul-jevmi vel-lejleti, 180)

- *NOVOTARIJA RUKOVANJA POSLIJE SELAMA*

Mnogi klanjači samim završetkom namaza, tj. predajom selama pružaju ruke onima s lijeva i desna kako bi se rukovali, govoreći: *Tekabbelallahu minna ve minkum.*

Šejhul-islam Ibn Tejmijje je upitan o rukovanju poslije namaza - „Da li je to Sunnet ili ne?", pa je odgovorio: „Zahvala pripada samo Allahu, rukovanje poslije namaza nije Sunnetom potvrđeno, već je novotarija."

(Medžmu'ul-fetava, 23/339)

Kaže **Ibn Abidin** prenoseći mišljenje nekih **hanefijskih** pravnika: „Pokuđeno je rukovati se poslije namaza u svim okolnostima, jer se ashabi nisu rukovali nakon obavljanja namaza, a to jedan od običaja šija-rafidija."
(Hašijetu Ibn Abidin, 6/381)

- UVEDENE NOVOTARIJE PRI KUNUT-DOVI

Potvrđeno od Vjerovjesnika, *sallallahu alejhi ve sellem*, da je učio kunut-dovu na sabahu poslije ruku'a i to mjesec dana, a zatim ga je ostavio. Potvrđeno je da je učio kunut-dovu u nedaćama, a izostavljao je kada nije bilo nedaća. Potvrđeno je da je činio kunut i dovu na vitr-namazu, a nekada bi je u drugim vremenima izostavljao. (Zadul-me'ad, 1/271)

U hadisu od Vjerovjesnika, *sallallahu alejhi ve sellem*, navodi se da je svoga unuka El-Hasena ibn Alijja podučio kunut-dovi. El-Hasen, radijAllahu anhu, kaže: „Allahov Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, me je podučio riječima koje ću izgovarati na vitr-namazu: '*Allahummehdini fimen hedejt, ve afini fimen afejt...*'" (Ebu Davud, 4/211; Et-Tirmizi, 4/460-461; En-Nesai, 3/248; Ibn Madže, 1/370)

Prenosi se u hadisu od Ibn Abbasa, radijAllahu anhu, da je Allahov Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, učio kunut-dovu čitav mjesec zaredom na podne, ikindiji, akšamu, jaciji i sabahu na kraju svakog namaza, nakon što bi izgovorio: 'Semiallahu limen hamideh', na zadnjem rekatu. Dovio je protiv ljudi iz plemena Benu Selim, a oni iza njega su aminali."
(Sunenu Ebi Davud Avnul-ma'bud,4/224;El-Hulasa, 1/461)

Ljudi su izmislili mnoge novotarije kunut dove, a neke od njih ću spomenuti:

Prvo: Okretanje unutrašnjosti dlanova prilikom dove i izgovaranje nekih riječi od strane džematlija prilikom imamove dove, kao da kažu: *"Hakk, Hakk"*, *"Ešhedu"*, i sl.

Drugo: Potiranje lica i tijela pri kunut-dovi. Potiranje lica i tijela poslije završetka kunut-dove je uveliko poznato kod običnih ljudi, ali iako je ovaj postupak poznat i proširen i iako ga čine mnogi ljudi, nema utemljenja od Allahovog Poslanika, *sallallahu alejhi ve sellem*, niti ispravnih prethodnika, radijAllahu anhum, pa makar ga zastupali neki pravnici.

Vezano za sami namaz, potiranje lica je djelo koje nije potvrđeno ispravnom predajom, niti analogijom. Zato je najpreče da se ne čini i zadrži na onome što su činili ispravni prethodnici podižući ruke, ali ne potirući lice u namazu. Allah daje uputu. (Es-Sunenul-kubra, 2/212)

Ibn Tejmijje je dao odgovor na pitanje o potiranju lica poslije dove, rekavši: „Za Poslanikovo, *sallallahu alejhi ve sellem*, podizanje ruku u dovi postoje mnogi ispravni hadisi. O potiranju lica rukama postoje jedan ili dva hadisa u kojima nema nikakvog argumenta." (Medžmu'ul-fetava, 22/519)

El-Izz ibn Abdis-Selam kaže: „Rukama će potrati lice poslije dove samo neznalica." (Fetava El-Izz ibn Abdisselam, 392)

- *DŽUMANSKE NOVOTARIJE*

- Salavat i selam na Allahovog Poslanika, *sallallahu alejhi ve sellem*, prije ezana za džumu

Jedna od novotarija koju čine muezzini je salavat i selam na Allahovog Poslanika, *sallallahu alejhi ve sellem*, prije drugog ezana za džumu. Kada hatib izađe na minber, muezzin počne učiti časni ajet: *"Innallahe ve melaiketehu jusallune alennebijj..."* (El-Ahzab, 56) Poslije toga počne učiti ezan.

Ovo je novotarija i uvođenje propisa bez dokaza, što nije preneseno od Allahovog Poslanika, *sallallahu alejhi ve sellem*, niti je to naredio ijednom od svojih muezzina. Također, to nisu činili imami upute iz reda ashaba i tabiina. **Hafiz Ibn Hadžer El-Askalani** je naslovio da stvari koje su uvedene prije džumanskog ezana u vidu salavata i selama na Vjerovjesnika, *sallallahu alejhi ve sellem*, ne spadaju u ezan, ni jezički ni šerijatski. (Fethul-bari, 2/232; El-Ibda, 168)

- Muezzinova dova kada hatib sjedne između dvije hutbe

Šejh El-Kasimi kaže: „Potvrđeno je u knjizi 'El-Furu', da kada se hatib popne na minber ne otpočinje se namaz niti se dova glasno uči, kako bi se pripremili za slušanje hutbe i iz respekta prema mjestu na kome se nalazi, te skrušenosti prema ovom sedmičnom ibadetu. Ovo je poznato u tematici koja govori o okupljanju radi izvršenja džumanskog farza. Učenjaci su se usaglasili oko zabrane glasnog izgovaranja zikra, istigfara, dove, poziva u takvim okolnostima, bez ikakvog razilaženja." (Islahul-mesadžid, 70; El-Edžvibetun-nafia, 69)

- Hatibovo podizanje ruku prilikom dove na hutbi

Dova prilikom džumanske hutbe je Sunnet. Hatib će donositi dovu za muslimane i muslimanke i tražiti oprosta za njih. (El-Medžmu, 4/521)

Međutim, hatibovo podizanje ruku prilikom dove nije Sunnet, već novotarija kod mnogih islamskih učenjaka.

Imam En-Nevevi kaže: „Sunnet je nepodizati ruke tokom hutbe." (Šerhun-Nevevi ala Sahihi Muslim, 2/162)

Ebu Šameh el-Makdisi kaže: „Podizanje ruku prilikom dove je stara novotarija." (El-Bais, 142)

Dželaluddin es-Sujuti kaže: „Podizanje ruku prilikom dove na hutbi je ogavna novotarija." (El-Emru bi-tiba, 247)

Kaže **šejhul-islam Ibn Tejmijje**: „Imamu je pokuđeno da podiže ruke kada dovi na hutbi, jer je Vjerovjesnik, *sallallahu alejhi ve sellem,* svojim kažiprstom pokazivao prilikom te dove." (El-Ihtijarat el-ilmijje, 48)

Imam Ibnul-Kajjim kaže: „Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem,* bi svojim kažiprstom gestikulirao na hutbi kada bi spomenuo Uzvišenog Allaha i molio Ga." (Zadul-mead, 1/428)

- BAJRAMSKE NOVOTARIJE

Govor muezzina prilikom pozivanja na bajram-namaz sljedećom frazom: *'Essalatu džami'ah ala mezhebi el-imamil-e'a-zam Ebi Hanifete en-Nu'man, ja ummetel-Hadi, alejhis-selam'*, ponavljajući tri puta. (Zajednički namaz prema mezhebu najvećeg imama Ebu Hanife en-Nu'mana, o ummete Uputitelja, neka je spas na njega). Ovaj poziv je novotarija.

Poznato je da je Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem,* klanjao bajrame bez ezama i ikameta. „Na dan ramazanskog i kurbanskog bajrama nije učen ezan." (Buhari, 3/105; Muslim, 2/482)

Od Aiše, radijAllahu anha, prenosi se: „Allahov Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem,* je na ramazanskom i kurbanskom bajram-namazu donosio sedam tekbira na prvom rekatu, a pet na drugom." (Ebu Davud Šerh Avnul-Ma'bud, 4/5; Sahihu Suneni Ebi Davud, 1/213; Irvaul-Galil, 3/107)

Ibnul-Kajjim kaže: „Kada bi Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem,* došao na musallu, otpočeo bi namaz bez ezana i ikameta. Ne bi govorio 'zajednički namaz', a Sunnet je da se ništa od toga ne čini." (Zadul-mead, 1/442)

Od Abdullaha ibn Amra ibn El-Asa prenosi se da je rekao: „Kada se Sunce pomračilo u doba Allahovog Poslanika, *sallallahu alejhi ve sellem*, upućen je poziv riječima: 'Zajednički namaz.'" Slična predaja ovoj je i: ***„Innes-saltel-džami'a – namaz će se obaviti zajednički."*** (El-Buhari i Muslim)

Od Aiše, radijAllahu anha, prenosi se: „Sunce se pomračilo u doba Allahovog Poslanika, *sallallahu alejhi ve sellem*, pa je poslao pozivača da kaže: 'Zajednički namaz.'" (Buhari, Muslim)

- NOVOTARIJE NA DŽENAZAMA

Ispraćaj i slijeđenje dženaze, te prisustvo ukopu spada u pritvrđene Sunnete Poslanika, *sallallahu alejhi ve sellem*. U vjerodostojnom hadisu od Ebu Hurejre, radijAllahu anhu, potvrđeno se prenosi da je Allahov Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, rekao: ***„Musliman kod muslimana ima pet prava: odvraćanje selama, obilazak bolesnog, slijeđenje dženaze, odaziv na poziv i nazdravljanje kada kihne."***

(El-Buhari Feth, 3/356; Muslim Šerh Nevevi, 5/319-320)

Od Sevbana, radijAllahu anhu, prenosi se da je Allahov Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, rekao: ***„Ko klanja dženazu njemu pripada jedan kirat, a ko bude prisitvovao ukopu ima dva kirata. Jedan kirat je velik poput Uhuda."***

(Sahihu Muslim Šerh Nevevi, 3/16-17)

Musliman je dužan prisustvovati dženazi prilikom njenog ispraćaja i ukopa. Treba se prisjetiti teškoće smrti, uzimati pouke i razmišljati. Treba imati na umu da će oni koji ispraćaju, sutra postati kao i ovaj koji se ispraća. Ovo razmišljanje potiče čovjeka da se samoobračunava, razmatra i razmišlja o svojim stanjima. Ukoliko dobro čini, povećat će ga, a ukoliko čini loše, povratit će se i okrenuti uputi. Ovo razmišljanje i uzimanje pouka je osnovni cilj prisustva dženazama.

U hadisu koji se navodi od Ebu Seida el-Hudrija Vjerovjesnik, *sallallahu alejhi ve sellem*, kaže: ***„Obilazite bolesne i slijedite dženaze, jer vas one podsjećaju na Ahiret.“***

(Ahmed, Ibn Hibban, El-Fethur-Rebbani, 19/162; Sahihu Ibn Hibban, 7/221; Medžmeuz-zevaid, 3/29; Ahkamu dženaiz, 67)

U hadisu se prenosi da je Allahov Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, prilikom praćenja dženaze mnogo šutio, a na njemu se vidjela potištenost i mnogo bi razmišljao.

(Vekia i Ibn Mubarek u Zuhdu, Et-Tabereani, Es-Sujuti)

El-Fudajl ibn Ijad kaže: „Kada bi se okupili na dženazi, to bi se na njima kasnije primjetilo sljedeća tri dana. Abdullah ibn Mes'ud je vidio nekog čovjeka kako se smije na dženazi, pa je rekao: **„Zar se smiješ na dženazi? Nikada više s tobom neću govoriti!“**"

Učenjaci su prezirali da neko govori na dženazi ili da kaže: 'Tražite oprosta za vašeg brata'. **Abdullah ibn Omer**, radijAllahu anhu, je čuo nekog čovjeka kako na dženazi povikuje: „Tražite oprosta za vašeg brata“, pa mu reče. „Neka ti Allah ne oprosti.“"

Sufjan ibn Ujejne je upitan o šutnji na dženazi i onome što će doći, pa je rekao: „Prisjeti se stanja na Sudnjem danu.“ Potom je proučio ajet: ***“Toga dana će se oni glasniku odazvati, moraće ga slijediti i pred Milostivim glasovi će se stišati i ti ćeš samo šapat čuti.”*** *(Ta-Ha, 108)*“

Katade kaže: „Ebu Ed-Derda je ugledao čovjeka koji se smijao na dženazi, pa je rekao: „Bolje bi bilo da vidiš strahote smrti koje će te zaokupirati od smijeha.“"

Ove predaje spominje **Es-Sujuti** (El-Emru bit-tiba, 253-255), pa kaže: **„Ovo je bojazan ovih prethodnika od smrti, a većinu onih koji danas prisustvuju dženazama vidiš kako se**

zabavljaju i smiju, govoreći o onome što je mrtvi ostavio u nasljedstvo svojim nasljednicima.“ (El-Emru bil-ittiba, 255)

Imam En-Nevevi kaže: „Pohvalno je onome koji ide sa dženaze da bude zaokupljen spomenom Allaha i razmišljanjem o onome što će ga zateći u budućnosti, kakav će biti njegov završetak i konačno boravište. Treba znati da je to kraj dunjaluka i put kojim idu njegovi stanovnici. Neka se pripazi, najviše što može, govora o onome od čega nema nikakve koristi. To je vrijeme razmišljanja i zikra u kome je pokuđena nesmotrenost, zabava i zaokupljenost ispraznim pričama. Govor od kojeg nema koristi je zabranjen u svim okolnostima, a kako i ne, posebno u ovoj okolnosti.“

Znaj da je odabrano i ispravno ono na čemu su bili ispravni prethodnici - selefu salih, a to je šutnja kada se ide za dženazom. Ne podiže se glas učenjem zikra i slično.

Mudrost toga je očita, a ogleda se u smirivanju emocija i boljem razmišljanju, što se traži u ovim trenucima. Ovo je istina i nemoj biti obmanut većinom onih koji joj se suprotstavljaju. **Ebu Alijj El-Fudajl ibn Ijad** je rekao: „Pridržavaj se puteva upute i neće ti naštetiti mali broj onih koji njime idu. Čuvaj se puteva zablude i nekoj biti obmanut mnoštvom onih koji su propali.“ (El-Ezkar, 136; Jes'eluneke, 3/41)

Nakon što sam pojasnio šta je Sunnet vezano za ispraćaj dženaze, spomenut ću neke novotarije i suprotnosti koje se dešavaju na dženazama:

- Podizanje glasa zikrom tokom ispraćaja dženaze

Ebu Šameh el-Makdisi od Seida ibn El-Musejjiba prenosi da je u svojoj smrtnoj bolesti rekao: „Ja nemam ništa sa onim podstrekačima koji govore: „Tražite oprosta za svoga

brata!"" Ovo su pokuđenim smatrali još El-Hasen, En-Nehai, Ibn Džubjer, Ahmed i Ishak. El-Bejheki kaže: „Prenijeli smo do Seida, El-Hasena el-Basrija, Seida ibn Džubejra i Ibrahima En-Nehaija da su prezirali da na dženazi kažu: „Tražite oprosta za njega, Allah vam oprostio."
(El-Bas, 150; El-Emru bil-ititiba, 253; Sunenu El-Bejheki, 4/74)

Šejh Alij Mahfuz kaže: „Od ružnih novotarija je glasno izgovaranje zikra ili učenje Kur'ana, ili 'Burde' ili 'Delailul-hajrata' i sl. Sve je ovo pokuđeno zbog koncenzusa u kome se kaže da je Sunnet pri ispraćaju dženaze šutjeti i usredotočiti razmišljanja na smrt i dotične okolnosti. Po tome su postupali ispravni prethodnici, neka je Allah s njima zadovoljan." (El-Ibda, 222)

- Novotarija talkina (sufliranja poslije ukopa)

Poslije ukopa mrtvog i poravnavanja kabura neki čovjek ustane i počne učenje talkina mrtvome govoreći: '*Kullu men alejha fan ve jebka vedžhu Rabbike zul-dželali vel-ikram. Kullu nefsin zaiketul-mevti, ve innema tuvvefevne udžurekum jevmel-kijameh...*'

Ovaj talkin je novotarija i nema nikakvog uporišta u Sunnetu Allahovog Poslanika, *sallallahu alejhi ve sellem*, što je naslovila grupa islamskih učenjaka.

El-Izz ibn Abdusselam kaže: „O talkinu nema nijedne vjerodostojne predaje, pa je novotarija. Riječi Poslanika, *sallallahu alejhi ve sellem*: „Suflirajte vašim mrtvima: '*La ilahe illallah*', odnose se na one koji su na samrti i koji su izgubili nadu u daljnji život."" (Fetava el-Izz ibn Abdusselam, 327)

Od **imama Malika se** prenosi pokuđenost talkina poslije smrti. (Kifajetut-talib er-rebbani)

Imam Ibnul-Kajjim kaže: **„Poslanik,** ***sallallahu alejhi ve sellem,*** **nije sjedio niti je učio pored kabura, niti je činio talkin mejjitu, kao što danas čine ljudi."** (Zadul-me'ad, 1/522)

Propisano je da se prilikom završetka ukopa mejjita zatraži oprost i uputi dova za njega. **Imam Ibnul-Kajjim** kaže: „Kada bi Allahov Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, završio sa ukopom mejjita, on i njegovi ashabi bi stali kod kabura, molio bi da ga Allah učvrsti i naređivao im da mole da ga Allah učvrsti." (Zadul-mead, 1/522)

Na to ukazuju navodi u hadisu od Osmana, radijAllahu anhu, da je rekao: „Kada bi Vjerovjesnik, *sallallahu alejhi ve sellem*, završio ukop, stao bi iznad kabura i rekao: ***„Tražite oprosta za vašeg brata i molite da ga Allah učvrsti, jer se sada ispituje."*** " *(Sahihu Sunenu Ebi Davud, 9/30; El-Bejheki, 4/56; El-Medžmu, 5/292)*

Zato je dovoljno da se uputi bilo koja vrsta traženja oprosta i dove, kao npr. „Allahu oprosti mu i učvrsti ga na istini" i slično. (Fetava islamijje, 1/308)

- UČENJE HATME ZA MRTVE

Od novotarija koje su danas proširene je i ono što čini većina običnih ljudi poslije ukopa svojih mrtvih kada poslije ikindije, na dan ili dva dana poslije ukopa, sjednu i uče zadnje sure iz Kur'ani-Kerima, od sure Ed-Duha do sure En-Nas. Potom prouče suru El-Fatiha, početak sure El-Bekare (Elif-lam-mim), Ajetul-kursijj i zadnje ajete sure El-Bekare (Amene r-resulu), te druge ajete, a potom prouče dio zikrova i onda izgovaraju 'La ilahe illallah' stotinu puta.

Postoje i neki šejhovi specijalizirani za učenje mrtvima koji su se profesionalno dali na ovaj posao. Oni dolaze na

ovakva okupljanja, a sa sobom često ponesu i pojačala učeči hatmu po dogovorenoj cijeni. Isto opet čine nakon četrdeset dana. Neki to čine nakon godinu dana prisjećajući se mrtvog, a neki i poslije toga.

Sve su ovo novotarije koje se suprotstavljaju uputi Allahovog Poslanika, *sallallahu alejhi ve sellem*, a to će se pojasniti sljedećim:

Prvo: Ne prenosi se od Poslanika, *sallallahu alejhi ve sellem*, a ni od jednog od njegovih ashaba, da su učili ovakve hatme na novotarski način, niti da su učili ovakav zikr.

Potom, posebno određivanje ovih vremena, kao što su tri dana od ukopa, tri dana od sljedećeg četvrtka, četrdeset dana, godinu dana i sl. za ovu hatmu i zikrove ne postoje dokazi iz Šerijata. Kod učenjaka nije dozvoljeno da se odredi posebno vrijeme za poseban ibadet, osim sa šerijatskim dokazom, a za ovo nema dokaza.

Drugo: Učenjaci se slažu da nije dozvoljeno zarađivati Kur'ani-Kerimom, a ova zarada je sasvim očita kada se isplaćuju zarađene plaće grupama učača koji određuju cijene s obzirom na stanje mrtvoga i njegove porodice, tj. na njihovo bogatstvo ili siromaštvo. Ovi imeci, koje uzimaju ovakvi ljudi zarađujući na osnovu Kur'ana, su im haram, a na to ukazuju sljedeće činjenice:

1. **U hadisu od Ubade ibn Es-Samita**, radijAllahu anhu, navodi se da je rekao: „Neke ljude, od onih koji su živjeli na soffi, podučio sam Kur'anu, pa mi jedan čovjek od njih dao luk. Rekao sam: „To nije imetak, pa ću ga iskoristiti na Allahovom putu. Otići ću Allahovom Poslaniku, *sallallahu alejhi ve sellem*, i upitati ga o tome." Otišao sam i upitao ga: „Allahov Poslaniče, neki čovjek mi je dao luk, jer sam ga podučavao pisanju i Kur'anu. To nije imetak, a njega ću iskoristi

na Allahovom putu. Rekao je Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*: ***„Ako voliš da budeš opasan opasačem od vatre, primi taj poklon."***

(Ebu Davud Avnul-Ma'bud, 9/203; Sunenu Ibn Madže, 2/730; Sunenul-Bejheki, 6/125; Sahihu Suneni Ebi Davud, 2/655)

U drugoj predaji kod Ebu Davuda stoji da je Vjerovjesnik, *sallallahu alejhi ve sellem*, rekao: ***„To je žeravica među tvojim plećkama (ili prsima) koju si okačio sebi o vrat."***

(Sunenu Ebi Davud Avnul-ma'bud, 9/205)

2. **Od Imrana ibn Husajna** prenosi se da je prošao pored nekog učača, pa ga je upitao o učenju, a onda rekao: „Svi smo Allahovi i Njemu se vraćamo. Čuo sam Allahovog Poslanika, *sallallahu alejhi ve sellem*, kako kaže: ***„Ko uči Kur'an neka njime moli Allaha, jer će doći ljudi koji će učiti Kur'an i njime tražiti od ljudi."*** *(Sunenu Et-Tirmizi Tuhfetul-Ahvezi, 8/189; Sahihu Suneni Et-Tirmizi, 3/10)*

3. **Od SEhla ibn S'ada ed-Saidije**, radijAllahu anhu, prenosi se da je rekao: „Allahov Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, je jednoga dana izašao na namaz, a mi smo se podučavali Kur'anu. Reče: ***„Hvala Allahu, Allahova Knjiga je jedna. Među vama ima crvenih, bijelih, crnih. Učite ga prije nego što ga počnu učiti ljudi koji će pretjerivati u učenju iz pretvaranja nadajući se prolaznoj nagradi, a ne tražeći nagradu za Ahiret.""*** *(Ebu Davud Avnul-Ma'bud, 3/42; El-Fethu er-rebani, 15/126; Sahihu Suneni Ebi Davud, 1/157)*

Ovi hadisi ukazuju da nije dozvoljeno uzimati nagradu za samo učenje Kur'ana, a učenjaci su to posebno naslovili.

Šejhul-islam Ibn Tejmijje kaže: „Unajmljivanje za samo učenje Kur'ana i darivanje nije ispravno. Nije dozvoljeno učenje osim radi približavanja Allahu Uzvišenom, a ako se to čini za protunaknadu, onda nema nagrade prema kon-

cenzusu učenjaka, jer Uzvišeni Allah prima samo ona djela kojima se želi Njegovo Lice, a ne ona koja se čine radi ovodunjalučkih interesa. Ukoliko isključivo uči za naknadu, nema nikakve nagrade, a kada nema nagrade, onda to i neće doći do mrtvoga." (Medžmu'ul-fetava, 24/315-316)

Ibn Abidin od nekih **hanefijskih** učenjaka, također, spominje: „Onaj koji uči radi dunjaluka, bit će spriječen, a griješni su i oni koji uzimaju i oni koji daju."
(Šifaul-alil min resaili Ibn Abidini, 1/175)

Od nekih **hanefijskih učenjaka**, također, prenosi se: „Općenito je zabranjeno prodavanje sevaba i nijjeta učenja Kur'ana radi imetka. To je neispravno, pa čak je i rijaluk zbog namjere uzimanja naknade na dunjaluku."

Potom kaže: „Sagledavajući sve ovo što se proširilo u našem vremenu u vidu učenja džuzeva za novac, kažemo da to nije dozvoljeno, jer naređivanje učenja i davanje nagrade od strane onoga koji naređuje, te učenje radi imetka, nisu ispravni. Kada učač nema nagrade zbog neispravnog nijjeta, kako će nagrada doći do onoga koji unajmljuje učenje? Da nije naknade, niko nikome ne bi učio u ovome vremenu, pa čak su Kur'ani-Kerim učinili sredstvom zarade i nagolimavanja dunjaluka! Svi smo Allahovi i Njemu se vraćamo!"
(Šifaul-alil min resaili Ibn Abidini, 1/180)

- Učenje četeresnice

Jedna od proširenih novotarija u našim krajevima, a i u drugim, je prisjećanje na mrtvoga nakon četrdeset dana. Četrdesetog dana počnu nanovo tugovati i tog dana javnosti objave, nekada putem novina i televizije, pozivajući ljude na prisustvo **tevhidima.** Uče hatmu mrtvome, a potom uzimaju lijepu i ukusnu hranu. Sve su ovo zabranjene novotarije.

Potrebno je znati da u islamu nema obnavljanja tuge, s vremena na vrijeme, a neki učenjaci su smatrali pokuđenim izražavanje saučešća nakon što proteknu tri dana od smrti.

Kaže **imam En-Nevevi**: „Naši istomišljenici su rekli da je pokuđeno saučešće nakon tri dana, jer se njime želi smiriti srce pogođenog, a u većini slučajeva to biva nakon tri dana, pa se onda ta tuga ne obnavlja." (El-Medžmu, 5/306)

Mnogi učenjaci su tekstom naslovili da su četeresnice novotarija, kao i godišnjice i sl.. **Šejh Hasenejn Muhammed Mahluf**, prethodni egipatski muftija, pojasnio je novotarstvo ovakvih postupaka rekavši: **„Pravljenje i sazivanje tevhida i svetkovina četrdeseti dan je loša i pokuđena novotarija u Šerijatu**. Veliki broj ljudi posebno pazi da izvrše ove svetkovine četrdesetog dana. Objavljuju to u novinama i unajmljuju učače, pa u skupinama ljudi dolaze na žalost. Ništa od ovoga nema utemeljenja u Šerijatu. Uputa Vjerovjesnika, *sallallahu alejhi ve sellem*, postupci ashaba, radijAllahu anhum, a ni predaje od tabiina, ne govore o uspostavljanju ovih svetkovina za mrtvog. Zapravo, to nije bilo poznato kod velike većine muslimana, već su to postupci koji su u posljednje vrijeme uvedeni kao novotarija, a ne predstavljaju dosljedno slijeđenje Šerijata. Tu ima novotarija koje su direktno Šerijatom zabranjene. Ovim svetkovinama se prosipa imetak na nepropisan način. Također, njima se obnavlja tuga i ponavlja izražavanje saučešća, što je Šerijatom pokuđeno." (Fetava šerijje, 2/262-263)

Učenjak **šejh Abdul-Aziz ibn Baz**, saudijski muftija, odgovorajući na pitanje o utemeljenju četeresnice kaže: „U osnovi je ovo faraonska tradicija egipatskih vladara prije islama, a potom se proširila kod drugih. To je pokuđena novotarija koja nema utemeljenja u islamu, a odbacuju je potvrđene rječi Poslanika, *sallallahu alejhi ve sellem*: ***„Ko u ovu našu vjeru uvede ono što nije od nje, to mu se odbacuje.""***

(Fetava islamijje, 1/312; El-Ibda, 230)

- Novotarija komemoracije

Od proširenih novotarija u našim krajevima je organizovanje okupljanja radi žalosti i izražavanja saučešća, posebno ako je umrli imao visoku poziciju u društvu. Tako se odredi poseban dan za ovo okupljanje, a podijele se i pozivnice. Kada dođe vrijeme okupljanja, učač počinje učenje kur'anskih ajeta, a ponekada u znak poštovanja mirno stoje (minuta šutnje), kako bi se podsjetili na umrlog i njegovoj duši 'proučili' Fatihu. **Na ovim komemoracijama hvale se grješnici i ostavljači namaza i pridaju im se graciozni epiteti. Stvar je još gora kada se oni koji iznose pohvale u odorama šejhova pripisuju šerijatskom znanju.** Mejjitu daju opise koji su većinom otvorena laž i falsifikovanje jasnih činjenica. Npr. kažu: *„Čitav ummet je mnogo izgubio njegovom smrću. Taj gubitak se ne može nadoknaditi. Znanje je osiromašilo. Proveo je svoj život radeći djela dobročinstva i bogobojaznosti...“* Nabrajaju pohvale koje predstavljaju čistu potvoru, **a svi ljudi znaju da su postpuci umrlog bili sasvim drugačiji i da je bilo opće poznato da je ostavljao namaz, da nije nikada ulazio u džamiju, osim sada kada je već morao u tabutu.** (El-Ibda, 242-243)

Šejh Alijj Mahfuz spominje da kada je umro halifa u Bagdadu u doba dobre vlasti, vladar je napravio skup saučešća u kojem je sabrao velikane, pomagače, učače i pjesnike. Neki pjesnici su počeli pjevati žalopojku:

Umrije onaj čija vojska bijaše smrt,
Onaj koga se sudbina pribojavala.

Šejh Izuddin Abdus-Selam, Allah mu se smilovao, **je ovo oštro kritikovao i naredio da se pjesnik preodgoji stavivši ga u zatvor. Kažnjen je u zatvoru, gdje je proveo duže vremena.** Potom je zatražio da se pokaje nakon zalaganja namjesnika i velikana. Naredio je da spjeva kasidu u kojoj hvali Uzvišenog Allaha, kako bi se iskupio zbog stihova koji

su sadržavali nijekanje sudbine. Riječima: 'Umrije onaj čija vojska bijaše smrt', želio je veličati mrtvoga misleći da samo neko poput njega treba da dođe na poziciju hilafeta. Riječima: 'Onaj koga se sudbina pribojavala', ukazao je da se Allah Uzvišeni boji njega, što je kufr. Neka se Allah Uzvišeni smiluje šejhu Izzuddinu, a ulema inače treba da bude takva. Dovoljno je da je Allah pjesnike opisao sljedećim riječima: ***"A zavedeni slijede pjesnike."*** *(Eš-Šuara, 224).* (El-Ibda, 243)

Skupovi izražavanja žalosti i komemoracije su novotarija, svjedeno bilo to prije ukopa kada oni koji ispraćaju dženazu dođu u mezarje. Isto tako, otvaranje komemroacije stajanjem i minutom šutnje iz žalosti za mrtvima je šerijatski zabranjen postupak.

Šejh Abdul-Aziz ibn Baz, saudijski muftija, odgovarajući na pitanja vezano za stajanje uz minutu šutnje kao posljednji pozdrav mejjitu, kaže: „Ono što ljudi čine stajajući određeno vrijeme uz šutnju u vidu pozdrava šehidima, uglednicima ili počasti prema njihovim dušama, spada u nedjela i uvedene novotarije koje nisu bile u doba Vjerovjesnika, *sallallahu alejhi ve sellem*, niti u doba njegovih ashaba, niti ispravnih prethodnika. Ovakvi postupci nisu u saglasnosti sa adabima tevhida, niti iskrenog veličanja Allaha. Zapravo, neki muslimani neznalice su počeli slijediti ono što su nevjernici uveli i oponašati ih u njihovoj pokuđenoj tradiciji fanatično pretjerujući prema svojim predsjednicima i velikanima, mrtvim i živim. Vjerovjesnik, *sallallahu alejhi ve sellem*, je zabranio njihovo oponašanje. U islamu je poznato da je pravo porodice umrlog da dovi za mrtve muslimane, da daju sadaku za njih, da ih spominju po dobru, a izbjegavaju spominjanje po lošem. Postoje i mnogi drugi adabi koje je islam pojasnio. Islam podstiče muslimana da pazi na ove adabe u odnosu sa braćom, bili oni živi ili mrtvi. U to svakako ne sapada stajanje uz minutu šutnje u vidu pozdrava šehidima i uglednicima, a zapravo to ne prihvataju temelji islama." (Fetava islamijje, 1/311)

- Stavljanje palmine grane, cvijeća i vijenaca na mezar

Mnogi ljudi su uobičajili da stave palmino granje na kaburove, a posebno u danima Bajrama kada posjećuju kaburove. Neki stavljaju vijence od cvijeća i ruža na kaburove u bajramske dane, a i u drugim prilikama. Isto tako, mnogi ljudi su uobičajili da nose vijence od cvijeća na dženazama, a poslije ukopa se ti vijenci stave na mezar.

Neki, a posebno vladari i njihovi sljedbenici, idu na spomenike neznanim junacima, ili kipovima vladara te na njih stavljaju vijence. Sve su ovo novotarije i uvedne stvari, a to se može pojasniti sljedećim:

Nošenje vijenaca na dženazama i stavljanje na kaburove poslije ukopa predstavlja slijepo slijeđenje nemuslimana. Isto se odnosi na stavljanje vijenaca neznanim junacima, šehdima, velikanima, što je slijepo oponašanje nemuslimana, a oponašanje njih nam je zabranjeno.

Neki argumentiraju dozvolu stavljanja palminog granja na kaburove navodom iz hadisa od Ibn Abbasa koji prenosi od Vjerovjesnika, *sallallahu alejhi ve sellem*, da je prošao pored dva kabura u kojima su ljudi bili kažnjavani. Rekao je: ***„Oni se kažnjavaju, a ne kažnjavaju se radi nečeg velikog. Jedan od njih se nije čuvao mokrače, a drugi je prenosio tuđe riječi.“*** Potom je uzeo sirovu palminu granu i raspolovio je na dva dijela, a potom ih usadio u kaburove. Upitaše: „Allahov Poslaniče, zašto si to učinio?“ Reče: ***„Možda će im olakšati patnja dok se ne osuše.“***“

(El-Buhari Feth, 3/468; Muslim Šerh Nevevi, 1/532)

Argumentacija ovim hadisom stavljanja palminog granja na kaburove ne može biti prihvaćena. **Imam El-Hattabi** kaže: „Poslanikovo stavljanje polovine grane na svaki od ka-

burova i riječi: 'Možda će im olakšati patnju dok se ne osuše', gledaju se iz aspekta teberruka (blagoslova) iz tragova Vjerovjesnika, *sallallahu alejhi ve sellem*, i njegove dove za olakšanje."
(Mealimus-sunen, 1/18)

Ovo što je rekao **El-Hattabi** ukazuje da je stavljanje granja na kaburove specifično samo za Vjerovjesnika, *sallallahu alejhi ve sellem*, jer Uzvišeni Allah mu je dao znanje i obavijestio ga da se dotična dva mrtva kažnjavaju u svojim kaburovima.

Niko poslije Allahovog Poslanika, *sallallahu alejhi ve sellem*, ne zna da li se mrtvi kažnjavaju u svojim kaburovima, ili su u blagodatima, zato što nema objave poslije Muhammeda, *sallallahu alejhi ve sellem*.

Ibnul-Hadždž kaže: „To je zbog blagoslova njegove, *sallallahu alejhi ve sellem*, ruke. Ni od jednog ashaba, radijAllahu anhum, nije preneseno da su to činili, jer da su shvatili tako, svi bi se utrkivali da čine slične postupke i to bi iziskivalo da ukopavanje u palminjacima bude pohvalno."
(El-Medhal, 3/294-295)

Šejh Ahmed Muhammed Šakir komentarišući El-Hattabijeve riječi kaže: „Istinu je rekao El-Hattabi. Mase sve više ustrajavaju u ovom djelu koje nema utemeljnja i u tome pretjeruju posebno na području Egipta oponašajući kršćane, tako da su počeli stavljati cvijeće na kaburove i međusobno se njime darivati. Ljudi ga stavljaju na kaburove svojih bližnjih i poznanika kao vid pozdrava i kurtoazije prema živima. To je gotovo postala službena tradicija u međudržavnim odnosima. Nalazimo velikane muslimana da kada dođu u neku od evropskih država odu na grobove njihovih velikana ili na grobove neznanih junaka i na njih stavljaju vijence. Neki stavljaju i umjetno cvijeće oponašajući tako nevjernike i slijedeći običaje onih prije njih. Učenjaci ih ne prekoravaju u tome, već vidiš da sami to čine na kaburovima svojih mrtvih. Saznao

sam da većina vakufa koji se nazivaju humanitarni vakufi zarađuju od granja, vijenaca i mirisa koji se stavljaju na kaburove. Sve su ovo novotarije i nedjela koji nemaju utemeljenja u vjeri, nemaju uporišta u Kur'anu i Sunnetu, a učenjaci su dužni da ih negiraju i da ponište ove običaje, prema svojim mogućnostima."

(Šejh Ahmed Šakir Šerh Sunenu Et-Tirmizi, 1/103)

Također je rekao: „Ispravno je da je stavljanje granja bilo specifično za Vjerovjesnika, *sallallahu alejhi ve sellem,* i specifično za ova dva kabura s dokazom da to Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem,* nije više radio, kao što nisu radili ni ashabi tokom njegovog života niti poslije. Oni su najbolje shvatali vjeru i najviše su priželjkivali da zadobiju dobro."

(Šejh Ahmeda Šakira Šerh Sunenu Et-Tirmizi, 1/107)

Imam El-Ajni spominje da Ibn Omer smatra da je stavljanje granja na kaburove bilo specifično samo za slučaj Poslanika, *sallallahu alejhi ve sellem.* (Umdetul-kari, 6/252)

Potrebno je znati da pravac islama ne podržava izražavanje počasti šehidima koji poginu na Allahovom putu tako što će im se podizati spomenici, ili spomenici neznanim junacma i sl. nazivi. Sve ove stvari su uvedne kao novotarija i novopridošle u podneblje gdje žive muslimani.

- Posjeta kaburovima na bajrame

Mnogi ljudi imaju običaj posjećivati kaburove na bajrame i to poslije obavljenog bajram namaza. Izlaze iz džamija, tj. klanjaju bajrame u džamijama, a Sunnet je da se bajram namaz obavlja na musallama, što nije isto kao mesdžid. Zatim idu na mezarluke radi posjete, zajedno žene i muškarci, te sa sobom ponesu kolače, kahvu, čaj, cvijeće, ruže i stavljaju palmino pruće na kaburove. Muškarci i žene se miješaju, naruša-

va se čast, a mrtvi omalovažavaju sjedenjem na kaburovima. Sve je to u suprotnosti sa poslaničkim Sunnetom, a to ćemo pojasniti sljedećim:

U osnovi, posjeta kaburovima je utemeljeni i potvrđeni Sunnet od Vjerovjesnika, *sallallahu alejhi ve sellem*. U hadisu od Burejde, radijAllahu anhu, prenosi se da je Vjerovjesnik, *sallallahu alejhi ve sellem*, rekao: ***„Bio sam vam zabranio posjetu kaburova, a sada ih posjećujte.“*** *(Muslim Šerh Nevevi, 3/40)*

U predaji od **Ebu Davuda** stoji: ***„Zabranio sam vam posjetu kaburovima, a sada posjećujte, jer se posjetom prisjećate (smrti) i opominjete.“*** *(Sahihu Suneni Ebi Davud, 2/623)*

Od Ebu Hurejre, radijAllahu anhu, prenosi se da je Allahov Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, rekao: ***„Posjećujte kaburove, jer vas oni podsjećaju na smrt.“*** *(Muslim, Nevevi, 3/40)*
Postoje i drugi hadisi o tome.

Posjeta kaburovima je potvrđeni Sunnet, međutim, Mudri Zakonodavac nije posebno odredio specifično vrijeme, pa je zato posebno određivanje dana Bajrama za posjetu pokuđena novotarija, jer označava da se ibadet odredi posebnim vremenom bez šerijatskog dokaza. To može biti haram ukoliko ih poprate ružna djela koja se dešavaju u ovom našem vremenu, kao što je izlazak razgolićenih žena i miješanje s muškarcima, a tome se može dodati narušavanje časti mrtvih tako što se sjedi i hoda po njihovim kaburovima.

Ibn El-Hadždž kaže: „Pri posjetama kaburova i mezaristana mimo ovih dana ima mnogo zabranjenih novotarija koje su već spomenute, a šta tek reći u ovom danu u kojem se žene oblače i ukrašavaju na najbolji način i šta tek reći kada na ovaj dana izađu i kada ih na bajrame vidimo na kaburovima otkrivene kako su poskidale svoje ogrtače, pa je na mjesto Sunneta došla zabrana i pokuda?!" (El-Medhal, 1/270)

Neka se Allah smiluje **Ibn El-Hadždu**. Ako je ovako bilo stanje žena u njegovo vrijeme, šta bi bilo da vidi šta se dešava u našem vremenu u vidu golotinje, raskalašenosti, razvrata i nereda?! *Svi smo Allahovi i Njemu se vraćamo.* Ovome se može dodati da je prema jačem i boljem mišljenju islamskih učenjaka ženama zabranjeno posjećivati kaburove.

U hadisu od Ebu Hurejre prenosi se da je Allahov Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, rekao: ***„Neka Allah prokune one (žene) koje posjećuju kaburove."***

(Et-Tirmizi, 4/163; Ibn Madže, 1/502; Ahmed i El-Fethur-Rebbani, 8/161; Ibn Hibban, 7/452, Sahih Irvaul-galil, 3/232)

Od Ibn Abbasa, radijAllahu anhu, prenosi se da je Allahov Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, prokleo one (žene) koje posjećuju kaburove i one koji na njima prave bogomolje i koji ih osvjetljavaju.

(Sahih, Ebu Davud, 9/61; Et-Tirmizi, 2/136; En-Nesai, 4/95; Ibn Hibban, 7/454)

Od Alijja, radijAllahu anhu, prenosi se da je Allahov Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, izašao i vidio žene kako sjede. Upitao je: ***„Zašto sjedite?" Rekoše: „Čekamo dženazu." Reče: „Jeste li se okupale?" Odgovoriše: „Ne." Upita: „Hoćete li nositi (dženazu)?" Rekoše: „Ne." Upita: „Hoćete li zajedno ići sa ostalima?" Rekoše: „Ne." Reče: „Vratite se prekorene bez nagrada."*** *(El-Bejheki, 4/77; Ibn Madže, 1/503)*

Postoje i drugi hadisi koji ukazuju na zabranu posjete kaburova od strane žena. Ovi hadisi su sasvim jasni po svome značenju. Allahov Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, je prokleo žene zbog posjete kaburovima, a proklinjanje određenog djela je jedna od prvih naznaka zabrane tog djela, a posebno kada je proklinjanje vezano za one koji na grobovima prave bogomolje i osvjetljavaju ih.

El-Ajni kaže: „Iz govora se zaključuje da je posjeta kaburova od strane žena pokuđena, pa i haram u ovom vremenu, a posebno se to odnosi na egipatske žene, jer izlaze praveći smutnju i nered, dok je posjeta mezarima data kao olakšica da bi se prisjetili Ahireta i uzeli pouke iz života onih koji su otišli kako bi bili skromni na dunjaluku."

Ovo je **El-Ajnijev** govor polovinom devetog hidžretskog stoljeća, a šta bi rekao da nas vidi polovinom petnaestoig stoljeća?! Svi smo Allahovi i Njemu se vraćamo. Ispravno mišljenje s kojim smo zadovoljni je da je ženama apsolutno zabranjeno posjećivati kaburove, jer je o njima zabrana posebno navedena, a dozvola je izrečena sa općenitim terminima. Općenito pravilo ne može derogirati ono specifično, već ga specifično pobliže određuje i ograničava.
(Šerh šejh Ahmed Šakir Sunenu Et-Tirmizi, 2/137-138)

- Učenje Kur'ana na kaburovima

Mnogi ljudi ciljano idu na kaburove radi posjete na dane bajrama, kao što je prethodno rečeno, a zatim sjednu oko kabura držeći u rukama Mushafe i učeči prema svojim mogućnostima iz njih, a posebice suru Jasin.

Učenje Kur'ana na kaburovima je jedna od proširenih novotarija, a prema vjerodostojnom mišljenju nije utemeljeni ibadet uzet iz navoda učenjaka, jer od Poslanika, *sallallahu alejhi ve sellem*, a ni od ashaba nije potvrđeno.

Šejh Alijj Mahfuz kaže: „Većina djela ljudi danas spada u pokuđene novotarije, kao što je učenje Kur'ani-Kerima na kaburovima iz samilosti prema mrtvome. Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, je to izostavljao, kao i ashabi, iako je postojao motiv koji iziskuje takav postupak, a on je brižnost prema mrtvome i nepostojanje zapreke za to. Prema ovom spome-

nutom načelu, izostavljanje toga je Sunnet, a činjenje pokuđena novotarija. Kako se može pojmiti da je Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, izostavio nešto korisno za svoj ummet u vidu milosti, a on je prema vjernicima bio brižan i milostiv?

Da li je pojmljivo da ovo bude jedan od načina zadobijanja milosti, **a da Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, to izostavlja čitav svoj život ne učeći mrtvome nijedanput**, a zna se da Mudri Kur'an nije objavljen za mrtve već za žive?! Objavljen je da postiče pokorne i opominje nepokorne. Objavljen je da profilira naše duše i popravi naše stanje.

Uzvišeni Allah je objavio Kur'an kao i druge nebeske knjige da bi djelatnici po njemu postupali i njegovu uputu upućeni slijedili. Tako Uzvišeni kaže: ***"Ovaj Kur'an vodi jedinom ispravnom putu, i vjernicima koji čine dobra djela donosi radosnu vijest da ih čeka nagrada velika,"*** (El-Isra, 9)

Jeste li čuli da je neka od nebeskih knjiga učena mrtvima, ili da su se za nju uzimali novci i milostinja? Uzvišeni Allah kaže Svome Vjerovjesniku, *sallallahu alejhi ve sellem*:

"Reci: "Ne tražim ja od vas za ovo nikakvu nagradu i ja nisam izvještačen, Kur'an je doista svijetu cijelom opomena!"(Sad, 86) Oni imaju pravo da daju milostinju za svoje mrtve, ali nema plaćanja cijene Kur'ana." (El-Ibda, 44)

Velika većina učenjaka smatra da je učenje na kaburovima neutemljeno, a to je pravac **Ebu Hanife**, **Malika**, **Šafije** i **Ahmeda**. **Šejhul-islam Ibn Tejmijje** kaže. „Ne pamti se od Šafije o ovom pitanju nikakav navod, jer je tokom njega bila novotarija. Malik je rekao: "Ne znam da je to iko činio." Iz toga se zna da ashabi i tabiini to nisu činili."

(Iktidaus-siratil-mustekim, 380; El-Insaf, 2/557; El-Furu, 2/302)

U Velikom šerhu stoji: „Pokudio je učenje Kur'ana poslije smrti na kaburu, jer to nije bio postupak ispravnih prethodnika - selefu salih." **Ed-Dusuki** komentarišući ovo kaže: „Njegove riječi: 'to nije postupak ispravnih prethodnika', znače da su oni davali sadaku, ali nisu učili Kur'an."

(Hašijetud-Dusuki, 1/423)

Od Vjerovjesnika, ***sallallahu alejhi ve sellem,*** **nema nijedne ispravne predaje o učenju Kur'ana na kaburu**, za razliku od onoga što su napominjali neki učenjaci, ili prilikom argumentaciju o dozvoli učenja. Oni kažu:

Kada je ovo potvrđeno, onda treba znati da je propisano da prilikom posjete mezarima nazovemo selam mrtvima, prisjetimo se Ahireta, donesemo dovu i tražimo oprosta za njih. Nećemo učiti Kur'an, a dokaz za to su navodi Vjerovjesnika, *sallallahu alejhi ve sellem*, o njegovoj uputi prilikom posjete kaburova.

Imam Ibnul-Kajjim kaže u 'Poglavlje o Poslanikovoj uputi prilikom posjete mezaristana': „Kada je posjećivao kaburove svojih prijatelja činio bi to radi dove, prizivanja Allahove samilosti na njih i traženja oprosta za njih. Ovakvu posjetu je utemeljio svome ummetu. Propisao je i naredio da prilikom posjete kažu: ***'Esselamu alejkum, stanovnici ovih staništa, od vjernika i muslimana. Mi ćemo se, inšaAllah, vama priključiti. Molimo Allaha za spas za nas i za vas.'"***

(Zadul-mead, 1/526)

Ovaj hadis spominje **Ibnul-Kajjim**, a navodi ga **Muslim** od Burejde, a u njemu stoji: „Allahov Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, bi ih podučavao kada odu na mezarove, pa bi neko od njih govorio (prema predaji od Ebu Bekra): "Neka je selam na stanovnike ovih staništa.""

Vjerodostojno se od Aiše, radijAllahu anha, prenosi da je rekla: „Allahov Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, kada bi god bila njena noć, krajem noći izlazio u El-Bekiu i govorio:

„Esselamu alejkum, stanište vjernika. Došlo vam je ono što vam je obećavano za sutra i vama je odgođeno i mi ćemo vam se, inšaAllah, priključiti. Allahu, oprosti stanovnicima Bekie el Garkada."

(Sahihu Muslim Šerh Nevevi, 3/35-36)

- Poduzimanje putovanja ka kaburovima i turbetima

Zabranjeno je poduzimati putovanja radi posjete kaburova, jer se u hadisu od Ebu Hurejre, radijAllahu anhu, navodi da je Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, rekao: ***„Posebna putovanja se ne poduzimaju osim ka tri mesdžida: El-Mesdžidul-Haramu, Poslanikovom mesdžidu i El-Mesdžidul-Aksau.“***
(El-Buhari Feth, 3/306; Muslim Šerh Nevevi, 3/517)

Hafiz Ibn Hadžer kaže: „Njegove riječi: "ne poduzimaju se putovanja", podrazumijevaju zabranu putovanja ka drugim mjestima." **Et-Tajjibi** kaže: „Ovo je najjasniji oblik zabrane, kao da je rekao: 'Nije ispravno da se ciljano posjećuju osim ova mjesta zbog svojih specifičnosti kojima su odlikovana'." (Fethul-Bari, 3/306)

Isto tako, šerijatski je zabranjeno kaburove uzimati za džamije, svejedno bili to kaburovi vjerovjesnika ili drugih ljudi. Nije dozvoljeno graditi džamije, turbeta, mauzoleje na kaburovima, pa da se tako uzmu za mjesto obavljanja namaza i posebne posjete, dove, i slično.

Od Aiše i Ibn Abbasa, radijAllahu anhum, prenosi se da je Allahov Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, rekao: ***„Neka je Allahovo prokletstvo na židove i kršćane koji uzeše grobove svojih vjerovjesnika za bogomolje.“*** Upozoravao je na ono što su činili. *(El-Buhari Feth, 2/78; Muslim Šerh Nevevi, 2/184-185)*

U drugoj predaji od Ebu Hurejre prenosi se da je Allahov Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, rekao: ***„Neka Allah prokune židove koji su kaburove svojih vjerovjesnika uzeli za bogomolje.“*** *(El-Buhari Feth, 2/79; Muslim Šerh Nevevi, 2/174)*

U hadisu od Džunduba prenosi se da je rekao: „Čuo sam Allahovog Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, pet dana prije njegove smrti kako govori:

„Utječem se Allahu da od vas imam prisnog prijatelja, jer me je Allah uzeo za Svog prisnog prijatelja, kao što je Ibrahima uzeo za svog prisnog prijatelja. Da sam ikoga uzimao za svog prisnog prijatelja iz svog ummeta, uzeo bih Ebu Bekra. Oni koji su bili prije vas grobove svojih vjerovjesnika i dobrih ljudi su uzimali za bogomolje. Zato vi ne uzmajte kaburove za džamije, ja vam to zabranjujem.“

(Muslim Šerh Nevevi, 2/185)

Šejhul-islam Ibn Tejmijje komentarišući ove hadise kaže: **„Zbog toga su se ispravni prethodnici usaglasili da se nijedan od kaburova poslanika ne dodiruje, a ni drugih ljudi, kao što se ne potire rukama. Nije pohvalno klanjati kod njih, niti ciljano učiti dovu, jer su ovo razlozi i povodi širka i obožavanja kumira.“** (Medžmu'ul-fetava, 27/31)

Šejhul-islam Ibn Tejmijje kaže: „Nije pohvalan ni obavezni ni dobrovoljno namaz kod kabura nekog vjerovjesnika ili drugih, prema koncenzusu učenjaka muslimana, već je to zabranjeno. Mnogi učenjaci kažu da je takav namaz neispravan zbog tekstova koji se o tome navode. **Mjesta koja Allah voli, u kojima voli namaz i ibadet, su džamije za koje Uzvišeni Allah kaže: *“U džamijama koje se Allahovom voljom podižu i u kojima se spominje Njegovo ime...”*** “

Također **šejhul-islam Ibn Tejmijje** kaže: „***“Allahove džamije održavaju oni koji u Allaha i u onaj svijet vjeruju i koji molitvu obavljaju i zekat daju i koji se nikoga osim Allaha ne boje; oni su, nadati se je, na pravom putu.”* (Tevbe, 18)**

Vjerovjesnik, *sallallahu alejhi ve sellem,* je upitan:

„Koja su mjesta najdraža Allahu?“ Odgovorio je: „Džamije.“ Ponovo je upitan: „Koja su mjesta najmrža Allaha?“ Odgovorio je: „Pijace.“

Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem,* kaže: ***„Ko bude išao u džamiju ili vraćao se, Allah će mu pripremiti mjesto u Džennetu kada god ode ili vrati se.“***

Poslanik, *alejhi sellam*, kaže. ***„Kada se rob očisti i lijepo uzme abdest, a potom krene u džamiju samo radi namaza, jednim korakom će podizati stepen, a drugim brisati grijeh."***

Vjera islam predstavlja slijeđenje onoga s čime je Allah poslao Vjerovjesnika, *sallallahu alejhi ve sellem*, sa različitim prijaznim stvarima, a izbjegavanju svega onoga što Allah i Njegov Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, prezru u vidu novotarija, zabluda i drugih oblika zabrana." (Medžmu'ul-fetava , 27/62-63)

Hafiz Ibn Veddah el-Kurtubi sa lancem prenosilaca od El-E'ameša kaže: „Pričao mi je Mervan ibn Suvjed el-Esedi da je izašao sa vođom vjernika Omerom ibn Hattabom iz Mekke na putu ka Medini. Kada smo osvanuli, predvodio nas je u sabah-namazu, a potom je vidio ljude kako su krenuli nekim putem. Pitao je: „Gdje su ovi krenuli?" Rekoše: „Vođo vjernika, krenuli su ka mesdžidu u kojem je Allahov Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, klanjao. Oni tamo idu i klanjaju." Reče: „Oni prije vas su propali slijedeći tragove svojih vjerovjesnika, pa su na tim mjestima pravili crkve i sinagoge. Koga zatekne namaz na ovim mjestima (džamijama), neka klanja. A koga ne zatekne, neka produži putovanje i neka ih ciljano ne posjećuje." (El-Bid'a ven-nehju, 48)

U drugoj predaji od El-Ma'rura ibn Suvejda prenosi se da je rekao: „Krenuli smo obaviti hadždž sa Omerom ibn Hattabom, pa nam se na dijelu puta ukazala džamija. Ljudi požuriše da u njoj klanjaju. Omer upita." Šta je sa njima?" Rekoše: „To je mesdžid u kome je klanjao Allahov Poslanik." Omer tada reče: „O ljudi, oni prije vas su propali tragajući za ovim sličnim poput vas sve dok to nisu pretvorili u bogomolje. Koga zatekne namaz na tom mjestu, neka klanja, a koga ne zatekne, neka produži putovanje."

Ibn Veddah kaže: „Malik ibn Enes i drugi učenjaci u Medini su smatrali pokuđenim dolazak u te džamije i slijeđenje tragova Vjerovjesnika, *sallallahu alejhi ve sellem*, osim dža-

mije Kuba. Čuo sam kako govore da je Sufjan Es-Sevri ušao u džamju u Kudsu u kojoj je klanjao, ali nije tragao za tim ostacima niti je klanjao namaz u tom smislu. Isto su radili oni koji su se za njim povodili. Vekia je također došao u mesdžid u Kudsu i nije prelazio više od onoga kako je postupio Sufjan." (El-Bid'a ven-nehj, 48)

- Novotarija sufijskih vjerskih spjevova i putujućih horova ilahija i kasida

Neke sufijske sekte imaju običaj sastati se u velikim skupinama, a o glavama im vise veliki tespihi, te onda naprave zikr halke ili halke pohvale Poslaniku, *sallallahu alejhi ve sellem*. Neke od njih koriste i defove prilikom svojih spjevova. Također, pojedine skupine koje se bave pjevanjem i koje često nazivaju vjerski horovi, izvode svoje ilahije i kaside upotrebom defova, podizanjem tonova, a obični ljudi za njima ponavljaju tako da se džamije često pretvore u mjesta za velike muzičke festivale.

Ovi prizori se mogu vidjeti prilikom svečanosti koje nazivaju vjerske, kao što su El-Isra vel-Mi'radž, Poslanikov, *sallallahu alejhi ve sellem*, mevlud, Hidžretska nova godina i sl..

Sve su ovo novotarije suprotne uputi Poslanika, *sallallahu alejhi ve sellem*, te onome na čemu su bili ashabi, tabiini i ispravni prethodnici - selefu salih, čuveni po znanju i valorizaciji šerijatskih tekstova.

Znakovi ovih novotarija se manifestiraju sljedećim:

1. Od Vjerovjesnika, *sallallahu alejhi ve sellem*, nije potvrđeno da je koristio tespih, a kamoli da ga stavi na svoj vrat. Isto tako, vješanje tespiha nije potvrđeno od ashaba i tabiina, već to predstavlja uvedene novotarije i oponašanje vjerskih ljudi iz drugih vjera-konfesija.

Šejh **Alijj Mahfuz** kaže: „Jedna od sufijskih novotarija je da se stavi tespih oko vrata ili ruke, bez zikra. To je postupak licemjernih ljudi koji vole da budu hvaljeni po onome što ne čine i da na špekulativan i zabluđujući način postanu prepoznatljivi. **Jedini put ka Allahu je put slijeđenja Poslanika,** ***sallallahu alejhi ve sellem,*** **a sve mimo toga je zabluda**. Allahu se utječemo od toga." (El-Ibda, 324; Es-sunenu vel-mubtedeat, 256)

2. Ovi vjerski spjevovi, ilahije i kaside, kao što ih nazivaju, nije dozvoljeno obavljati u džamijama, zato što džamije imaju svoje adabe i propise na koje treba dobro paziti.

Imam Es-Sujuti kaže. „Jedna od novotarija je ples i pjevanje u džamijama, kao i udaranje defom i druge muzičke instrumente. **Ko to bude činio u džamiji, zalutali je novotar koji zaslužuje da bude otjeran i izbičevan**, jer se olahko i potcjenjivački odnosi prema onome što je Allah naredio da respektuje. Uzvišeni kaže: ***"U džamijama koje se Allahovom voljom podižu i u kojima se spominje Njegovo ime – hvale Njega, ujutro i naveče, ..."*** ***(En-Nur, 36)***, tj., da se veličaju i da se u njima citira Njegova Knjiga. Allahove kuće su džamije, a Allah je naredio da se respektuju i čuvaju od prljavština. Ko se bude bavio pjevanjem i plesom u njima, **zalutali je novotar koji druge odvodi u zabludu i zaslužuje kaznu."**
(El-Emru bil-ittiba', 275)

Kada je podizanje glasa prilikom učenja Kur'ana zabranjeno u mesdžidu, šta tek reći o ilahijama i kasidama koje prate defovi, a šta tek reći kada se to radi prije džume namaza povodom svečanosti koje nazivaju 'vjerskim'?!

Šejh **Alijj Mahfuz** kaže: „U novotarije spada pravljenje zikr-halke izopačenog zikra u džamijama tokom dana Mevluda uz podizanje glasova pjevača i oštro zviždukanje predvodnika plesača. Nekada udaraju i defove tokom zikra u džamijama. Sve je to neutemljeno prema koncenzusu uče-

njaka i nije bilo u doba Allahovog Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, niti u doba ispravnih učenjaka poslije njih iz reda ashaba i tabiina, niti u doba četverice imama mudžtehida, neka je Allah njima svima zadovoljan." (El-Ibda, 253-254)

Ovakvim pjevanjem se oponašaju kršćani koji slično postupaju u svojim crkvama. Potom, ovakvo vjersko pjevanje nema ispravni temelj na koji se može osloniti, pa zato ne spada u skupinu oblika šerijatskog približavanja Allahu.

El-Izz ibn Abdis-Selam je upitan o tome: „Šta kaže naš predvodnik o skupini dobrih, poštenih i plemenitih koji se okupe u određenom vremenu, pa im pjevač citira stihove o ljubavi i sl.. Tada dožive emotivne promjene, pa počnu plesati. Neki viču i plaču, a neki su u polusvijesti, pa da li je to pokuđeno ili ne?" Odgovorio je: „Ples je novotarija, a čine ga samo ljudi manjkavog razuma i pristaje samo ženama."
(Fetava El-Izz ibn Abdisselam, 318-319)

Šejhul-islam Ibn Tejmijje kaže: **„Jedna od najvećih stvari koja pomaže šejtanskim stanjima je slušanje pjesama, muzike i razonode**, a to su slušali i mnogobošci. Uzvišeni Allah kaže: ***"Molitva njihova pored Hrama svodi se samo na zviždanje ili pljeskanje rukama; zato kaznu iskusite jer ne vjerujete."*** ***(El-Enfal, 35)*** Ibn Abbas i Ibn Omer, kao i drugi prethodnici, kažu da je *'tasdije'* pljeskanje rukama, a *'muka'* je poput zviždanja. Mušrici su to uzimali za ibadet, a Vjerovjesnik, *sallallahu alejhi ve sellem*, i ashabi su činili ibadet onako kako im je Allah naredio u vidu namaza, učenja Kur'ana, zikra i drugih šerijatskih okupljanja. Vjerovjesnik, *sallallahu alejhi ve sellem*, i njegovi ashabi se nikada nisu okupili radi slušanja pjesme, ni sa udaranjem dlanovima, ni defom, niti osjećajem užitka, niti je njegov ogrtač spao. Sve su to laži, prema saglasnosti učenjaka u hadisu.

Kada bi se Poslanikovi, *sallallahu alejhi vesellem*, ashabi sastali, naredili bi jednom od njih da uči (Kur'an), a ostali bi slušali.

Omer ibn Hattab bi govorio Ebu Musau el-Eš'ariju: „Podsjeti nas na našeg Gospodara." On bi im onda učio, a oni bi slušali. Vjerovjesnik, *sallallahu alejhi ve sellem,* je prošao pored Ebu Musaa el-Eš'arija dok je učio pa je rekao: „Prođoh pored tebe jučer, a ti si učio, i počeh slušati tvoje učenje." Ebu Musa reče: „Da sam znao da ti slušaš, ja bih to još više uljepšao." Vjerovjesnik, *sallallahu alejhi ve sellem,* je govorio: „Ukrašavajte Kur'an svojim glasovima." Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem,* je rekao: „Uistinu Allah pažljivije sluša učenje Kur'ana od strane čovjeka lijepog glasa od vlasnika ropkinje pjevaljke kada ona pjeva." Ibn Mes'udu je rekao: „Uči mi Kur'an.", pa je rekao: „Zar da tebi učim a tebi je objavljen?" Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem,* reče: „Volim da ga slušam od drugih." Proučio sam mu suru En-Nisa, sve dok nisam došao do ovog ajeta: ***"A šta će, tek, biti kada dovedemo svjedoka iz svakog naroda, a tebe dovedemo kao svjedoka protiv ovih?"*** ***(En-Nisa, 41)*** Tada reče: „Dosta je.", a njegove oči su suzile."

Ovo je 'pjesma' vjerovjesnika i njihovih sljedbenika, kao što Allah Uzvišeni to spominje u Kur'anu: ***"Kad bi im se ajeti Milostivog čitali, oni bi licem na tle padali i plakali."*** ***(Merjem, 58)*** O onima koji su Ga spoznali kaže: ***"Kada slušaju ono što se objavljuje Poslaniku, vidiš kako im liju suze iz očiju jer znaju da je to Istina, pa govore: "Gospodaru naš, mi vjerujemo, pa upiši i nas među one koji su posvjedočili."*** ***(El-Maide, 83)*** Uzvišeni je pohvalio ove koji slušaju zato što im se povećava iman, a koža ježi, oči suze. Uzvišeni kaže: ***"Allah objavljuje najljepši govor, Knjigu sličnu po smislu, čije se pouke ponavljaju, zbog koji podilazi jeza one koji se Gospodara svoga boje, a kada spomene ime Allahovo, kože njihove i srca njihova se smiruju. Ona je Allahov pravi put na koji On ukazuje onome kome On hoće; a onoga koga Allah ostavi u zabludi niko na pravi put neće moći uputiti."*** ***(Ez-Zumer, 23)***

Kaže: ***"Pravi vjernici su samo oni čija se srca strahom ispune kad se Allah spomene, a kad im se riječi Njegove kazuju, vjerovanje im učvršćuju i samo se na Gospodara svoga oslanjaju, oni koji molitvu obavljaju i dio od onoga što***

im Mi dajemo udjeljuju. Oni su, zbilja, pravi vjernici, njih počasti, i oprost, i obilje plemenito kod Gospodara njihova čekaju." *(Enfal, 2-4)*

Slušanje i pjevanje sa sviranjem instrumenta, udaranjem defove i sl., nije bilo svojstveno ashabima i tabiinima, koji su ih slijedili po dobru, te ostalim velikanima od vođa ove vjere. To nije bio put ka Allahu Uzvišenom, niti jedan od načina približavanja Njemu i pokornosti. Zapravo, oni su to svrstavali u novotarije kako je **imam Šafija** rekao: „Iza sebe sam u Bagdadu ostavio nešto što su izumili munafici. To nazivaju 'tagbirom' (pjevanje), a njime odvraćaju ljude od Kur'-ana, a Allahovi štićenici to znaju. Oni znaju da šejtan u tome ima velikog učešća, pa su se zato odabranici koji su tome prisustvovali od toga i pokajali.""

(Šejhul-islam Ibn Tejmijje, Medžmu'ul-fetava, 1/295-298)

Hafiz ibn Hadžer prenoseći od imama **Kurtubija** kaže: **„Što se tiče novotarija koje su izmislile sufije po ovom pitanju, to je stvar oko čije zabrane nema razilaženja među ulemom. Ali strašću opijene duše su nadvladale nad mnogima koji se smatraju činiteljima dobra tako da mnogi od njih rade i ponašaju se kao luđaci i djeca. Od tih djela su i ritualni plesovi sa posebnim pokretima.** Ovaj bezobrazluk je dostigao vrhunac kada su to proglasili ibadetom i dobrim djelima koja ih približavaju Allahu, *Azze ve Dželle*, te da je to nešto što uzdiže njihovo stanje - hal. **Ovakva djela su od djela heretika (zindika - otpadnika od islama) i onih koji su zalutali. Allaha,** *Azze ve Dželle*, **molimo za pomoć."**

(Hafiz ibn Hadžer, Fethul-bari, 2/442)

Tako se prenosi da je **Bejheki** zabilježio u, '***Menakibu Šafi'ijj***', (2/208), čuo sam **Šafiju** kako je rekao: **„Ako bi se čovjek na početku dana prihvatio sufizma ne bi dočekao podne a već bi ga vidio kao ludaka."**

- Novotarija proslavljanja Poslanikovog, *sallallahu alejhi ve sellem*, rođendana - Mevlud

Od proširenih novotarija u islamskom svijetu, a i kod nas, je novotarija proslavljanja Poslanikovog rođendana, pa je čak dan Mevluda postao službeni praznik, tako da državne institucije i fabrike ne rade. Ovaj dan nazivaju praznik Poslanikovog rođenja.

Na taj dan se odvijaju svečanosti, drže se govori, okupljaju halke za pjevanje, uče se pjesme i mevludi. To je često popraćeno različitim zabranama, kao što su miješanje žena i muškaraca, a nekada i plesom, pljeskanjem, razgolićavanjem, muzičkim instrumentima unutar džamija i pred džamijama.

Ova okupljanja su novotarija. Nije ih dozvoljeno činiti, niti smatrati Mevlud jednim od dana praznika muslimana. Na nedozvoljenost toga ukazuje nekoliko stvari:

1. **Ovakav postupak nema osnovu u Kur'anu i Sunnetu, niti su ga činili ispravni prethodnici i spada u uvedene novotarije u vjeri, jer Poslanik,** ***sallallahu alejhi ve sellem*** **, to nije činio, niti njegove halife, kao ni ashabi,** ***neka je na sve njih Allahovo zadovoljstvo*****, kao što nisu činili to ni tabiini koji su ih slijedili u dobru u prvim pohvaljenim generacijama.**

Oni su ljudi koji su najbolje poznavali Sunnet i najpotpunije voljeli Allahovog Poslanika, *sallallahu alejhi ve sellem*, i slijedili njegov Šerijat u odnosu na one koji su poslije došli.

Potvrđeno se od Vjerovjesnika, *sallallahu alejhi ve sellem*, prenosi da je rekao:

„Pridržavajte se mog Sunneta i Sunneta upućenih i razboritih halifa poslije mene. Čvrsto ih se uhvatite i neispuštajte ih. Čuvajte se uvedenih stvari, jer svaka uvedena stvar je novotarija, a svaka novotarija je zabluda.“

U drugom hadisu je rekao: ***„Ko u ovu našu vjeru unese ono što nije od nje, to mu se odbacuje“***, tj. njemu se vraća.

U ova dva hadisa je strogo upozorenje na uvođenje novotarija i postupanje po njima.

Uzvšeni Allah u Svojoj jasnoj Knjizi kaže:

“Neka se pripaze oni koji postupaju suprotno naređenju Njegovu, da ih iskušenje kakvo ne stigne ili da ih patnja bolna ne snađe.” (En-Nur, 63)

“Vi u Allahovom poslaniku imate divan uzor za onoga koji se nada Allahovoj milosti i nagradi na onom svijetu, i koji često Allaha spominje.” (El-Ahzab, 21)

“Allah je zadovoljan prvim muslimanima, muhadžirima i ensarijama i svima onima koji ih slijede dobra djela čineći, a i oni su zadovoljni Njime: za njih je On pripremio džennetske bašče kroz koje će rijeke teći, i oni će vječno i zauvijek u njima boraviti. To je veliki uspjeh.” (Et-Tevbe, 100)

“Danas sam vam vjeru vašu usavršio i blagodat Svoju prema vama upotpunio i zadovoljan sam da vam islam bude vjera. “ (El-Maide, 3)

Ajeti u ovom značenju su mnogobrojni, a iz izumljivanja ovakvih mevluda se shvata da Uzvišeni Allah nije upotpunio vjeru ovom ummetu i da Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, nije dostavio ono što je potrebno ummetu da po njemu postupa sve dok nisu došli ovi iz zadnjih generacija i dok nisu u Allahov Šerijat uveli ono što On nije dozvolio tvrdeći da ih to približava Allahu. U ovome je, bez imalo sumnje, velika opasnost i očito protivljenje Allahu i Njegovom Poslaniku, *sallallahu alejhi ve sellem*. Allah, *Azze ve Dželle*, je Svojim robovima upotpunio vjeru i usavršio Svoju blagodat nad njima.

(Et-Tahziru minl-bid’a, 3-4)

Šejhul-islam Ibn Tejmijje, govoreći o Mevludu, kaže: „Ovo nisu činili ispravni prethodnici, mada je postojalo ono što bi iziskivalo ovakve postupke, kao što nije postojala zapreka . Da je u ovome bilo čisto dobro, ili bar ono preovladavajuće, ispravni prethodnici, *neka je Allah s njima zadovoljan*, bi bili tome preči od nas. Oni su najviše voljeli Allahovog Poslanika, *sallallahu alejhi ve sellem*, veličali ga i najviše su nastojali pridobiti dobra." (Iktidaus-siratil-mustekim, 295)

Šejh Tadžuddin el-Fakihani kaže: **„Ovom mevludu ne poznajem utemljenja u Kitabu ni u Sunnetu, niti se njegovo praktikovanje prenosi i od jednog učenjaka ovog ummeta koji predstavljaju uzor u vjeri i koji se pridržavaju tragova prethodnih generacija-selefa."**
(Amelul-mevlid, 20-21: Et-Teberruk, 362; El-Havi, 1/190)

El-Venšerisi kaže o mevludu: „Takav iz svog neznanja misli da veliča Poslanika, *sallallahu alejhi ve sellem*, tj. pravljenjem Mevluda, što je u suprotnosti sa njegovim Sunnetom i čini prijestupe koje je Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, zabranjivao. Takav se ovakvim postupkom lažno promovira uvodeći u vjeru ono što nije od nje. **Da ga istinski veliča, pokoravao bi se njegovim naredbama i ne bi u njegovu vjeru uvodio ono što nje od nje**, kao što se ne bi izlagao onome na šta je Allah Uzvišeni upozorio: ***"Neka se pripaze oni koji postupaju suprotno naređenju Njegovu, da ih iskušenje kakvo ne stigne ili da ih patnja bolna ne snađe." (En-Nur, 63)***"
(El-Mi'jar, 12/48-49)

2. Proslavljanje Vjerovjesnikovog mevluda i uzimanje toga dana za praznik predstavlja oponašanje ehlul-kitabija. Kršćani proslavljaju praznik rođenja Isaa, kao što tvrde, na kraju svake miladske godine. Isto tako, židovi proslavljaju praznike koje pripisuju svojim vjerovjesnicima. Kada muslimani proslavljaju vjerovjesnički mevlud, koji je neutemljen, time oponašaju ehlul-kitabije.

Učenjak **Ibnul-Kajjim** kaže: „Ko posebno odredi mjesta i vremena za ibadete za ovo i slično, spada u kategoriju ehlul-kitabija koji su vremena Mesihovih okolnosti i događaja učinili svojim praznicima i obredoslovljima, kao što su božić, uskrs i dr." (Zadul-mead, 1/59)

3. Proslavljanje mevluda je uvedena stvar koju nisu poznavale prve pohvaljene generacije, a **ovu novotariju prvi je uveo** jedan od fatimijskih halifa, **šija i rafidija**, El-Muizz li dinillah 362.h.g. u Kairu. Izumio je šest mevluda: Vjerovjesnikov, *sallallahu alejhi ve sellem,* mevlud, mevlud imama Alijja,. Fatimin mevlud, mevlud El-Hasena i El-Husejna, mevlud aktuelnog halife. Ovi mevludi su opstali sve dok ih nje dokinuo Ibn Bedr el-Džemali 488.h.g. Potom je ponovno počela proslava za vrijeme halife El-Amira 524.h.g. Prvi koji je uveo proslavu Vjerovjesnikovog mevluda je bio vladar Irbela u Iraku Ebu Seid el-Kevkeburi u sedmom hidžretskom stoljeću.

Postavlja se pitanje gdje su bili muslimani kroz sva ova stoljeća u odnosu na ovakve svetkovine, ukoliko su one utemljene? Gdje su bili ashabi i tabiini, predvodnici ovog ummeta u odnosu na ove proslave, ukoliko su one utemeljene?

Tako mi Allaha, da je vjerovjesnički rođendan utemljen, pretekli bi nas u tome, a oni su najviše voljeli Allaha i Njegovog Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem,* u odnosu na one koji su došli poslije njih, kao što su ga i najdosljednije slijedili u odnosu na ostale.

4. Tačan dan Vjerovjesnikovog rođenja nije kategorički poznat. Učenjaci se razilaze oko preciziranja dana Poslanikovog rođenja. Neki kažu da je rođen u ponedjeljak 12. rebiul-evvela, što je poznato mišljenje. Neki su rekli da je to bilo drugog, a neki osmog, neki desetog, a neki sedamnaestog, neki osamnaestog rebiul-evvela. Neki učenjaci muhaddisi, prema astronomskim proračunima, dali su prednost mišljenju da je Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem,* rođen devetog rebiul-evvela. (El-Mevahib el-ledunijje, 1/140-142; Letaiful-mearif, 184-185)

Shodno ovome razilaženju, proslava Mevluda 12. rebi-ul-evvela nema utemeljenja iz historijskog aspekta, a predstavlja vlastito nahođenje bez ikakvog utemeljenja.

(Fetava el-akide, 621)

Ovo razilaženje oko datuma rođenja Poslanika, *sallallahu alejhi ve sellem*, ukazuje da ashabi, radijAllahu anhum, nisu taj dan vidjeli kao posebno obilježje, jer da su znali da nosi posebnu znamenitost, posebno bi ga precizirali, posvetili bi mu pažnju i postao bi općepoznat. Međutim, pošto nije tako, to ukazuje na neutemeljenost proslave mevluda u osnovi.

5. Proslavljanje mevluda od strane mnogih u većini slučajeva sadrži mnoge štete i grijehe, a od njih su:

a) Mnoge ilahije i kaside, i hvalospjevi koji se čuju na mevludima, imaju u sebi riječi širka i fraza pretjerivanja u pogledu Poslanika, *sallallahu alejhi ve sellem*, poput El-Busajrijeve kaside:

O najčasnije stvorenje,
Od koga utočište da tražimo mimo tebe,
Kada sveopća nasreća nastupi,
Ako ne budeš na dan povratka,, za moju ruku uzeo,
U suprotnom ću posrnuti.
Od tvoga dobročinstva je dunjaluk i Ahiret,
Od tvoga znanja su znanje Levha i Kalema.

Primjeri ovih epiteta pristaju samo Allahu, *Azze ve Džel-le*. Kako dunjaluk i Ahiret mogu biti Vjerovjesnikov, *sallallahu alejhi ve sellem*, dar. Kako Levhi-Mahfuz (Ploča Čuvana) i Pero mogu biti iz znanja Vjerovjesnika, *sallallahu alejhi ve sellem*? Šta je ovaj pjesnik nakon svega ostavio Allahu Uzvišenom?

(Fetava El-Akide, 619-620; Et-Tebrruk, 365-366)

Nema sumnje da je to ekstremizam, a Vjerovjesnik, *sallallahu alejhi ve sellem*, je zabranio pretjerivanje rekavši:

„Nemojte me uzdizati kao što su kršćani uzdigli sina Merjeminog, već sam ja Allahov rob i govorite Allahov rob i Njegov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem.“

(El-Buhari Fethul Bari, 7/300)

Od Vjerovjesnika, *sallallahu alejhi ve sellem*, se vjerodostojno prenosi da je rekao: ***„Čuvajte se pretjerivanja u vjeri jer su oni prije vas propali zbog pretjerivanja u vjeri.“***

(Ahmed El-Fethur-rrebbani, 12/169; En-Nesai, 5/268; Sunenu Ibn Madže, 2/1008; Ibn Hibban, 9/183; El-Mustedrek, 2/120; El-Medžmu, 8/171; Es-Sahiha, 3/278)

b) Od prezrenih novotarija koje se dešavaju na nekim prroslavama mevluda je da prisutni ustaju iz respekta i počasti prilikom spomena Vjerovjesnikovog rođenja i dolaska na dunjaluk, **jer su duboko uvjereni da Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, kako tvrde, prisustvuje njihovoj svečanosti.**

Učenjak i **šejh Abdul-Aziz ibn Baz**, pri opovrgavanju ove novotarije, kaže: „U to spada da neki misle da Allahov Poslanik dolazi na mevlud, pa mu zato ustaju izražavajući dobrodošlicu (Dobro nam doš'o, hej mili gostu...) Ovo je jedna od najvećih laži i najogavniji vid neznanja. Allahov Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, neće izaći iz svoga kabura prije Sudnjeg dana, niti ima kontakt i sa jednim čovjekom. On ne prisustvuje njihovim skupovima, već je u svome kaburu do Sudnjega dana, a duša mu je na najvišim stepenima kod Gospodara u Kući počasti, kao što kaže Uzvišeni Allah u suri El-Mu'minun (15-16): ***“Vi ćete, poslije toga, pomrijeti, zatim ćete, na onom svijetu, oživljeni biti.”***

Vjerovjesnik, *sallallahu alejhi ve sellem*, kaže: ***„Ja sam prvi nad kojim će rascijepiti kabur na Sudnjem danu i prvi zalagač i prvi kome će zalaganje biti primljeno.“***

Neka je na njega od našeg Gospodara najbolji blagoslov i pozdrav. Ovaj časni ajet i hadis, kao i svi ostali ajeti i hadisi u ovom značenju, ukazuju da Vjerovjesnik, *sallallahu alejhi ve*

sellem, i drugi mrtvi će izaći iz svojih kaburova na Sudnjem danu. Ovo je neosporna i koncenzusom potvrđena činjenica među učenjacima muslimana i oko toga nema nikakvog sporenja. Zato musliman treba da dobro bude na oprezu u pogledu ovih činjenica i da se čuva onoga što su uvele neznalice i njima slični u vidu novotarija i legendi o kojima Allah nije objavio dokaza. Od Allaha se samo pomoć traži i na Njega se samo oslanjamo. Nema pokreta nema snage osim sa Njim."

(Et-Tahziru minel-bid'i, 6)

- Novotarija proslavljanja rođendana

Jedna od pokuđenih novotarija koja se proširila među ljudima jesu proslave rođendana njihovih sinova i kćeri. Ovakva proslava je novotarija, nedjelo i oponašanje kršćana. Temelj ideje proslavljanja rođendana dolazi od kršćana koji proslavljaju rođenje Isaa, *alejhis-selam,* svake godine. Žalosno je što neki muslimani učestvuju u ovim proslavama sa njima.

Učenjaci su još odavno upozoravali na učešće muslimana u vjerskim skupovima ehlul-kitabija i njihovim obredima. Iščitavanjem knjiga, koje govore o ovoj tematici, očituje se da su neki obični muslimani slabog imana i velikog neznanja o propisima islama učestvovali sa kršćanima u njihovim proslavama, ili su pokazivali znamenja njihovih praznika u javnosti. **Imam Ebu Bekr Et-Tartuši** (umro 530 h.g.) upozoravao je muslimane na učešće u ovakvim proslavama.

(El-Havadis vel-bid'a, 150)

Isto je činio **šejhul-islam Ibn Tejmije** (728 h.g.) kao i njegov učenik **Ibnul-Kajjim,** šejh **Idris Et-Turkmani, Dželauddin Es-Sujuti** i drugi.

(Iktidaus-siratil-mustekim, 180; Ahkamu Ehliz-zimme, 2/156; El-Lum'a fil-havadisi vel-bid'a, 1/293; El-Emru bit-tiba, 144)

Učenjaci su saglasni o zabrani prisustva praznicima ehlul-kitabija i oponašanju njih pri tim praznicima. To su tekstovima naslovili islamski pravnici iz reda **hanefija, malikija, šafija, hanbelija** i drugih. (Ahkamu Ehliz-zimme, 2/156; Et-Tešebbuhul-menhijju anhu, 335)

Evo nekih tekstova učenjaka o tome:

1. Od **Omera ibn Hattaba**, *radijAllahu anhu*, prenosi se da je rekao: „Ne učite jezik stranaca i **ne ulazite kod mušrika u njihove crkve na dan njihovih praznika, jer se srdžba spušta na njih.“**

(Es-Sunenul-kubra, 9/234; Musannef Abdurrezzak, 1/411; Iktidaus-siratil-mustekim, 199; Ahkamu Ehliz-zimme, 2/156)

2. Od **Omera** se prenosi da je rekao: **„Izbjegavajte Allahove neprijatelje u pogledu njihove vjere.“**

(Es-sunenul-kubra, 9/234)

3.. Od **Abdullaha ibn Omera** prenosi se da je rekao: „Ko se nastani u podneblju nevjernika, pa bude slavio njihov *'Nevroz'* i *'Mehredžan'* i bude ih oponašao sve do svoje smrti, **isto tako će biti sa njima proživljen na Sudnjem danu**.“

(Es-Sunenul-kubra, 9/234)

4. Od skupine tabiina se prenosi komentar riječi Uzvišenog: ***“.. i oni koji ne prisustvuju laži, i koji, prolazeći pored onoga što ih se ne tiče, prolaze dostojanstveno,”*** *(El-Furkan, 72)*, da se odnosi na praznike mnogobožaca.

Od **Muhammeda ibn Sirina** se prenosi komentar *'Ez-Zura'* (laži) da se odnosi na kršćanski praznik Še'anin. Od Mudžahida se prenosi da je za ovaj ajet rekao: „Odnosi se na mušričke praznike, a slično se navodi od Er-Rebie ibn Enesa, Ed-Dahhaka, Ebul-Alije i Tavusa.

(Iktidaus-siratil-mustekim, 181; Tefsir bn Kesir, 3/328-329)

5. Ebul-Kasim Hibetullah ibn Husejn **Et-Taberi**, šafijski pravnik, kaže: **„Nije dozvoljeno muslimanima da prisustvuju njihovim praznicima** (kršćanskim), jer oni čine nedjelo i laž. Kada se sljedbenici dobra pomiješaju sa sljedbenicima zla, tj. bez negiranja, kao da su zadovoljni time i daju mu prednost. Stoga se plašimo silaska Allahove srdžbe na njihovu skupinu, a to će obuhvatiti sve. Utječemo se Allahu od Njegove srdžbe." (Ahkamu Ehliz-zimme, 2/156)

6. **Ebu El-Hasen El-Amidi** kaže. „Nije dozvoljeno prisustvovati praznicima kršćana i židova." To je **Ahmed** naslovio tekstom u jednoj predaji argumentirajući riječima Uzvišenog: ***„Oni koji ne prisustvuju lažima."*** Rekao je: „To su še'anin i drugi njihovi praznici."

7. Šejh **Idris Et-Turkmani** kaže: „Jedan od oblika neupućenosti i nesreće i ono što rade nevaljali muslimani u danu koji se naziva 'božić' kada svojoj djeci kupuje slatkiše, svijeće i drugo. Tada zapadaju u novotariju i izlaze s puta odabranog Vjerovjesnika, *sallallahu alejhi ve sellem*. Ovakvim postupkom oponašaju nevjernike." (El-Lum'a fil-havadisi vel-bid'a, 1/293)

8. Šejh **Idris Et-Turkmani** ,također, kaže. **„Imami su se usaglasili oko onoga što je Omer ibn Hattab *,radijAllahu anhu,* a i ostali ashabi, uvjetovao, a to je da ehlul-kitabije ne slave svoje praznike i obredoslovlja javno u mjestima muslimana. Zato je sprječavanje toga šerijatski zakon. Onaj ko ne bude negirao da se to javno obavlja i bude učestvovao u nekim njihovim postupcima, ili ih pomagao iznajmljujući im nešto ili svojim prisustvom bude uveličavao njihov praznik, sa njima će biti iskupljen i proživljen na Sudnjem danu."** (El-Lum'a fil-havadisi vel-bid'a, 1/296-297)

Es-Sujuti kaže: „U to spadaju židovski praznici, kao i praznici ostalih nevjernika, nearapa i zalutalih beduinskih plemena. Musliman ne treba da se s njima poistovjećuje ni

u čemu, niti da izražava svoju saglasnost sa njima. Uzvišeni Allah Svome Vjerovjesniku, *sallallahu alejhi ve sellem,* Muhammedu kaže: ***„A ako bi se ti za njihovim željama poveo, kada ti je već došla Objava, tada bi ti sigurno nepravedan bio."*** *(El-Bekare, 145)* Zablude onih koji ne znaju su neistina kojoj streme. Učeni ne treba da slijedi neznalicu koja postupa po svojim nahođenjima.

Uzvišeni Allah kaže Svome Vjerovjesniku, *sallallahu alejhi ve sellem*: ***„A tebi smo poslije odredili da u vjeri ideš pravcem određenim, zato ga slijedi i ne povodi se za strastima onih koji ne znaju, jer te oni nikako ne mogu od Allahove kazne odbraniti; nevjernici jedni druge štite, a Allah štiti one koji Ga se boje i grijeha klone."*** *(El-Džasije, 18-19)* Kada se ovako obraća Svome Vjerovjesniku, *sallallahu alejhi ve sellem,* šta je tek sa drugima kada su u saglasnosti sa neznalicama i nevjernicima, kada postupaju onako kako Allah i Njegov Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem,* nisu dozvolili? Slijede ih u onome što je za njih specifično iz njihove vjere. **Vidiš danas kako mnogi muslimanski učenjaci koji poznaju vanjštinu znanja, a u suštini su lišeni znanja,** čine takve popstupke sa neznalicama kada dođu praznici nevjernika, tako što se sa njima poistovjećuju." (El-Emru bil-ittibba', 145)

9. **Es-Sujuti** također kaže: „Znaj da u doba ispravnih prethodnika - selefu salih, nije bilo onih koji su učestvovali u bilo čemu sa njima (nevjernicima).

Pravi vjernik je onaj koji ide putem dobrih prethodnika - selefu salih, koji u stopu slijedi tragove Vjerovjesnika, ***sallallahu alejhi ve sellem,*** **predvodnika svih poslanika,** te slijedi one kojima je Allah dao Svoje blagodati iz reda vjerovjesnika, iskrenih, šehida i dobrih.

Neka nas Allah iz Svoje blagodati i počasti učini od njih. On je, uistinu, Darežljiv i Plemenit. **Čovjek ne treba da obraća pažnju na mnoštvo neznalica koje su zapale u oponašanje nevjernika, kao ni na nesmotrene učenjake i njihovu saglasnost sa neznalicama.**

Naš veliki predvodnik **El-Fudajl ibn Ijad** kaže. „**Drži se puta upute, pa makar broj onih koji njime hode bio malen. Izbjegavaj put zablude, iako je broj zabludjelih, onih koji su propali mnogobrojan.**"

Allahu, učini nas od onih koji su upućeni i koji slijede tragove dobrih, a nemoj nas učiniti onima koji su propali i koji slijede tragove zalutalih nevjernika. Učini to iz Tvoje blagodati i počasti, jer si Ti, uistinu, Darežljiv i Plemenit."

(El-Emru bil-ittiba', 146)

10. Šejh **Salih ibn Usejmin** upitan je o propisu čestitanja božića nevjernicima: Kako im odgovoriti kada nam čestitaju? Da li je dozvoljeno ići na mjesta proslava ovim povodom? Je li čovjek griješan ukoliko nešto učini od spomenutog nenamjerno, već to učini iz kurtoazije, stida, neugodnosti i sličnih povoda? Da li je dozvoljeno da ih u tome oponašamo?

Uvaženi šejh **Salih ibn Usejmin** je odgovorio: **„Čestitanje božića nevjernicima, kao i drugih vjerskih praznika, je zabranjeno prema koncenzusu učenjaka, kao što to prenosi Ibnul-Kajjim u knjizi *'Ahkamu Ehlil-zimme'*.**

Ibnul-Kajjim kaže: „Čestitanje obilježja i znamenja nevjerstva koji su specifični je zabranjeno, prema koncenzusu, npr. da im čestita njihove praznike i post govoreći: *'Neka ti je blagoslovljen praznik'*, ili *'Ugodno se osjećao u ovom prazniku'* i slično. Iako je onaj koji izgovori ove riječi sačuvan od kufra, ipak se ovakvo čestitanje svrstava u zabranjene stvari koje su na stepenu primjera da se nevjerniku čestita kada se klanja krstu. Zapravo, to je veći grijeh kod Allaha i prezrenije od čestitanja pijenja alkohola, ubistva, bluda i slično. Mnogi koji ne respektuju vjeru, zapadaju u ovo i ne znaju ogavnost onoga što čine. Onaj koji čestita praznik nepokornošću, novotarijom ili kufrom, izložen je Allahovom preziru i srdžbi."

Čestitanje vjerskih praznika nevjernicima je zabranjeno ovim povodom kojeg je spomenuo Ibn Kajjim, jer se time potvrđuju njihova obilježja nevjerstva i izražava se zadovoljstvo sa njima, iako čovjek nije zadovoljan s ovim nevjerstvom za sebe.

Međutim, muslimanu je zabranjeno da bude zadovoljan obilježjima nevjerstva ili da putem njih čestita drugima, jer Allah Uzvišeni time nije zadovoljan. Čestitanje ovih praznika time je haram, svejedno da li zajedno sa osobom radili ili ne. Kada nam pokušaju čestitati svoje praznke, nećemo im odgovarati zato što nisu naši praznici, jer su to praznici s kojima Allah nije zadovoljan i koji su izumljeni u njihovoj vjeri. Nekada mogu biti i utemeljeni, ali su derogirani vjerom islamom s kojom je poslan Muhammed, *sallallahu alejhi ve sellem,* svim stvorenjima: ***„A onaj koji želi neku drugu vjeru osim islama, neće mu biti primljena, i on će na onom svijetu nastradati."*** ***(Ali Imran, 85)***

Muslimanu je zabranjeno da se ovim povodom odazove na njihove svečanosti, jer je to veće čak i od samoga čestitanja, jer predstavlja izravno učešće u njima.

Također, muslimanima je zabranjeno da oponašaju nevjernike praveći svečanosti ovim povodima, ili razmjenom poklona, dijeljenjem slatkiša, hrane i prekidanjem posla. Zato je Vjerovjesnik, *sallallahu alejhi ve sellem,* rekao: ***„Ko oponaša jedna narod, on je od njih."***

Šejhul-islam **Ibn Tejmijje** u svojoj knjizi *'Iktidaus-siratil-mustekim muhalefete ashabil-džehim'* kaže: „Oponašanje nevjernika u nekim njihovim praznicima nalaže radost njihovih srca zbog neistine koju zastupaju. Možda im to dadne podstreka da iskoriste prliku i počnu ponižavati slabe."

Ko nešto od ovoga učini, grješnik je bez obzira činio to iz kurtoazije, umiljavanja, stida i drugo, jer se time umanjuje Allahova vjera, a ojačavaju duše nevjernika i ponos njihovom vjerom.

Molimo Allaha da dadne muslimanima ponosa u njihovoj vjeri i da ih opskrbi postojanošću u njoj, te da ih pomogne protiv njihovih neprijatelja. On je, uistinu, Snažan i Ponosan." **(Fetava el-akide, 246-248)**

- Novotarija proslavljanja Isra'a i Mi'radža

U ovim i u drugim krajevima muslimani imaju stalni običaj proslavljanja Isra'a (noćnog putovanja) i Mi'radža (uzdizanja) 27. redžeba svake godine. U ovim danima institucije prestaju sa radom, kao i škole, univerziteti. Prave se svečanosti u džamijama, a prije nego što pojasnimo novotarstvo ovih svečanosti naglašavam da je događaj Israa i Mi'radža sušta istina, bez imalo sumnje. To je potvrđeno Allahovom Knjigom i Sunnetom Njegovog Vjerovjesnika, *sallallahu alejhi ve sellem*, a na to ukazuje prvi ajet iz sure El-Isra, kada Uzvišeni kaže: ***„Hvaljen neka je Onaj koji je u jednom času noći preveo Svoga roba iz Hrama časnog u Hram daleki,.."*** *(El-Isra, 1)*

Međutim, nije potvrđeno ispravnim lancem da je Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, poveden na noćno putuvanje 27. redžeba. Učenjaci se razilaze oko datuma Israa i Mi'radža na mnoga mišljenja. Hafiz **Ibn Hadžer** kaže: „Većina smatra da je to bilo poslije poslanstva. Oko ovoga postoji veliko razilaženje na otprilike deset mišljenja." **(Fethul-Bari, 8/201)**

Učenjak **Ibnul Kajjim** kaže. „Nikome nije dozvoljeno da o ovom događaju govori bez znanja i nije poznato ni od jendog muslimana da je noć Israa smatrao posebnom vrijednošću u odnosu na druge, a naročito se to odnosi na Lejletul-kadr. Ashabi i njihovi sljedbenici po dobru nisu nekim svojim postupkom posebno odabirali noć Israa, niti je spominjali. Zato se i ne zna koja je to noć bila, iako je Isra jedno od najvećih Poslanikovih odličja. Ali, i pored toga, nije utemljeno posebno određivati to vrijeme niti mjesto sa utemeljenim ibadetom. Čak i pećina Hira u kojoj je počela objava i u koju je posebno odlazio prije poslanstva, poslije poslanstva u nju nije ciljano išao, kao što nisu odlazili ni ashabi za vrijeme svoga boravka u Mekki. Također, dan u kojem je počela objava nije odredio za poseban ibadet, kao što nije mjesto u kome je počela objava za to odredio, kao ni vrijeme. Ko posebno odredi vremena i mjesta za ibadete za ovo i slično, spada u

kategoriju ehlul-kitabija koji su vremena i okolnosti Mesiha učinili praznicima i ibadetima, kao što su božić, dan krštenja i sl. Omer ibn Hattab je vidio grupu ljudi kako se natječe da klanja na jednom mjestu. Upitao je: „Šta je ovo?" Odgovoriše: „Mjesto na kome je klanjao Allahov Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*." Reče: „Zar hoćete da tragove vašeg Vjerovjesnika uzmete za bogomolje? Oni koji su bili prije vas su samo propali zbog toga. Koga na takvom mjestu zatekne, namaz neka klanja, a u suprotnom neka produži." (Zadul-mead, 1/58-59)

Šejh **Abdulaziz ibn Baz** kaže: „Za ovu noć u kojoj se desio Isra i Mi'radž nema navoda u ispravnim hadisima o njenom tačnom vremenskom preciziranju. Svi navodi o njenom preciziranju nisu potvrđeni od Vjerovjesnika, *sallallahu alejhi ve sellem*, kod učenjaka hadisa. Allah ima nenadmašnu mudrost, jer je dao ljudima da je zaborave, a kada bi bilo potvrđeno tačno vrijeme ovog događaja, ne bi bilo dozvoljeno muslimanima da ga posebno obilježe ibadetima.

Nije dozvoljeno muslimanima da proslavljaju ovaj događaj, jer Vjerovjesnik, *sallallahu alejhi ve sellem*, i ashabi, *radijAllahu anhum*, nisu proslavljali niti su nešto o ovom događaju posebno pripisivali od postupaka. Da je proslavljanje ovog događaja utemeljena stvar, Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, bi ga pojasnio ummetu svojim riječima ili djelima. Da se išta od toga desilo, bilo bi uveliko općepoznato. Ashabi bi to do nas prenijeli. Od Vjerovjesnika, *sallallahu alejhi ve sellem*, su prenijeli sve za čime je u potrebi ovaj ummet. Ništa od vjere nisu zanemarili. Zapravo, oni su preteče u svakom dobru, a da je proslavljanje njihovih noći utemeljeno, pretekli bi sve ljude u tome. Vjerovjesnik, *sallallahu alejhi ve sellem*, je najbolji savjetodavac ljudima. Prenio je poslanicu na najsavršeniji način, izvršio je povjereno, pa da je veličanje ove noći i proslava dio vjere islama, Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, to ne bi ignorisao i skrivao. Pošto se od toga nije ništa desilo, onda se zna da proslavljanje i veličanje ove noći nije od islama i nema nikakve veze sa islamom.

Uzvišeni Allah je ovom ummetu upotpunio vjeru i usavršio blagodat nad njima. Oštro je negirao one koji donose propise u vjeri koje Allah nije dozvolio u svojoj jasnoj Knjizi.

On kaže: ***„Danas sam vam vjeru vašu usavršio i blagodat Svoju prema vama upotpunio i zadovoljan sam da vam islam bude vjera."*** *(El-Maide, 3)*

Potvrđeno se prenosi od Allahovog Poslanika, *sallallahu alejhi ve sellem,* u vjerodostojnim hadisima da je upozoravao na novotarije i jasno govorio da su zabluda, skrećući pažnju ummetu na njihovu veliku opasnost i pokušavajući ih odvratiti da ih ne čine. U oba **Sahiha** se od Aiše, *radijAllahu anha,* prenosi da je Vjerovjesnik, *sallallahu alejhi ve sellem,* rekao: ***„Ko u ovu našu vjeru uvede ono što nije od nje, to mu se dobacuje."*** U Muslimovoj predaj stoji: ***„Ko uradi kakavo djelo koje nije u skladu sa našom vjerom, to mu se odbacuje."*** U **Sahihu Muslimu** od Džabira, *radijAllahu anhu,* prenosi se da je rekao: „Allahov Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem,* bi petkom na hutbi govorio: ***„A zatim, najbolji govor je Allahova Knjiga, najbolja uputa je Muhammedova uputa, najgore su uvedene stvari, a svaka novotarija je zabluda."*"** **(Fetve Stalne komisije, 3/45)**

Šejh **Alijj Mahfuz** kaže: „Kako je samo lijep put ispravnih prethodnika - selefu salih koji su svojski i konstantno bili na onome na čemu je bio Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem.* Iz kruga potvrđenog (Sunneta) nisu izlazili ni za jednu dlaku. Svaki izlazak bi smatrali zabludom, naročito u doba ashaba i pohvaljene tri generacije kojima je posvjedočeno dobro. Neka je Allah sa njima svima zadovoljan." (El-Ibda, 282)

- Novotarija proslavljanja nove hidžretske godine

Od uvedenih novotarija jeste i proslava hidžre Poslanika, *sallallahu alejhi ve sellem,* prvog muharrema svake godine, tako da se ovaj dan svake godine uzima za praznik, službeno se odsustvuje s posla, a sve to predstavlja novotariju.

Poznato je kod učenjaka u hadisu i životopisu da je Vjerovjesnik, *sallallahu alejhi ve sellem,* preselio iz Mekke u Medinu na početku mjeseca rebiul-evvela nakon trinaeste godine poslanstva. Došao je u Kuba, jedno od predgrađa Medine, dvanaeste noći rebiul-evvela u ponedjeljak, kao što kaže hafiz Ibn Kesir. (El-Bidaje ven-nihaje, 3/ 188)

Prvi muharrem je početak hidžretske godine, ali nije vrijeme Poslanikove, *sallallahu alejhi ve sellem,* hidžre. U obje okolnosti nije dozvoljeno uzeti prvi muharrem kao praznik i pridati mu neku vrstu ibadeta ili zikra, jer je **to novotarija koju nije činio Allahov Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem,* kao nijedan od njegovih halifa, niti ashaba,** pa stoga nije dozvoljeno da se uzme kao svetkovina.

Šejhul-islam Ibn Tejmijje kaže: „Pošto su praznici obilježje i zakoni vjere, potrebno je u pogledu njih dosljedno slijediti, a ne uvoditi novotarije. Vjerovjesnik, *sallallahu alejhi ve sellem,* je držao govore, imao je ugovore i događaje u različitm danima poput Bedra, Hunejna, Hendeka, oslobođenja Mekke, Hidžre, ulaska u Medinu. Njegovi govori u kojima je spominjao načela vjere su mnogobrojni. Potom, nije obavezao da se ovi dani uzimaju za praznike, a ovakvo postupaju samo kršćani koji poznate događaje iz Isaovog, alejhis-selam, života uzimaju za praznike, ili kao što čine židovi. **Praznik označava šerijatski zakon, pa ono što Allah propiše kao zakon, to se i slijedi, a u suprotnom, ono što se uvede u vjeru kao novo i nije dio nje.”** (Iktidaus-siratil-mustekim, 294)

- Ostale praznične novotarije

Postoje i druge praznične novotarije koje su se proširile, a to su praznici poput, gregorijanske nove godine koja nastupa prvog januara, Dan rada prvoga maja, osmi mart, Dan nezavisnosti, i drugi. Svi ovi praznici su novotarije.

Muslimanu nije dozvoljeno da ih proslavlja ili da se na njih obazire. Vjerodostojno se prenose riječi Vjerovjesnika, *sallallahu alejhi ve sellem*: ***„Ko uradi kakvo djelo koje nije u skladu sa našom vjerom, ono se odbacuje.“***

Okupljanje i pravljenje svečanosti s ovim povodima nije praksa Poslanika, *sallallahu alejhi ve sellem*, niti njegovih ashaba, kao ni ispravnih prethodnika ummeta, već predstavlja oponašanje Ehlul-kitabija i drugih. (Fetve Stalne komisije, 3/59)

Muslimani imaju dva šerijatska praznika u kojima se okupljaju i raduju se, a to su ramazanski i kurbanski bajram. **U hadisu od Enesa**, *radijAllahu anhu*, navodi se da je rekao: „Allahov Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, je došao u Medinu, a oni su imali dva dana u kojima su se zabavljali i igrali. Upitao je: „Kakva su to dva dana?“ Odgovoriše. „U ova dva dana smo se u paganstvu zabavljali i igrali.“ Allahov Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, reče: „Allah Uzvišeni vam je zamijenio ova dva dana sa boljima, a to su ramazanski i kurbanski bajram.“

(Ebu Davud sa komentarom Avnul-Ma'bud, 3/341; En-Nesai, 3/179; El-Fethur-Rebbani, 6/118-119, Šejhul-islam Ibn Tejmijje kaže da ovaj lanac prenosilaca odgovara uslovima Muslima - Iktidaus-siratil-mustekim, 174)

- NOVOTARIJE VEZANE ZA UČENJE KUR'ANA

- Učenje Fatihe

Mnogi ljudi su uobičajili učiti suru Fatihu poslije završenog dersa, predavanja, proučene sure iz Kur'ana. Kada učač završi učenje, onima koji slušaju kaže: *'El-Fatiha'*. Isto se čini prilikom sklapanja braka, završetka salavata i selama na Vjerovjesnika, *sallallahu alejhi ve sellem*, poslije ezana, prilikom prolaska pored mezaristana, završetka namaza, ugovora o prodaji i kupovini, pomirenja zavađenih i slično.

Nema sumnje da je sura *'El-Fatiha'* najveća sura u Kur'ani-Kerimu. Ona je *'Es-Seb'ul-Mesani'*, kao što kaže Uzvišeni: ***„Mi smo ti objavili sedam ajeta, koji se ponavljaju,"***(El-Hidžr, 87) **El-Kurtubi** kaže:„Nazvana je tako jer se ponavlja na rekatima (namazu)." (Tefsirul-Kurtubi, 1/112)

Vrijednost sure El-Fatiha se navodi u više hadisa. Učenje Fatihe i drugih kur'anskih sura je jedan od ibadeta, a osnova u ibadetima je uzimanje od Poslanika, *sallallahu alejhi ve sellem.*

Nije preneseno od Poslanika, *sallallahu alejhi ve sellem*, da je učio Fatihu poslije svojih predavanja, klanjanja dženaze, sklapanja braka, niti drugim prilikama, u kojima se u našem vremenu proširilo učenje Fatihe. Sve su to uvedene novotarije koje se suprotstavljaju uputi Mustafe, *sallallahu alejhi ve sellem.*

Šejh Muhammed Rešid Rida kaže: „Znaj da opće poznato **učenje Fatihe mrtvima**, koje se proširilo, **nije navedeno u vjerodostojnom, a ni u slabom, hadisu. Tako učenje Fatihe na ovakav način spada u novotarije** koje se suprotstavljaju prethodno navedenim kategoričkim tekstovima. Međutim, **ovaj običaj se ustalio šutnjom kontraverznih ljudi koji nose odjeću uleme i njihovim prešutnim odobrenjem,** te nastojanjem običnih masa da se takmiče sa pritvrđenim Sunnetima i nepobitnim farzovima." (Tefsirul-menar, 8/268)

El-Albani kaže: „Znaš da je govor ljudi danas u nekim podnebljima: *'El-Fatiha za dušu tog i tog'*, suprotan Sunnetu. To je, bez imalo sumnje, novotarija." (Ahkamu dženaiz, 33)

Učenje Fatihe s nijjetom izvršenja potreba, rješenja nedaća i propasti neprijatelja je novotarija koju vjera ne dozvoljava. Učenje Fatihe prilikom zaruka je kod ljudi često s uvjerenjem da se učenjem ove sure sklapa neraskidivi ugovor, što je novotarija i neispravno neznalačko uvjerenje.

(Es-Sunenu vel-mubtede'at, 217; Jes'eluneke, 4/267)

Stalna komisija za fetve predvođena šejhom **Abdul-Azizom Ibn Bazom** odgovarajući na pitanje o propisu riječi: *'Fatiha za dušu umrlog'*, ili: *'Proučite Fatihu da nam Allah olakša'*, a kada neko poslije učenja Kur'ana poviče: *'El-Fatiha'*, prisutni je prouče. Isto tako postoji običaj učenja Fatihe prije sklapanja braka. Kakav je propis o tome? **Komisija je odgovorila:**

„Učenje Fatihe poslije dove, ili poslije učenja Kur'ana, ili prije sklapanja braka je novotarija, jer nije potvrđeno od Vjerovjesnika, *sallallahu alejhi ve sellem,* niti od ijednog ashaba. Vjerodostojno se prenosi od Vjerovjesnika, *sallallahu alejhi ve sellem,* da je rekao: ***„Ko uradi kakvo djelo koje nije u skladu sa našom vjerom, ono mu se dobacuje."***"

- Novotarije vezane za slušanje Kur'ani Kerima

Uzvišeni Allah kaže: ***„A kad se uči Kur'an, vi ga slušajte i šutite da biste bili pomilovani."*** *(El-E'araf, 204)*

Od onih koji slušaju Kur'an traži se da pomno prate i razmišljaju o citiranim ajetima. Međutim, mnogi koji slušaju Kur'an krše kodekse slušanja Kur'ana. Čuješ ih kako prilikom učenja upućujući riječi učaču kažu: *'Allah, Allah, Allah jeftah alejke, mašaAllah, tebarekAllah, Allahumme salli alen-nebijj.'* Postoje i druge fraze, a sve ovo predstavlja ne-edebski odnos prema Allahovoj Knjizi i odvratnu novotariju.

El-Izz ibn Abdis-Selam kaže: „Slušanje Kur'ana i poimanje njegovh značenja spada u utemeljene adabe na koje Šerijat podstiče. Zaokupiranje govorom prilikom učenja Kur'ana koje nije bolje od samog slušanja predstavlja ne-edebski odnos prema Šerijatu." (Fetava El-Izz ibn Abdis-Selam, 485; Et-Tibjan fi adabi hameletil-Kur'an, 49)

Es-Sujuti kaže: „Sunnet je slušati učenje Kur'ana, a izbjegavati pričanje prilikom učenja. Uzvišeni kaže:

„A kad se uči Kur'an, vi ga slušajte i šutite da biste bili pomilovani." (El-E'araf, 204)." (El-Itkan, 1/145)

Vjerodostojno se prenosi **hadis** od Abdullaha ibn Mes'-uda u kojem se kaže da mu je Allahov Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, rekao: „Uči mi." - Rekoh: „Zar da ti učim, a tebi je objavljen?" - Reče: „Da." Proučio sam suru En-Nisa sve dok nisam došao do ovog ajeta: ***„A šta će, tek, biti kada dovedemo svjedoka iz svakog naroda, a tebe dovedemo kao svjedoka protiv ovih?"*** *(En-Nisa, 41)* - Reče: „Sada je dosta." Okrenuh se, a njegove oči su suzile." (Sahihul-Buhari, Feth, 10/471)

U predaji od **Muslima** navodi se „Podigoh svoju glavu i vidjeh kako mu suze teku." (Sahihu Muslim, Nevevi)

Mi u Allahovom Poslaniku, *sallallahu alejhi ve sellem*, imamo lijep uzor, a ono što danas mnogi ljudi rade vezano za Kur'an predstavlja nedjelo i novotariju. (El-Lum'a fil-havadisi vel-bid'a, 1/57; Bid'ul-kurra, 22; El-Ibda, 231)

Šejh Muhammed Abdus-Selam kaže: **„Istina je da ovakvi nisu osjetili užitak u riječima Kur'ana zato što nisu shvatili značenja, već oni užitak osjećaju samo u melodiji učača. Dokaz za to je da kada bi istu suru učio učač koji nema lijep glas, oni bi ga napustili vrijeđajući ga i proklinjući.** Uzvišeni Allah je opisao vjernike, Svoje robove, sljedećim riječima:

- ***„Pravi vjernici su samo oni čija se srca strahom ispune kad se Allah spomene, a kad im se riječi Njegove kazuju, vjerovanje im učvršćuju i samo se na Gospodara svoga oslanjaju."*** (El-Enfal, 2)

- ***„Allah objavljuje najljepši govor, Knjigu sličnu po smislu, čije se pouke ponavljaju, zbog koji podilazi jeza one koji se Gospodara svoga boje, a kada spomene ime Allahovo, kože njihove i srca njihova se smiruju.***" (Ez-Zumer, 23)**"**

(Es-Sunneu vel-mubtede'at, 219-220)

Selim 'Id El-Hilali

NOVOTARIJA I NJEN LOŠ UTICAJ NA UMMET

(Sažetak)

Prevod: Ebu Abdullah Es-Selefi

UVOD

Zahvala pripada samo Allahu, Njega slavimo i od Njega pomoć i oprost tražimo. Utječemo se Allahu od zla nas samih i naših loših djela. Koga Allah uputi, niko ga neće u zabludu odvesti, a koga u zabludu odvede, niko ga neće uputiti.

Svjedočim da nema drugog boga osim Allaha, Koji sudruga nema, i svjedočim da je Muhammed Njegov rob i Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*.

Najljepši govor je Allahov govor, a najbolja uputa Muhammedova, *sallallahu alejhi ve sellem*, Uputa. Najgore stvari su one uvedene, a svaka uvedena stvar je novotarija, svaka novotarija je zabluda, svaka zabluda je u Vatri.

Učenjaci Islama, još od prvog perioda, upozoravali su na opasnost novotarija. Zato su o njima posebno sastavljali velika vrijedna, naučna, akidetska i menhedžska djela.

Potpunu predstavu o tim djelima će imati samo onaj ko se dobro u njih zadubi, sve ih izuči, okusi njihovu sočnost, izvuče iz njih koristi i usmjeri ih ka rijekama koje izviru na čistim izvorima, i koje ne presušuju braćom Allahovog Poslanika, *sallallahu alejhi ve sellem*, koji u njega vjeruju, slijede njegovo svjetlo s kojim je došao, pomažu ga i respektuju iako ga nisu vidjeli niti sustigli. Ali su ga, putem predaja pouzdanih i povjerljivih ljudi, našli kroz listove rasprostranjenog Sunneta i tako su se sa njim saživjeli.

Sve sam to poredao u ovoj knjizi, a oni koji tragaju za šerijatskim znanjem naći će je kao sasvim jasnu knjigu koja obrađuje srž ove tematike, pa je tako čitalac lako može preuzeti.

U njoj su navedene i tačke oko kojih se slažu svi iskreni i istinoljubivi djelatnici koji svojim mišljenjima ili govorom ne istupaju pred Allaha i Njegova Poslanika, *sallallahu alejhi ve sellem*, i koji svoju hidžru čine radi Allaha i Njegovog Poslanika, *sallallahu alejhi ve sellem*. Temelji njihove ljubavi jačaju i učvršćuju se veze njihovog poziva.

Knjigu sam nazvao, '**Novotarija i njen loš uticaj na Ummet**', kako bi svima bila ispomoć za shvatanje kur'anskih tekstova, ispravnih poslaničkih hadisa i predaja od ispravnih prethodnika (selefu salih) koje se navode o pokudi novotarija, njihovoj zabrani i upozorenju na one kojih ih zastupaju. Ova knjiga je i uvod za šire izučavanje ove tematike i mjesto uspinjanja ka širem znanju o temeljima novotarija.

Molim Allaha Uzvišenog da mi upiše nagradu za ovu knjigu i pohrani mi sevab za Dan kada neće koristiti ni imetak ni djeca, osim ko dođe pred Allaha čistoga srca.

Ko nađe da sam šta krivo napisao ili pogrešno shvatio, neka dadne svoga učešća lijepim savjetom, jer su moja prsa široka, srce otvoreno, a Allah štiti dobre. On je za svaku lijepu stvar garant, On mi je dovoljan i divan li je On zaštitnik. On na Sebe preuzima onoga ko krene Ispravnim putem.

Ebu Usame Selim Id El-Hilali
Amman, petak, 8.4.1420. h.g.

NOVOTARIJA, DEFINICIJA I VRSTE

Bid'a je termin izvučen iz riječi *el-ibtida,* i označava svaku novu stvar kojoj ne postoji prethodno slična. Njome se obuhvataju svi primjeri dobrog i lošeg, a u običaju se više koristi za pokudu.

Imam Ebu Šame kaže: „Upotreba termina *bid'at* (novotarija) je nadjačala u smislu pokuđenog u Vjeri bez obzira na što se termin odnosio. Isto se odnosi i na riječ *mubtedi'a* (novotar) koja se gotovo isključivo upotrebljava za pokudu."

El-Dževheri u knjizi, *'Sihahul-luga'*, kaže: *„El-Bedi'i, el-mubtedi'a,* i *el-bid'a,* označavaju novopridošli događaj u Vjeri nakon što je Vjera upotpunjena."
(El-Bais ala inkaril-bid'a vel-havadis, 20)

Imam Eš-Šatibi kaže: „Bid'at, stoga, označava izumljeni put u Vjeri koji oponaša utemeljeni vjerski put. Kretanjem tim putem želi se pretjerati u robovanju Uzvišenom Allahu, *Tebareke ve Teala."* (Imam Eš-Šatibi, El-I'atisam, 1/37)

Zatim je **imam Eš-Šatibi** ovu definiciju naširoko komentarisao, a mi ćemo iznijeti sažetak njegovog govora:

Put (tarika) označava ono po čemu se zacrtano hodi.

U Vjeri, tj., ograničeno je Vjerom jer se novotarija u nju uvodi i onaj koji je unosi pripisuje se Vjeri.

Putevi u Vjeri se dijele na dva dijela:

Oni koji imaju utemeljenje u Šerijatu i oni koji nemaju utemeljenje u Šerijatu.

Bid'at se vraća na dio onih stvari koje su izumljene, tj., bez temelja u Šerijatu.

Pod novotarijom se misli na prakticiranje određenih formi bez dozvole Zakonodavca. Pridržavanje određenih obredoslovlja koji nisu označeni u Šerijatu.

Pod riječima, *'Kretanjem tim putem želi se pretjerati u robovanju Uzvišenom Allahu'*, misli se u osnovi da prakticiranje novotarija podstiče na predanost i afirmiranje ibadeta. Kao da novotaru nije jasno ono što je Zakonodavac postavio od znamenja Vjere, smatrajući to nedovoljnim, pa je počeo pretjerivati, dodavati i ponavljati."

Šejh Muhammed Ahmed el-Adevi, (Usulul-bid'a vessunen, 30-33) kaže: „Dodatna novotarija je sjecište razilaženja onih koji govore o Sunnetima i bid'atima, a za nju postoje mnogi primjeri:

1. Namaz u noći Regaiba (Tebjinul-adžeb, 47-51, Ibn Hadžer) sastoji se od dvanaest rekata u prvom petku mjeseca redžeba i to sa određenom formom. Učenjaci su rekli: "Ovaj namaz je pokuđena i odvratna novotarija, a isto se odnosi na namaz u mjesecu ša'banu."

(Medžmu'u-fetava Ibn Tejmijje,2/2; El-Medhal,1/293; El-Bais, 39)

Ova novotarija je dodatna zato što je utemeljena s jednim tumačenjem, a neutemeljena s drugim. Ako pogledamo u osnovu namaza, onda je utemeljena zbog hadisa koji prenosi **Et-Taberani** u El-Evsatu, u kome se kaže: „Namaz je dato dobro." (Sahihu Et-tergibu et-terhib, 383) Međutim, ako pogledamo na postavljene uslove vezivanja za određeno vrijeme, kao i za određenu formu, vidjet ćemo da je novotarija. Namaz je utemeljen kao namaz, ali je ova vrsta namaza novotarija s obzirom na izložene uslove i opise.

Imam En-Nevevi (Fetava, 26), kaže: **„Namaz u redžebu i ša'banu su dvije odvratne i pokuđene novotarije."**

Imam En-Nevevi kaže: „To su dvije podmetnute, zloćudne i odvratne novotarije. Zato, nemoj biti obmanjen njihovim spomenom u knjizi El-Kut (Kutul-kulub, 1/62 od Ebu Taliba el-Mekkija) i knjizi El-Ihja (1/237). Niko nema dato dobro, jer je

to specifično za namaz koji nije u suprotnosti sa Šerijatom ni na jedan način. Vjerodostojno se prenosi zabrana obavljanja namaza u pokuđenim vremenima."

(Ittihafu es-sadikil-muttekin, 3/424)

2. Učenje ezana za bajrame ili prilikom pomračenja Sunca i Mjeseca. Ezan je vid približavanja Allahu, *Azze ve dželle*, ali je njegova upotreba za bajram ili prilikom pomračenja Sunca i Mjeseca novotarija.

3. Donošenje istigfara poslije namaza povišenim tonom zajedno. Istigfar je sam po sebi Sunnet, ali je s obzirom na podizanje glasova i zajedničko činjenje novotarija.

4. Učenje ezana petkom unutar džamije. Ezan je sam po sebi utemeljen, a s obzirom na mjesto obavljanja je novotarija.

5. Odrediti poseban dan koji Zakonodavac nije odredio za post ili posebnu noć koju Zakonodavac nije odredio za klanjanje. Namaz je sam po sebi utemeljen, ali određivanje posebnog dana kojeg Zakonodavac nije odredio je novotarija. Noćni namaz je sam po sebi utemeljen, a njegovo posebno prakticiranje u noćima koje Zakonodavac nije odredio je novotarija.

6. Podizanje glasova s učenjem zikra i Kur'ana ispred dženaze. Zikr je sam po sebi utemeljen, a isto i Kur'an, međutim s obzirom na novopridošlo podizanje glasa nisu utemeljeni zato što se postavljaju na mjesta koja nisu utemeljena. Zato je takav postupak novotarija sa dva aspekta: sa aspekta mjesta i aspekta načina obavljanja.

Kada čuješ ljude kako govore da neka osoba negira zikr, dovu, salavat na Poslanika, *sallallahu alejhi ve sellem*, ili učenje Kur'ana, znaj da to negiranje potječe iz neznanja o

Vjeri, ili se tim govorom žele negativno promovisati oni koji iznose da su dotične stvari novotarije. Zato su ovakvi postupci ili neznanje, ili namjerno izbjegavanje znanja, a Allahu se utječemo od toga!

Neki moji prijatelji su me obavijestili, da kada bi se neki šejhovi htjeli osvetiti onima koji ljude podučavaju Vjeri, pozvali bi obični svijet i rekli im: „Šta kažete o salavatu na Poslanika, *sallallahu alejhi ve sellem*? Rekli bi: 'On je dio Vjere'. Onda bi rekao: 'Taj i taj ga poriče!' -'A šta kažete o istigfaru i učenju Kur'ana?' Odgovorili bi: 'Istigfar je ibadet, a isto i učenje Kur'ana.' -Rekao bi: 'Taj i taj ih poriče.' - Tada se moj prijatelj jako začudio rekavši mu: "Kako tako govoriš kada znaš šta ta osoba kaže?"- Potom mu je jasno odgovorio: „Želim obične ljude od njega otjerati, kako od njega ne bi slušali druge savjete!" **Pogledajte kako se bore koristeći šejtanske spletke protiv onih koji pozivaju ljude u Sunnet Poslanika, *sallallahu alejhi ve sellem*.**

Približavanje Allahu mora biti isključivo onim što je utemeljeno. Kao što je obavezno da djelo samo po sebi bude utemeljeno, mora biti i utemeljeno s obzirom na način njegovog prakticiranja. Hadis o tome kaže: „***Ko uradi kakvo djelo koje nije u skladu sa onim na čemu smo mi, ono se odbacuje.***"

Novotarija ostavljanja

Potvrđeno je pravilo kod valorizatora šerijatskih tekstova koje kaže, da svaki ibadet kojeg nam nije propisao Allahov Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, svojim riječima, niti ga je on uzimao kao ličnu praksu u približavanju Allahu, u suprotnosti je sa njegovim Sunnetom.

Sunnet se dijeli na dva dijela: Sunnet prakticiranja i Sunnet ostavljanja.

Ono što je Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, ostavio od ibadeta, Sunnet ih je i izbjegavati.

Zar ne vidiš npr., da ezanom za bajrame i prilikom ukopavanja umrlog, pored toga što je zikr i veličanje Allaha, *Azze ve Dželle*, nije dozvoljeno približavati se Allahu, *Azze ve Dželle*. To je samo iz razloga zato što je Sunnet kojeg je Allahov Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, ostavio.

Ovo značenje su shvatili njegovi ashabi, pa su zato, prema mnogobrojnim predajama generalno, upozoravali na novotarije. (Hidždžetun-nebijji, El-Albani, 100-101)

Temelj propisa o Sunnetu ostavljanja uzet je iz nekoliko dokaza:

Prvi: hadis o trojici koji su došli Allahovom Poslaniku, *sallallahu alejhi ve sellem*, kako se navodi u predaji od Enesa, radijallahu anhu, koji kaže:

„Trojica ljudi su došli pred kuće Vjerovjesnikovih, sallallahu alejhi ve sellem, supruga upitavši o Vjerovjesnikovom, sallallahu alejhi ve sellem, ibadetu. Pošto su ih obavijestili o tome, kao da su ga smatrali mizernim ibadet. Rekli su: 'Šta smo mi u odnosu na Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem? Allah mu je oprostio sve prethodne i buduće grijehe.'

Jedan je rekao: „Što se mene tiče, noću ću zauvijek klanjati." Drugi je rekao: „Ja ću stalno postiti i nikada neću prekidati post." Sljedeći je rekao: „Ja ću izbjegavati žene i nikada se neću ženiti."

Tada je došao Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, i rekao: „Jeste li vi oni koji su rekli to i to? Tako mi Allaha, ja se od vas najviše bojim Allaha i najviše Mu izražavam bogobojaznost. Međutim, ja postim i prekidam post, klanjam a i spavam, a i ženim se. Onaj ko izbjegava moj Sunnet, nije od mene." *(El-Buhari, 5063; Muslim, 1401)*

Ova trojica su željeli izvršavati ibadet koji je u osnovi utemeljen, ali na način kako to nije činio Allahov Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem.* U osnovi je post dozvoljen i Šerijat podstiče na njega kao i namaz koji je veoma pohvalan. Isto tako, od čovjeka se traži neporočnost i čestitost.

Međutim, kada su način i opis, po kojem su postupala ova trojica izvršavajući svoje ibadete, izostavljeni u praksi Poslanika, *sallallahu alejhi ve sellem*, tj., o njima nema navoda, on im je to porekao i njihov postupak odbacio.

Hafiz Ibn Redžeb kaže: „Ono oko čega su se ispravni prethodnici (selefu salih) usaglasili da je dužnost ostaviti - nije dozvoljeno po njemu postupati, jer nisu nešto ostavili osim kada su znali da se po njemu ne postupa."

(Fadlu 'ilmis-seleh alel-halef, 31)

Vidio sam da učenjak **Eš-Šenkiti** u knjizi tefsira, 'Advaul-bejan' (6/317-320), ima prelijepo poglavlje koje govori da je ostavljanje određenog djela pohvalni postupak, što potvrđuje da ostavljanje može biti Sunnet, jer je Sunnet ono što se navodi od Vjerovjesnika, *sallallahu alejhi ve sellem*, da je govorio, činio, potvrdio ili opisao. Zato je potpuno slijeđenje Sunneta sadržano i u ostavljanju onoga za što se navodi da je izostavljeno, te činjenju onoga za što se navodi prakticiranje. U suprotnom se vrata novotarije ne bi nikada zatvorila.

Ibn Kajjim el-Dževzijje daje lijepo podrobno pojašnjenje o onome što prenose ashabi, radijallahu anhuma, o djelima koja je Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, ostavljao, pa kaže: „Njihove predaje da je Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, nešto ostavljao dijele se na dvije vrste, a obje su Sunnet:

Prva: Da jasno kažu da je ostavio dotičnu stvar i nije je činio, kao što je rečeno za šehide na Uhudu: ***'Nije ih kupao i nije im klanjao dženazu.'*** Isto tako, rečeno je o Bajram

namazu: *'Nije bilo ezana, ikameta ili ikakvog poziva.'* O sastavljanju namaza prilikom putovanja rečeno je: *'Nije zikrio između njih a ni iza jednog od njih.'*, i slično.

Druga: Da je učinio nešto a oni to nisu prenijeli. Njihov ineteres i motivi, bar kod većine njih, ili bar jednog od njih, bili bi usmjereni na prenošenje njegove, *sallallahu alejhi ve sellem*, prakse. Ali, pošto se ne prenosi ni od jednog od njih, niti je iko ikada na određenom skupu pričao o dotičnoj stvari, onda se zna da toga nije ni bilo.

Zatim je spomenuo primjere, a od njih su da Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, nije izgovarao nijjet prilikom stupanja u namaz, i da nikada nije upućivao zajedničku dovu iza namaza, i slično.

Potom je **Ibn Kajjim** rekao: „Iz ovoga se saznaje da je govor o pohvalnosti takvih uvedenih stvari suprotan Sunnetu, jer je upravo Sunnet Poslanikovo, *sallallahu alejhi ve sellem*, izostavljanje toga, kao što su i njegovi postupci Sunnet. Ako smatramo pohvalnim činjenje onoga što je on izostavio, u isto vrijeme će biti pohvalno i ostavljanje onoga što je činio, jer nema nikakve razlike." (Usulun fil-bid'a ves-sunnen, 75)

Imam Eš-Šatibi kaže: „Ako ima razumno opravdanje, onda nema smetnje, jer označava ostavljanje onoga što je dozvoljeno izostaviti ili čije se izostavljanje zahtijeva. Npr., da čovjek sebi zabrani određenu hranu s obzirom da ona šteti njegovom tijelu, razumu ili Vjeri i slično. Tada nema smetnje da se ostavi.

Isto se odnosi na postupak ostavljanja nečega za što nema smetnje bojeći se da će mu to donijeti smetnju. Ovakvi postupci su ustvari osobine bogobojaznih. Kao npr.: da čovjek ostavi sumnjičavu stvar bojeći se zapadanja u haram i želeći time očuvati svoju Vjeru i čast.

Novotarija je izumljeni pravac u Vjeri, a onaj koji izostavlja određeno djelo sa ostavljanjem biva nepokoran Allahu, *Azze ve Dželle*, ili s uvjerenjem da je zabranjeno ono što je Allah, *Azze ve Dželle*, dozvolio.

Svaki onaj koji sebi uskrati uzimanje onoga što je Allah dozvolio, bez šerijatskog opravdanja, izašao je iz okvira Sunneta Vjerovjesnika, *sallallahu alejhi ve sellem*. Onaj ko postupa po nečemu drugom mimo Sunneta iz vjerskih razloga, sam po sebi je novotar.

Zato naš govor o definiciji novotarije: 'Izumljeni pravac kojim se oponaša šerijatski pravac', obuhvata novotariju ostavljanja kao što obuhvata i druge, jer se sam pravac također dijeli na ostavljanje i drugo." (Imam Eš-Šatibi, El-I'atisam, 1/42)

KO NEŠTO SMATRA LIJEPIM (UVODEĆI GA U VJERU), POSTAVIO JE NOVI ŠERIJAT

1. Podjela novotarija na dobre i loše, pohvalne i pokuđene, nema nikakve osnove u Šerijatu. Kako bi i mogle imati osnova kada su u suprotnosti sa jasnim značenjima Kur'ana i vjerodostojnim hadisima.

Evo ti podrobnog pojašnjenja:

Znaj, Allah ti dao uputu, da u temelje Vjere u koje je dužnost vjerovati, i čovjekovo vjerovanje neće biti ispravno bez njih, je činjenica da je Islam Vjera čiju je građevinu Uzvišeni Allah usavršio i upotpunio. Na ljudima preostaje samo da je prakticiraju i provode, tj., poslušnost i pokornost. O ovome nam govore jasni šerijatski dokazi.

Allah, *Tebareke ve Teala*, kaže, u prijevodu značenja ajeta:

„***Danas sam vam Vjeru vašu usavršio i blagodat Svoju prema vama upotpunio i zadovoljan sam da vam Islam bude Vjera.***" *(El-Maide, 3)*

Ibn Kesir kaže: „Ovo je najveća Allahova blagodat ovome Ummetu, jer mu je Allah upotpunio Vjeru, pa nije u potrebi za drugom Vjerom a ni za vjerovjesnikom mimo svog Vjerovjesnika, *sallallahu alejhi ve sellem*.

Zato ga je Allah učinio pečatom svih vjerovjesnika, poslao ga je ljudima i džinnima. Zato je dozvoljeno ono što je on dozvolio, a zabranjeno ono što je on zabranio. Ništa se ne uzima kao Vjera osim onoga što je on propisao. Sve ono o čemu je obavijestio predstavlja Istinu i iskrenost. Tu nema laži niti zaostajanja.

Uzvišeni kaže, u prijevodu značenja ajeta: ***„Riječi Gospodara tvoga su vrhunac Istine i pravde; Njegove riječi niko ne može promijeniti i On sve čuje i sve zna."*** *(El-En'am, 115)*, tj., istinitost u obavijestima i pravda i odmjerenost u naredbama i zabranama. Kada im je upotpunio Vjeru, nad njima se usavršila blagodat." (Tefsir Ibn Kesir, 2/19)

Obaveza je Poslanome, *sallallahu alejhi ve sellem*, kao milosti svim svijetovima, da izvrši zahtjeve poslanstva, da dostavi Islam bez ikakve manjkavosti, što je i učinio. U suprotnom ne bi dostavio poslanicu, a daleko je od toga bio. Svome Gospodaru se vratio zadovoljan, Vjera je upotpunjena i nije bilo potrebe za ikakvim dodacima. Allah mu je to posvjedočio, a i Vjernici. Allah je dovoljan kao svjedok.
(Helil-muslimu mulzemun..., 20-21)

Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, kaže: ***„Nije bilo nijednog vjerovjesnika prije mene a da mu nije bila dužnost da uputi svoj narod na najbolje od onoga što je znao za njih i da ih upozori na najgore što je poznavao za njih."*** *(Muslim, 1844)*

Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, kaže: ***„Nisam ostavio ništa što vam je Allah naredio a da vam i ja to nisam naredio, a i ono što vam je zabranio a da vam i ja to nisam zabranio."*** *(Sahihun li gajrihi, Šafi'i, 1/14; Silsiletus-sahiha, 4/416)*

Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, kaže: „***Ostavio sam vas na jasnom putu. Noć na njemu je kao dan. Poslije mene će sa njega zalutati samo propalica.***" *(Ibn Madže,43;Ahmed, 4/126)*

Ovome su posvjedočili i neprijatelji Islama uprkos njihovoj mržnji. Nisu mogli sakriti zadivljenost ovim potpunim i sveobuhvatnim božanskim sistemom, koji nije ostavio nijednu malu i veliku stvar u Knjizi života a da se u njoj ne nalazi. Musliman ih naučava od dana svog rođenja do dana svoje smrti.

Židovi su rekli Selmanu, radijallahu anhu: „***Vaš Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, vas je podučio svemu pa čak i načinu obavljanja velike nužde.***" ***Odgovorio je: „Svakako, zabranio nam je da se prilikom velike i male nužde okrećemo prema Kibli, da se čistimo desnom rukom poslije nužde ili da se čistimo sa ne manje od tri kamena. Zabranio nam je da se čistimo balegom ili kostima.***" *(Muslim, 1/152)*

Od Tarika ibn Šihaba prenosi se da je rekao: **„Židovi su rekli Omeru: „Vi učite ajet u vašoj Knjizi, a da je nama skupini židova objavljen taj bismo dan uzeli kao praznik." Upitao je: „A koji je to ajet?" Odgovorili su:** „***Danas sam vam Vjeru vašu usavršio i blagodat Svoju prema vama upotpunio i zadovoljan sam da vam Islam bude Vjera.***"*(Maide, 3)*"

Omer je rekao: „Tako mi Allaha, ja znam dan u kojem je objavljen ovaj ajet Allahovom Poslaniku, ***sallallahu alejhi ve sellem,*** **i trenutak u kojem je spušten. Obajvljen je Allahovom Poslaniku,** ***sallallahu alejhi ve sellem,*** **na u noći dana Arefata u petak." (El-Buhari, 45. Muslim, 3017)**

Zakonodavstvo je pravo Gospodara svih svjetova a nije pravo ljudi. Kada bi bilo dozvoljeno dodavati Islamu, bilo bi dozvoljeno i oduzimati od njega. Zato je Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, zabranio dodavanje u Vjeri rekavši: „***Kada vam kažem nešto, ne dodajite na moj govor.***" *(Ahmed, 5/11)*

Ako je tako, iz novotarovog govora se zaključuje, jezikom ili postupcima, da Šerijat nije upotpunjen i da ima stvari koje je obavezno ili pohvalno dopuniti. **Da je novotar uvjeren da je Šerijat upotpunjen i usavršen iz svakog aspekta, ne bi uvodio nove stvari niti naknadno dodavao. Onaj ko zastupa ovakvo mišljenje zalutao je s pravog puta, a ne znam da postoji razilaženje oko toga između sljedbenika Sunneta.**

(Imam Eš-Šatibi, El-I'atisam, 1/111)

Učenjak **Muhammed Sultan el-Ma'sumi** kaže: „Putevi Vjere i ispravnih ibadeta su sadržani isključivo u onome što je pojasnio Onaj koji je stvorio stvorenja jezikom Njegovog Poslanika Muhammeda, *sallallahu alejhi ve sellem*. Ko tome doda ili oduzme, suprotstavio se Mudrom i Sveznajućem spravljajući lijekove po svome nahođenju. Tako možda lijek postane bolest, ibadet nepokornost, a da to i ne osjeti. Vjera je upotpunjena, a ko joj nešto doda smatra da je manjkava i upotpunjuje je onim što njegov neispravni razum i iskvarena mašta smatraju dobrim." (Miftahul-dženneh, 58)

Imam Eš-Ševkani kaže: „Ako je Allah upotpunio Svoju Vjeru prije nego što je usmrtio Svoga Vjerovjesnika, *sallallahu alejhi ve sellem*, kakvog onda mjesta ima mišljenje kojeg su neki uveli nakon što je Allah upotpunio Svoju Vjeru?

Ako je prema njihovom uvjerenju to mišljenje dio Vjere, onda se Vjera kod njih upotpunjuje samo putem njihovog mišljenja, što je očito odbacivanje Kur'ana.

Ako nije dio Vjere, kakve onda koristi ima zaokupirati se onim što nije dio Vjere? Ovo je jaki argument i veliki dokaz, jer onaj ko svoje mišljenje uvrštava u Vjeru nikako ne može odbaciti ovaj argument. Zato upotrijebi ovaj časni ajet (***„Danas sam vam Vjeru vašu usavršio i blagodat Svoju prema vama upotpunio i zadovoljan sam da vam Islam bude Vjera."***), kao prvo čime ćeš baciti prašinu u lica racionalista, poniziti ih i njihove klimave dokaze poništiti." (El-Kavlul-mufid , 38)

Novotar je sebe postavio kao suparnika Mudrom Zakonodavcu, jer je Zakonodavac postavio zakone i stvorenja obavezao da ih se pridržavaju. To Njemu jedino pripada, jer je među ljudima presudio u onome u čemu su se razilazili.

Kada bi zakonodavstvo bilo u okvirima poimanja stvorenja, zakoni Šerijata ne bi bili objavljivani, a ni poslanici poslani. **Onaj ko u Allahovu Vjeru uvede novotariju sebe je postavio kao suparnika Allahu,** *Tebareke ve Teala ,* **jer je ustanovio i donio zakon uz Zakonodavčev zakon, otvorio je vrata razilaženju i odbacio Zakonodavčevu jednoću u pogledu donošenja propisa.**

Naši ispravni prethodnici-selefu salih, su ovo shvatili. **Imam Šafija** je rekao: **„Ko nešto smatra lijepim (uvodeći ga u Vjeru), postavio je novi Šerijat."**

(Hašijetu džem'il-dževami'a, 2/95)

Imam Ahmed kaže: **„Temelji Sunneta kod nas su pridržavanje za ono na čemu su bili ashabi Allahovog Poslanika,** ***sallallahu alejhi ve sellem,*** **povođenje za njima, ostavljanje novotarija, a svaka novotarija je zabluda."**

(Usulus-sunne, 25-30)

Prije njih imam Kuće Hidžre i imam znanja i upute, **imam Malik** je rekao: „Ko u Islam uvede novotariju smatrajući je lijepom ustvrdio je da je Muhammed, *sallallahu alejhi ve sellem*, iznevjerio poslanstvo, jer Uzvišeni Allah kaže, u prijevodu značenja ajeta: **„*Danas sam vam Vjeru vašu usavršio i blagodat Svoju prema vama upotpunio i zadovoljan sam da vam Islam bude Vjera.*"** *(El-Maide, 3).* Ono što tada nije bilo Vjera nije ni danas Vjera." (Imam Eš-Šatibi, El-I'atisam , 1/49)

Oni koji uljepšavaju novotarije zaslužuju ovu oštru osudu, a konačno utočište im je Sekar - Džehennem, a ružno li je to utočište!

Oni su Njegovom vladajućem zakonu dodali novine, zadovoljili su se tim teretom i odbacili su Allahov propis. Sunnet je uspostavio onaj koji je znao koliko se iskrivljenja i podsklizica nalazi u onome što je suprotno Sunnetima. Novotar nije zadovoljan onim čime su bili zadovoljni ispravni prethodnici (selefu salih). Oni su se pridržavali znanja, gledali su pronicljivim pogledima, bili su najjači za razotkrivanje mnogih stvari i uz posebnu vrijednost bili su predostrožni. O novotarijama su dovoljno govorili i dali su dovoljne opise. Njihov put je bio put čistoće na kojem je noć svijetla poput dana i koji raduje putnike.

Novotar prilazi sa vrata racionalnog uljepšavanja i kuđenja (tj., teorija koja kaže da čovjek može sam svojim razumom zaključiti da je nešto lijepo ili ružno bez upute Šerijata).

SVAKA NOVOTARIJA JE ZABLUDA

Znaj, ti koji ideš putevima Sunneta, da su sve novotarije zablude zbog sljedećih jasnih i ispravnih hadisa:

Od El-Irbada ibn Sarije prenosi se da je rekao: ***„Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je klanjao sabah, a zatim nam se okrenuo svojim licem i održao nam rječito predavanje od kojeg su oči zasuzile, a srca zaigrala (od straha).***

Neki čovjek je rekao: „Allahov Poslaniče, kao da je to govor onoga koji odlazi, pa nam daj savjet?" Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je rekao: „Bojte se Allaha, budite poslušni i pokorni, pa makar vam se nadredio abesinski rob.

Onaj ko poživi poslije mene od vas, vidjet će mnoga razilaženja. Pridržavajte se moga Sunneta i sunneta upućenih halifa (nasljednika). Svojim se očnjacima za njih uhvatite. Čuvajte se uvedenih stvari, jer je svaka novotarija zabluda." *(Sahih, Ebu Davud, 4607; Et-Tirmizi, 2676; Ibn Madže, 43)*

Od Džabira ibn Abdullaha, radijallahu anhu, prenosi se da je rekao: „***Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je držao govor ljudima, zahvalio bi Allahu i iznio Njegove pohvlane osobine Kojih je dostojan, a zatim bi rekao:***

„Koga Allah uputi, niko ga nemože u zabludu odvesti, a koga On u zabludi ostavi, niko ga neće uputiti. Najbolji govor je Allahova Knjiga, najbolja uputa je Muhammedova, sallallahu alejhi ve sellem, uputa, najgore su izumljene stvari, a svaka izumljena stvar je novotarija.“ *(Muslim, 6/153)*

El-Bejheki je dodao u knjizi, El-Esmau ves-sifat: „***A svaka zabluda je u Vatri.***“ To navodi i **En-Nesai** sa vjerodostojnim lancem prenosilaca, 3/188-189.

Od Abdullaha ibn Amra, radijallahu anhu, prenosi se da je Allahov Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, rekao: „***Svako djelo ima svoju aktivnost, a svaka aktivnost ima svoju slabost. Čija slabost bude ka mome Sunnetu, on je upućen, a čija slabost bude ka nečemu drugom, propao je.***“

(Sahih, Ahmed, 2/188, 210; Ibn Hibban, 653)

Od Aiše, radijallahu anha, prenosi se da je Allahov Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, rekao: „***Ko u ovu našu stvar (Vjeru) uvede ono što nije od nje, to se odbacuje.***“

(El-Buhari, 5/301; Muslim, 12/16)

U drugoj predaji:„***Ko uradi kakvo djelo koje nije u skladu sa onim na čemu smo mi, ono se odbacuje.***“

(Muslim, 12/16)

Brate u Vjeri, znaj da riječi Poslanika, *sallallahu alejhi ve sellem,*: - '*Svaka novotariija je zabluda*', - koje se navode u hadisima El-Irbada ibn Sarije i Džabira ibn Abdullaha, imaju generalno značenje, jer riječ '*svaka*', upotrebljava se za generaliziranje i ne može se uzeti kao specifična samo za neke novotarije.

Imam Eš-Šatibi u komentaru ovog hadisa kaže: „**Kod učenjaka je ovaj hadis protumačen u općenitom smislu. Iz njega se ne može ništa izuzeti, jer nema neke novotarije koja bi u osnovi bila lijepa.**" (Fetava Eš-Šatibi, 180-181)

Hafiz Ibn Hadžer kaže: „Ova rečenica predstavlja sveobuhvatno šerijatsko pravilo po značenju i izgovoru. Po izgovoru npr., da se kaže: 'Propis o toj i toj stvari je novotarija'. Svaka novotarija je zabluda, pa zato ne može biti dio Šerijata, jer je čitav Šerijat Uputa. Ako se uspostavi da je spomenuti propis novotarija, ove dvije teze su ispravne i donijele su traženo." (Fethul-Bari, 13/54)

Oba hadisa, od Abdullaha ibn Amra i Aiše, spadaju u primjere Poslanikovog, *sallallahu alejhi ve sellem,* preciznog govora. Oni su vaga za djela koja se čine vanjštinom. **Zato djelo muslimana neće biti primljeno osim sa dva uslova:**

- Prvi je da djelo bude iskreno u ime Allaha, jer Uzvišeni kaže: ***„Ko žudi da od Gospodara svoga bude lijepo primljen, neka čini dobra djela i neka, robujući Gospodaru svome, ne smatra Njemu ravnim nikoga!"*** (El-Kehf, 110)

- Drugi je da bude u saglasnosti sa Sunnetom.

Ovo je sasvim jasno naznačeno u hadisu Aiše. Učenjaci u pogledu novotara o ovom hadisu imaju dva mišljenja. Najlakše mišljenje o njima je loše, a najslađe gorko..

Prvo: prethodno je spomenuto da takvo djelo biva vraćeno onome ko ga čini. Allah, *Azze ve Dželle,* mu neće pridati nikakvog značaja, već će ga pretvoriti u prašinu.

Drugo: vjerovatno se misli da je novotar odbacio Allahovu naredbu, jer je sebe postavio kao onoga koji oponaša Najpravednijeg sudca. Tako je u Vjeru uveo propise o kojima Allah nije dao dozvolu.

Prema tome, onome ko ima pameti očituje se da je govor o postojanju lijepe i ružne novotarije neispravna podjela, pa čak je ovakva izjava sama po sebi novotarija zablude, i jedna od najgorih vrsta novotarija iz sljedećih razloga:

Prvo: dokazi o pokudi novotarija, pored njihovog mnoštva, došli su u generalnoj formi. U njima se ne navodi nikakav izuzetak, niti se navodi činjenica koja bi nalagala da postoji novotarija Upute.

Također, ne navodi se npr.: ***'Svaka novotarija je zabluda, osim te i te.'*. Nema nijednog sličnog značenja. Kada bi postojala izvjesna novotarija, a šerijatski pogled na njih kaže da su one lijepe, bilo bi to spomenuto u ajetu i hadisu.**

Hadisi o pokudi i upozorenju novotarije došli su u ovom kontekstu. **Vjerovjesnik, *sallallahu alejhi ve sellem*, bi sa minbera skupinama muslimana, u različitim vremenima i okolnostima, govorio: *„Svaka novotarija je zabluda."***

Ni u jednom ajetu ili hadisu ne navodi se ograničavanje ili specifičnost, niti nešto iz čega bi se shvatila suprotnost toj sveobuhvatnosti i općenitosti. To jasno ukazuje da ovakvi dokazi ostaju generalni i općeniti. (Eš-Šatibi, El-I'atisam, 1/187)

Drugo: ispravni prethodnici, iz reda ashaba i tabiina, i onih koji dolaze poslije njih, usaglasili su se oko pokude i izbjegavanja novotarija, kao i izbjegavanja onih koji ih uzmu za svoje osobine.

Oni u pogledu ovog pravila nisu bili neopredijeljeni niti su pravili ikakve izuzetke. Stoga, shodno našem iščitavanju, ovakav postupak ispravnih prethodnika (selefu salih) **je čvrsti koncenzus koji jasno ukazuje da su sve novotarije loše i da u njima nema ništa dobro.**

(Imam Eš-Šatibi, El-I'atisam, 1/188)

Treće: novotarija, sama po sebi i svemu onome što je vezano za nju, iziskuje prethodno rečeno, jer ulazi u domen suprotstavljanja i odbacivanja Šerijata.

Četvrto: zagovaranje lijepe novotarije širom otvara vrata novotarstvu. Tako nije moguće odbaciti nijednu novotariju i tada će svaki novotar tvrditi da je njegova novotarija dobra. **Mu'tezile, džehmije, haridžije, murdžije**, će govoriti da je njihova novotarija dobra i dr..

Svima njima se daje replika riječima Poslanika, *sallallahu alejhi ve sellem*, koji kaže: ***„Svaka novotarija je zabluda."***

Peto: zastupanje lijepe novotarije vodi iskrivljenju Vjere, jer kada god dođu kakvi ljudi dodaju Vjeri neki novi ibadet i nazovu ga lijepa novotarija. Tako se novotarije umnože i nadjačaju šerijatske ibadete. Tada se Vjera promijeni i iskvari kao što su iskvarene prijašnje Vjere. Zato je potrebno zatvoriti vrata novotarstva u potpunosti kako bi se Vjera sačuvala od iskrivljenja.

Šesto: onaj ko zna da Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, najbolje poznaju Istinu od svih ljudi, i da je bio najrječitiji u govoru i pojašnjavanju, i da je najbolje savjetovao druge, zna da su se kod njega, *sallallahu alejhi ve sellem*, objedinila sva savršenstva: potpunost znanja o Istini, potpunost pojašnjenja Istine i potpunost htijenja Istine. Uz ovo neophodno je da postoji najsavršeniji cilj. Iz toga se saznaje da je Poslanikov, *sallallahu alejhi ve sellem*, govor, od svih ostalih mogućih, bio najrječitiji, najsavršeniji, i najpotpunije pojašnjenje pitanja Vjere. (Šejhul-Islam Ibn Tejmijje, Medžmu'ul-fetava, 17/129)

SVAKA NOVOTARIJA JE ZABLUDA, PA MAKAR JE LJUDI SMATRALI LIJEPOM

Učenjaci iz reda ashaba i tabiina, te oni koji su došli poslije iz reda imama muslimana za koje je dobro posvjedočeno u generacijama dobra, usaglasili su se oko pokude i izbjegavanja novotarija. Ako bi neko neku od tih novotarija uzeo za svoje svojstvo, oni se u osudi toga ne bi dvoumili niti bi bili neopredjeljeni.

Ako pogledamo u generaciju ashaba, naći ćemo primjere koji srcu muslimana, koji dosljedno slijedi Sunnet, daju moralnu potporu i opovrgavaju mišljenje novotara. Evo ti nekoliko primjera radi konačnog pojašnjenja:

Abdullah ibn Mes'ud, radijallahu anhu, kaže: „**Dosljedno slijedite, a nemojte uvoditi novotarije. Dovoljno je da vam se kaže: '*Svaka novotarija je zabluda.*"**

(Veki'a u Ez-zuhdu, 135; Ed-Darimi, Es-Sunen, 165)

Abdullah ibn Omer, radijallahu anhu, kaže: „**Svaka novotarija je zabluda, pa makar je ljudi smatrali lijepom.**"

(El-Bejheki, El-Medhal ils-sunen; Ibn Nasr u Es-Sunetu, 24)

Od **Amra ibn Seleme** prenosi se: „Sjedili smo pred vratima Abdullaha ibn Mes'uda prije sabaha. Kada bi izašao, krenuli bismo sa njim do džamije. Jednom nam je došao Ebu Musa el-Eš'ari i rekao: „Je li vam to još nije izašao Abdullah ibn Mes'ud?"

Rekli smo: „Ne."

„Sjeo je sa nama sve dok Abdullah nije izašao, a kada je izašao, svi smo ustali pred njega, a Ebu Musa mu reče:

„Ebu Abdurrahmane (Abdullah ibn Mes'ud), u džamiji sam maloprije vidio jednu stvar koju sam negirao, a hvala Allahu vidio sam samo dobro."

Upitao je: „A šta?"

Reče: „Ako poživiš, vidjet ćeš."

Reče: „U džamiji sam vidio ljude kako sjede u halkama čekajući namaz. U svakoj halki je bio po jedan glavni čovjek, a u rukama su imali kamenčiće. Taj bi im govorio: "Recite stotinu puta *Allahu ekber*!" Oni bi to učinili, pa im on kaže: "Recite stotinu puta *La ilahe illallah*!", pa bi to i učinili. Onda im kaže: "Recite stotinu puta *Subhanallah*!", pa oni to i učine.

Reče: „A šta si im rekao?"

Odgovori: „Nisam im ništa rekao iščekujući tvoje mišljenje ili naredbu."

Abdullah ibn Mes'ud reče: „Zašto im nisi naredio da broje svoje ružne postupke a garantirao im da njihova dobra djela neće biti zaboravljena?"

Krenuo je, a i mi sa njim, sve dok nije došao u jednu od tih halki. Stao je pred njih i rekao: „Šta to vidim da radite?"

Rekli su: „Ebu Abdurrahmane, ovo su samo kamenčići putem kojih brojimo tekbire, tEhlile, i tesbihe."

Ibn Mes'ud reče: „Brojite svoje loše postupke, a ja vam garantujem da ništa od vaših dobrih djela neće biti zaboravljeno. Teško vam se Ummete Muhammedov! Kako vam propast brzo dolazi! Ovo su ashabi vašeg Vjerovjesnika, *sallallahu alejhi ve sellem*, koji su tu među vama. Ovo je njegova odjeća koja se još nije istrošila i njegovo posuđe koje se još nije polomilo. **Tako mi Onoga u Čijoj je Ruci moja duša, ili slijedite Vjeru sa boljom uputom od Muhammedove, ili otvarate vrata zablude!?"**

Rekli su: „Allaha nam, Ebu Abdurrahmane, mi smo ovim samo željeli dobro."

Abdullah ibn Mes'ud im reče: „Koliko ima onih koji žele dobro, ali ga ne nađu. **Allahov Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, nam je pričao da će se pojaviti ljudi koji će učiti Kur'an, a on neće prelaziti preko njihovih ključnih kostiju. Tako mi Allaha, ne znam, možda ih je većina od vas!?"** - A zatim se **Abdullah ibn Mes'ud** okrenuo od njih."

Amr ibn Seleme je kasnije govorio: **„Većinu ljudi iz tih halki smo vidjeli kako se sa haridžijama bore protiv nas na dan Nehrevana."** (Darimi, Sunen, 1/68; Tarihul-vasit, 198)

Ova velika predaja daje velike temelje koje poznaju samo oni koji dosljedno slijede Uputu, i koji svojim riječima i postupcima ne istupaju ispred Allaha i Njegovog Poslanika, *sallallahu alejhi ve sellem*, već kažu: 'Mi slušamo i pokoravamo se!' Evo tih velikih temelja:

1. Onaj ko je zacrtao cilj nije zaboravio sredstvo. Kada je Allah, *Tebareke ve Teala*, uspostavio zikr, nije zaboravio sredstvo njegovog ostvarivanja.

Allahov Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, činio je tesbih svojom desnom rukom.
(Ebu Davud, 502; Et-Tirmizi, 3553; El-Hakim, 547)

Govorio bi: „***Od ovih prsta će se tražiti da govore.***"
(Hasen, Ebu Davud, 1501; Et-Tirmizi, 3653)

2. **Abdullah ibn Mes'ud je negirao ovaj postupak kao sredstvo, zato što nije postojao u doba Allahovog Poslanika, *sallallahu alejhi ve sellem*, iako ovakvo djelo postoji u njegovom (ibn Mesudovom) dobu.**

3. **Posljedica izumljenog djela je grijeh zbog suprotstavljanja Sunnetu i saglasnosti sa novotarijom.**

a) **Dodatna novotarija je zabluda**

Ovi ljudi nisu izrekli nevjerstvo i nisu, prema njihovom mišljenju, uradili nešto loše, već su spominjali Allaha, a to je utemeljeno šerijatskim tekstovima. Međutim, suprotstavili su se kakvoći i opisu kojeg je zacrtao Muhammed, *sallallahu alejhi ve sellem*. **Ashabi su im to negirali naredivši im da pobroje svoja loša djela.**

b) **Uzvišeni Allah biva obožavan samo putem onoga što je propisao, a ne putem zablude i novotarija.**

c) Novotarija usmrćuje Sunnet. Oni su izmislili formu zikra koja se ne bilježi od Poslanika, *sallallahu alejhi ve sellem*, i tako usmrtili Poslanikovu, *alejhi sellam*, Uputu.

Ovo je temelj kojeg su shvatali ispravni prethodnici (selefu salih). ***Oni su čvrsto bili ubijeđeni da se novotarija i Sunnet nikada ne mogu sastaviti.***

Tabiin Hassan ibn Atijje kaže: **„Neće ljudi izmisliti kakvu novotariju u Vjeri, a da im neće biti uskraćen jedan od sličnih Sunneta."** (Ed-Darimi, 1/459, sahih)

d) Novotarija je razlog propasti, jer vodi ostavljanju Sunneta, a to je zabluda.

Veliki ashab Abdullah ibn Mes'ud, radijallahu anhu, kaže: **„Kada biste ostavili Sunnet vašeg Vjerovjesnika, *sallallahu alejhi ve sellem*, zalutali biste."** (Muslim, 5/156)

Ako Ummet zaluta i propast će. Zato je Abdullah ibn Mes'ud ljudima u tim halkama rekao: „Ummete Muhammedov, kako vam propast brzo dolazi!"

U ovoj predaji je dokaz da su svi ashabi bili saglasni oko negiranja ovakve pojave, jer je Abdullah ibn Mes'ud pred ljudima u ovim halkama činjenicom argumentovao da je tada ashaba, radijallahu anhuma, bilo mnogo i da su bili dostupni. Ovo je jasni dokaz da su ashabi poznavali da je njihov ispravni metod i pravac argument protiv onih koji dolaze poslije, a to potvrđuje argumentovanost blagoslovljenog selefijskog pravca.

e) Novotarija je nagovještaj nevjerstva, jer je novotar sebe postavio kao zakonodavca i takmaca Allahu, dopunjujući Najpravednijeg Sudca, i misleći da je u boljoj Vjeri od Vjere Muhammedove, *sallallahu alejhi ve sellem*.

f) Novotarija naširoko otvara vrata razilaženja, a to su vrata zablude. Ko u Islam uvede ružan običaj snosit će njegov teret i terete onih koji budu po njemu postupali sve do Sudnjeg dana, a od tereta sljedbenika se neće ništa oduzimati, jer ko navodi na zlo kao da ga i čini.

g) Minimiziranje novotarija vodi u griješenje, nepokornost i buntovništvo protiv muslimana i njiihovog vođe. Zar ne vidiš da su ovi ljudi osvanuli u redovima **haridžija** na dan Nehrevana boreći se protiv ashaba koji su bili pod vođstvom vođe vjernika Alijja ibn Ebi Taliba, radijallahu anhu, koji ih je toga dana u potpunosti porazio.

Jedan od prvih islamskih učenjaka **Berbehari, učenik imama Ehli-Sunneta, Ahmeda ibn Hanbela** rekao je:

„Čuvaj se malih uvedenih stvari, jer male novotarije će postati velike. Isto se odnosi na svaku novotariju koja se uvede u ovom Ummetu. Na početku su sve bile male i veoma slične Istini, a oni koji su u njih ušli su bili obmanjeni i nisu iz njih mogli izaći. Novotarije su se uvećale i postale Vjera koja se ispovijeda. Suprotstavile su se ispravnom putu i izašle iz okvira Islama.

Razmotri, Allah ti se smilovao, **govor svakog čovjeka kojeg čuješ u svom vremenu. Zato, nemoj žuriti, i nemoj u nešto ulaziti sve dok ne pitaš i ne pogledaš da li je jedan od ashaba Vjerovjesnika,** *sallallahu alejhi ve sellem*, **ili jedan od učenjaka o tome govorio. Ako naiđeš na kakvu predaju od njih, onda se čvrsto uhvati i nemoj prelaziti preko nje radi nečega drugog. Ne preferiraj ništa drugo, jer ćeš pasti u Vatru.“** (Tabekatul-hanabile, Ibn Ebi Ja'la, 2/18-19)

h) Dobra djela se cijene prema dobrim namjerama, a dobra namjera ne može neistinu učiniti Istinom. Sam nijjet nije dovoljan da bi se popravilo djelo, jer je potrebno da mu se priključi uslov pridržavanja za Šerijat.

(Medaridžus-salikin, Ibn Kajjim el-Dževzijje, 1/85)

Zato Abdullah ibn Mes'ud, radijallahu anhu, njihove lijepe namjere nije uzeo kao povod da prešuti njihov postupak ili kao dokaz za ispravnost njihovog djela. Lijep nijjet ne može novotariju učiniti Sunnetom, kao što ne može ružno učiniti lijepim.

Obični ljudi često razmišljaju, a i govore, da su njihove namjere u pitanjima uvedenih stvari i novotarija lijepe. Oni se ne žele suprotstaviti Šerijatu niti razmišljaju o dodavanju Vjeri, čak im ni naumpada da će zapasti u novotarije. Najbolji od njih će pronaći pravac argumentiranja protiv tebe riječima Poslanika, *sallallahu alejhi ve sellem*: ***„Djela se cijene prema namjerama."***

Ispravno mišljenje o ovom važnom pitanju, u pogledu riječi Poslanika, *sallallahu alejhi ve sellem*: ***„Djela se cijene prema namjerama"***, predstavljeno je u činjenici da se ovaj hadis navodi radi pojašnjenja jednog od dva temelja na kojima počiva ibadet, a on je iskrenost u djelima i istinoljubivost u nutrini koja biva isključivo radi Allaha.

Drugi temelj je da djelo bude u saglasnosti sa Sunnetom, što je navedeno u hadisu: ***„Ko uradi kakvo djelo koje nije u skladu sa onim na čemu smo mi, ono se odbacuje"***. Ovo je ta ispravnost koja se traži od roba koji ostvaruje sva svoja djela i izreke.

Prema tome, pod ova dva velika hadisa svrstava se čitava Vjera Islam sa svojim temeljima, ograncima, vanjštinom, i nutrinom.

Hadis: ***„Djela se cijene prema namjerama"***, vaga je unutrašnjih djela srca, a hadis: ***„Ko uradi kakvo djelo koje nije u skladu sa onim na čemu smo mi, ono se odbacuje."*** vaga je za vanjska vidljiva djela.

Putem ova dva hadisa izražava se iskrenost Obožavanome, *Azze ve Dželle*, i dosljedno slijeđenje Poslanika, *sallallahu alejhi ve sellem*, što je uslov ispravnosti svakog govora, i vanjskog i unutrašnjeg djela.

Čija djela budu iskrena radi Allaha, i putem njih se bude slijedio Allahov Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, bit će mu i primljena, a ko izostavi jedan od ova dva temelja, njegovo djelo je odbačeno. (Behdžetul-kulubil-ebrar,10; Es-Sa'di)

Ovo značenje prenosi se i od **El-Fudajla ibn Ijjada** u komentaru riječi Uzvišenog, u prijevodu značenja ajeta:

-„***Onaj koji je dao smrt i život da bi iskušao koji od vas će bolje postupati.***" *(El-Mulk, 2)*

El-Fudajl kaže: **„Tj., čije će djelo biti iskrenije i ispravnije, jer ako je djelo iskreno a nije ispravno, neće biti primljeno. Ako je ispravno, a nije iskreno, opet neće biti primljeno. Iskreno je samo ukoliko je radi Allaha, *Azze ve Dželle*, a ispravno je samo ukoliko je u skladu sa Sunnetom Poslanika, *sallallahu alejhi ve sellem*."**

(Ebu Nei'im, Hiljetul-evlija, 8/95; Medaridžus-salikin, 1/83)

Drugi **šejhul-Islam Ibn Kajjim el-Dževzijje** kaže: **„Neki ispravni prethodnici (selefu salih) su rekli: „Za svaki posupak, koliko god bio malen, otvore se dvije knjige: Zašto?, i; Kako?, tj.,: Zašto si to uradio i kako si uradio?**

Prvo pitanje se postavlja o povodu djela i njegovom motivu. Da li je to prolazni udio djelatnika i dunjalučka ambicija iz ljubavi prema hvali od ljudi i straha od njihove pokude ili se time želi zadobiti prolazna voljena stvar ili odagnati prolazna pokuđena stvar?

Ili, da li je motiv djela izvršavanje prava robovanja i traženje umiljavanja i približavanja Gospodaru, *Subhanehu ve Te'ala*, kao i traženje puteva do Njega?

Suština ovog pitanja je: da li si ovaj postupak uradio radi svoga Zaštitnika, *Azze ve Dželle*, ili radi svoje sreće i strasti?

Drugo pitanje je o slijeđenju Poslanika, *alejhi sellam*, u toj vrsti robovanja Allahu, tj.: da li je taj postupak kojeg sam ti propisao jezikom Moga Poslanika, *alejhisellam*, ili je to postupak kojeg Ja nisam propisao niti Sam njime zadovoljan?

Prvo pitanje je o iskrenosti, a drugo o slijeđenju. Allah ne prima nijedno djelo osim sa ova dva uslova.

Put spasa u prvom pitanju ogleda se u isključivom ispovijedanju iskrenosti Allahu, *Azze ve Dželle*, a put spasa u drugom pitanju ogleda se u izvršenju slijeđenja Sunneta, čistoti srca od želje da bude kontradiktorno u iskrenosti, i strasti koja je u suprotnosti sa dosljednim slijeđenjem Sunneta.
(Mevaridul-eman el-multeka min igasetil-lehfan, 35-36)

Imam Ibn Kesir kaže (Tefsirul-Kur'anil-Azim, 1/231): „Da bi djelo bilo primljeno ima dva uslova:
Prvi je da bude iskreno isključivo radi Allaha.
Drugi je da bude ispravno i u suglasnosti sa Šerijatom. Ako bude iskreno a ne bude ispravno, neće biti primljeno."

Rezime: pod Poslanikovim, *sallallahu alejhi ve sellem*, riječima: ***„Djela se cijene prema namjerama"***, misli se: 'Djela se dešavaju prema namjerama', ili, 'njihovo ishodište je prema namjerama'. Ove riječi su podsticaj za postizanje iskrenosti i uključivanje iskrenih namjera u djela koja potječu od roba. Zato ovaj postavljeni cilj biva povod za postizanje i izvršavanje te namjere.

Prema tome, nije dozvoljeno prilagođavati i oblikovati djelo samo zato što je namjera onoga koji ga čini lijepa. Zato je Abdullah ibn Mes'ud rekao ljudima u halkama: „Koliko ima onih koji žele dobro, ali ga neće naći." Zato razmisli!

Isto su postupali i tabiini. O ovoj tematici navodi se i postupak **Se'ida ibn El-Musejjiba** kada je vidio jednog čovjeka da sa pojavom zore klanja više od dva rekata čineći mnogo pregibanja i sedždi. On mu je to zabranio, a ovaj mu reče: „Ebu Muhammede, zar će me Allah kazniti radi namaza?" Se'id reče: „Neće, ali će te kazniti zbog suprotstavljanja Sunnetu." (El-Bejheki, Es-Sunenul-kubra, 2/406; El-Hatib el-Bagdadi, El-Fekih vel-mutefekkih, 1/147; Abdurrezzak, 3/52; Ed-Darimi, 1/116; Ibn Nasr, Es-Sunnetu, 84)

Ovo je dokaz od Allaha koji predstavlja prelijep odgovor Se'ida ibn El-Musejjiba. **Njegove riječi su munja koja direktno pogađa glave novotara koji mnoge novotarije smatraju lijepima pod plaštom '*zikra i namaza*', a u isto vrijeme se opiru sljedbenicima Sunneta kada im oni to negiraju optužujući ih da oni malo Allaha spominju, da mrze donijeti salavat na Vjerovjesnika, *sallallahu alejhi ve sellem*, i da na namaz lijeno ustaju. Velika je to riječ koja izlazi iz njihovih usta! Oni govore neistinu i iznose potvoru! Zato, upamti ovaj odgovor, jer je on suština ispravnosti.**

Ove predaje obuhvataju nekoliko lijepih koristi, a evo ti nekih od njih: **Odgovor ashaba svakome ko se suprotstavi ispravnom Sunnetu**. Nekada su u replikama bili rigorozni pa makar se one odnosile na njihove roditelje i djecu. Novotarije ostavljanja su zabluda, a pojašnjene su prethodno.

Imamu Maliku, Allah mu se smilovao, došao je neki čovjek i rekao: „Ebu Abdullahu, odakle ću obući ihrame?"

Rekao mu je: „Od Zul-Hulejfe, odakle je i Allahov Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, oblačio ihrame."

Čovjek reče: „Ja želim da obučem ihrame od Poslanikove džamije, tj., od njegovog kabura."

Malik reče: „Ne čini to, jer se za tebe bojim smutnje."

Reče: „A kakva je to smutnja, to je samo nekoliko milja više?"

Malik mu reče: „Ima li veće smutnje, da smatraš da si prestigao druge ka vrijednosti u kojoj je zadocnio Allahov Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*? Čuo sam Allaha kako kaže: ***„Neka se pripaze oni koji postupaju suprotno naređenju Njegovu, da ih iskušenje kakvo ne stigne ili da ih patnja bolna ne snađe."*** *(En-Nur, 63)"*

(El-Hatib el-Bagdadi, el-Fekih vel-mutefekkih, 1/148; Ebu Ne'im, El-Hilji, 6/326; El-Bejheki, El-Medhalu, 236; Ibn Bettah, El-Ibani, 98)

REPLIKA ONIMA KOJI ULJEPŠAVAJU NOVOTARIJE

Oni koji uljepšavaju novotarije obuzeti su sumnjama koje ih pozivaju da se pridržavaju ove neispravne podjele novotarija (na dobre i loše). Međutim, kada se te novotarije dobro prouče i o njima iznese Istina, postanu im nesreća na nesreću.

- Prvo: „Ono što muslimani smatraju lijepim i kod Allaha je lijepo, a što smatraju ružnim i kod Allaha je ružno."

(Ovo je potvrđena predaja od Abdullaha ibn Mes'uda koju prenose: Ahmed, 1/379; Et-Tajalisi, Musned, 23; El-Hatib, El-Fekih vel-mutefekkih, 1/146; El-Hakim, 3/78; El-Bezzar, 130; Ebu Ne'im, El-Hilji, 1/375; Ibnul-E'arabi, El-Mu'džemu, 891; Et-Taberani, el-Kebiru, 8582; El-Begavi, Šerhus-sunneh, 105; El-Bejheki, El-Medhalu, 49)

Ovdje, onima koji argumentiraju ovom predajom da postoji lijepa novotarija, kažemo: da li možete navesti ijedan primjer novotarije oko čije ljepote su se usaglasili muslimani?!Ovo je nemoguće, bez sumnje, jer ne postoji novotarija oko čije ljepote su se usaglasili muslimani. Zapravo, donešen je konsenzus među odabranim generacijama da je svaka novotarija zabluda, a tako je bilo i poslije njih, hvala Allahu, ***Azze ve Dželle.***

Znaj, brate u Islamu, Allah te uputio na Istinu, da se određeni član *'el'* ovdje koristi za određeno razdoblje. Prema tome, pod ovom predajom se podrazumijeva konsenzus ashaba i njihova saglasnost oko izvjesne stvari kao što na to ukazuje kontekst: „Zatim je pogledao u srca robova poslije srca Muhammeda, *sallallahu alejhi ve sellem*, i našao srca njegovih ashaba kao nabolja srca od svih robova. Učinio ih je pomagačima Svoga Vjerovjesnika, *sallallahu alejhi ve sellem*, koji se bore radi Njegove Vjere. Ono što muslimani smatraju lijepim, i kod Allaha je lijepo, a što smatraju lošim, i kod Allaha je loše." Postoji dodatak kod **El-Hakima** koji ovo još više razjašnjava: „Svi ashabi su smatrali da je potrebno postaviti Ebu Bekra, radijallahu anhu, kao halifu." Zadnja rečenica pojašnjava željeni cilj iz ove izreke. Abdullah ibn Mes'ud je argumentirao konsenzusom ashaba. Stvar je još jasnija sa sljedećim navodima:

1. Više učenjaka hadisa je naslovilo ovaj hadis kao, "Poglavlje o konsenzusu", kao u knjizi, *'Kešful-estar an zevaidi el-Bezzar'*, (1/81), i *'Medžme'uz-zevaid'* (1/137) i drugi.

2. **Hafiz Ibn Kesir** u knjizi, *'El-Bidaje ven-nihaje'* (10/328), **šejhul-Islam Ibn Tejmijje,** u *'Minhadžus-sunneh'* (1/166), i **Ibn Kajjim el-Dževzijje** u knjizi, *'I'alamul-mevkki'in'* (4/138), argumentiraju ovom predajom o konsenzusu ashaba oko postavljanja Ebu Bekra za halifu. **Ibn Kesir** kaže: „Ova predaja govori o konsenzusu ashaba u vezi davanja prednosti Es-Siddiku, kao što kaže Ibn Mes'ud."

(El-Bidaje ven-nihaje, 10/328)

Ibn Kajjim el-Dževzijje kaže: „U ovoj predaji je dokaz da ono oko čega se usaglase muslimani i smatraju ga lijepim, da je i kod Allaha lijepo, a ne ono što neki od njih smatraju lijepim. To je, zapravo, dokaz protiv njih." (El-Furusijje, 60)

Ibn Kudame kaže: „Ova obavijest je dokaz da je konsenzus argument i oko toga nema razilaženja." (Revdatun-nazir, 86)

Imam Eš-Šatibi kaže: „Vanjština predaje ukazuje da ono što muslimani smatraju lijepim da je i lijepo. Ummet se neće usaglasiti oko neistine. Njihovo okupljanje oko nečega što je lijepo ukazuje da je ono i šerijatski dobro, jer konsenzus podrazumijeva šerijatski dokaz. Hadis je dokaz protiv vas, a ne za vas." (Imam Eš-Šatibi, El-I'atisam, 2/130)

U ovome je jasan dokaz da se pod muslimanima u ovoj predaji misli na ashabe. Stvar je još jasnija ako se zna da je Ibn Mes'ud najžešće, od svih drugih ashaba, negirao novotarije i izbjegavao novotare. Kako se onda može argumentovati govorom ovog velikog ashaba da bi se uljepšale neke novotarije, kada je on lično, najviše od svih drugih ashaba, zabranjivao i upozoravao na njih? Prethodno su spomenute neke njegove izreke i postupci. Zato, razmisli i nemoj biti nesmotren!

- Drugo: "Lijepa li je ovo novotarija!"

Među zadnjim generacijama proširilo se argumentovanje izrekom Omera, radijallahu anhu,: „Lijepa li je ovo novotarija!" Tako su pobliže odredili općenite Poslanikove, *sallallahu alejhi ve sellem*, riječi: ***„Svaka novotarija je zabluda."*** Pod novotarijom u Omerovim, radijallahu anhu, riječima želi se istaći jezičko, a ne šerijatsko značenje.

Ova argumentacija se odbacuje, jer je teravih-namaz utemeljen tekstom hadisa od Allahovog Poslanika, *sallallahu alejhi ve sellem*, kao što se prenosi u hadisu od Džabira b. Abdullaha, radijallahu anhu: ***"Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, je jednu noć u ramazanu proveo s ljudima budan klanjajući osam rekata, a onda i vitr."***

(Hasen li gajrihi, Et-Taberani u Es-Sagiru, 1/190; Ibn Hibban u Sahihu, 2541; U lancu prenosilaca postoji slabost. Međutim, postoji hadis koji mu svjedoči i koji se prenosi od Aiše, radijallahu anha, u oba Sahiha, i s njima ova predaja postaje hasen.)

Klanjanje teravih-namaza u džematu je također utemeljeno, jer ga je Poslanik, ***sallallahu alejhi ve sellem,*** **tri noći klanjao sa ashabima.** Kasnije ga je napustio bojeći se da im ne bude propisan. Na to ukazuju riječi iz hadisa Aiše, radijallahu anha, „***...ali sam se pobojao da vam ne bude propisan, a onda budete nemoćni da ga izvršavate.***"

Abdullah ibn Abbas, radijallahu anhu, kaže: „Samo što se na vas ne supusti kamen sa neba. Ja kažem: 'Rekao je Allahov Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, a vi kažete: 'Rekli su Ebu Bekr i Omer!'"

Omer ibn Abdul-Aziz kaže: „**Ničije mišljenje se ne uzima u obzir ako postoji Sunnet kojeg je utemeljio Allahov Poslanik,** ***sallallahu alejhi ve sellem.***" (I'alamul-muveki'in, 2/282)

Imam Šafija kaže: „**Muslimani su se usaglasili da onaj kome Sunnet Allahovog Poslanika,** ***sallallahu alejhi ve sellem,*** **bude sasvim jasan (sahih), nije mu dozvoljeno da ga ostavi radi nečijeg mišljenja.**" (I'alamul-muvekki'in, 2/282)

Imam Ahmed ibn Hanbel kaže: „Ko odbaci Vjerovjesnikov, *sallallahu alejhi ve sellem*, hadis, došao je na rub propasti." (Tabekatul-hanabile, 15/2; El-Ibaneh, 1/260)

Oko ovoga su se usaglasili učenjaci, a evo ti dokaza:

1. **Šejhul-Islam Ibn Tejmijje,** Allah mu se smilovao, kaže: „Najviše što se navodi o ovoj tematici novotarija, je Omerovo nazivanje tog postupka *'lijepom novotarijom'*. Ovo je jezički naziv, a nije šerijatski.

Zato što novotarija u jeziku podrazumijeva svaki postupak koji u principu nema prethodno sličnog primjera, a šerijatska novotarija je sve ono što za što ne postoji šerijatski dokaz." (Iktidaus-siratil-mustekim, 276)

2. **Hafiz Ibn Kesir**, kaže: „Novotarija je dvojaka:

Nekada može biti šerijatska, kao što Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, kaže: ***„Svaka izumljena stvar je novotarija, a svaka novotarija je zabluda."***

Nekada može biti jezička, kao što je vođa vjernika Omer ibn Hattab o zajedničkom obavljanju teravih-namaza rekao: *„Lijepa li je ovo novotarija!"* (Tefisrul-Kur'anil-azim, 1/166)

3. **Hafiz Ibn Redžeb** kaže: „Navodi o govoru ispravnih prethodnika (selefu salih), kojim se neke novotarije smatraju lijepim, odnose se na jezičke, a ne šerijatske novotarije. Primjer za to su riječi Omera, radijallahu anhu: *„Lijepa li je ovo novotarija!"* Pod tim se misli da se ovaj postupak nije obavljao na sličan način do tog vremena, ali ima utemeljenje u Šerijatu na koje se vraća." (Ikazul-himem, 402)

- Treće: "Ko u Islam uvede lijep Sunnet (običaj)."

Prije nego što opovrgnemo tvrdnje novotara koji su iz ovog hadisa uzeli navodni argument o uljepšavanju novotarija, navest ćemo hadis u cjelosti:

- "Od Džerira ibn Abdullaha, radijallahu anhu, prenosi se da je rekao: **„Bili smo kod Allahovog Poslanika, *sallallahu alejhi ve sellem*, početkom dana, pa su mu došli ljudi poderanih ogrtača. Bili su opasani sabljama, a većina ih je bila iz plemena Mudar, ako ne i svi. Lice Allahovog Poslanika, *sallallahu alejhi ve sellem*, se promijenilo kada je na njima vidio to siromaštvo. Ušao je, a zatim izašao. Naredio je Bilalu, pa je proučio ezan i ikamet, a onda je obavio namaz. Potom je Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, rekao:**

-„O ljudi, bojte se Gospodar svoga, koji vas od jednog čovjeka stvara, a o njega je i drugu njegovu stvorio, i od njih dvoje mnoge muškarce i žene rasijao. I Allah se bojte – s imenom čijim jedni druge molite – i rodbinske veze ne kidajte, jer Allah, zaista, stalno nad vama bdi." *(En-Nisa, 1),*

-*„O vjernici, Allaha se bojte, i neka svaki čovjek gleda šta je za sutra pripremio i Allaha se bojte jer On dobro zna šta radite."* (El-Hašr, 18)

-Tada su ljudi davali svoje dinare, dirheme, odjeću, pregršte hurmi i pšenice. Rekao je: *„...pa makar i pola hurme!"*- Došao je neki ensarija sa ćupom koji je bio prepunjen. Onda su ljudi, jedni za drugima, počeli davati tako da sam vidio dvije velike gomile hrane i odjeće. Vidio sam tada lice Allahovog Poslanika, *sallallahu alejhi ve sellem*, kako se ozarilo. Allahov Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, reče: *„Ko uspostavi lijep Sunnet u Islamu, ima nagradu za njega, a i nagradu onih koji ga budu poslije njega činili, a od njihovih se nagrada neće ništa oduzimati. Ko u Islam uvede loš običaj, snosit će njegov teret, a i terete onih koji budu poslije njega po njemu postupali, a od njihovih se tereta ništa neće oduzimati.*" *(Muslim, 7/102-104)*

Primjer onoga koji ovaj hadis gleda, ne obazirući se na okolnosti i povode zbog kojih je naveden, je kao primjer onoga koji prouči riječi Uzvišenog: *„Teško li klanjačima!"* (El-Maun, 4), a ne upotpuni ostatak ajeta sve dok se značenje ne pokaže u cjelosti. Ovakav postupak stoji nasuprot činjenicama i izlazi izvan svih mjerila, jer Allah nije zaprijetio klanjačima, a kako bi to i bilo kada je naredio namaz? **Zapravo, zaprijetio je jednoj kategoriji klanjača, a to su:**

-**„*A teško onima koji, kada molitvu obavljaju,*
molitvu svoju kako treba ne izvršavaju,
***koji se samo pretvaraju.*"** *(El-Maun, 5-6)*

Iz ovih i sličnih primjera iz Kur'ana i Sunneta koji su mnogobrojni nastalo je **pravilo konteksta i prethodnosti u usuli-fikhu**. Kontekst hadisa opovrgava tumačenje koje se proširilo među novotarima, a oni kažu: *'Ko u Islam uvede lijepu novotariju..'* Podrobnije su odredili generalne Poslanikove, *alejhi sellem*, riječi: ***„Svaka novotarija je zabluda."***

Također, dokaz da je njihovo tumačenje neispravno i da je čista potvora, je i u replici u kojoj se kaže: čitav postupak ovog Ensarije se svodi na to da je otpočeo davanje sadake tom prilikom. Sadaka je bila utemeljena tekstom još prije. Zar mislite da je ovaj ashab donio ili izmislio kakvu 'lijepu' novotariju? Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, je citirao ove riječi u istom kontekstu i tematici.

Ima i sličan hadis u knjizi, *'Rekai'k'* (1426), od **Ibn El-Mubareka** koji još više pojašnjava njegovo značenje od Huzejfe, radijallahu anhu: „U doba Allahovog Poslanika, *sallallahu alejhi ve sellem*, ustao je neki čovjek tražeći udovoljenje potrebe. Ljudi su šutili, a potom mu je neki čovjek udijelio, a onda i ostali ljudi. Onda je Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, rekao: **„Ko kao običaj uvede dobro i on ga bude činio, ima svoju nagradu i nagrade onih koji ga budu slijedili, a od njihovih se nagrada ništa neće oduzimati. Ko ustanovi zlo i bude ga činio, snosit će teret, a i terete onih koji ga budu slijedili, a od njihovih se tereta ništa neće oduzimati.“**

Smatranje nečega lijepim ili ružnim isključivo je vezano za Šerijat. Razum u tome nema udjela. Ovo je pravac Džemata sljedbenika Sunneta. Ovakve tvrdnje iznose isključivo novotari (uljepšavanje i kuđenje stvari putem razuma).

Stoga, lijep Sunnet (običaj) znači oživljavanje utemeljene stvari, na koju ljudi nisu navikli zato što su ostavljali Sunnete.

Kada bi čovjek u ovom našem dobu oživio neki zaboravljeni Sunnet, reklo bi se: 'Donio je lijep Sunnet', a ne bi se reklo: 'Uveo je lijepu novotariju.' **Lijep Sunnet je ono što ima utemljenje u Šerijatu sa jasnim i ispravnim tekstom, a ljudi po njemu ne postupaju.** Potom, pojavi se onaj koji ga obnovi među ljudima. Slično tome je uradio Omer kada je oživio Sunnet teravih-namaza u džematu sa jedanaest rekata.

Zatim ćemo ovaj odgovor još razjasniti:

1. Onaj ko je rekao: „Ko u Islam uvede lijep običaj“, rekao je i: „Svaka novotarija je zabluda.“. Zato nije moguće za onoga koji je Istinu govorio, a to su mu svi tvrdili, da jedna njegova izreka drugu utjeruje u laž. Nikako se ne može desiti da govor Allahovog Poslanika, *sallallahu alejhi ve sellem*, dođe u kontradiktornost. (El-Ibda'a fi kemali..., 19; Usejmin)

Prema tome, nije dozvoljeno da uzmemo jedan hadis, a udaljimo se od drugoga, jer je to običaj onih koji vjeruju u dio, a ne vjeruju u drugi dio Knjige.

2. Vjerovjesnik, *sallallahu alejhi ve sellem*, je rekao: ***„Men senne (ko uvede običaj)“***, a nije rekao :***„Ko uvede novotariju (men ibtede'a)“***. Rekao je: ***„u Islam“***, **a novotarije nisu dio Islama**. Rekao je: ***„lijep“***, **a novotarija nije lijepa**.

(El-Ibda'a fi kemališ-šehri i hatarul-ibtida'-20, El-Usejmin)

3. **Ni od jednog ispravnog prethodnika (selefu salih) nije preneseno da je lijep Sunnet protumačio kao novotariju koju ljudi uvode od sebe.** Tako je opovrgnuto ono čime argumentiraju novotari kako bi uljepšali svoju novotariju.

Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, je svojim ashabima potvrđivao izreke i djela koja bi proizilazila od njih, a nisu bila prije propisana ni utemeljena. Na takav način su postala dio Zakona kojim se Allahu ispovijeda Vjera. Primjeri za to u Sunnetu su mnogobrojni.

Poslije smrti Allahovog Poslanika, *sallallahu alejhi ve sellem*, Šerijat nije imao potrebe za dodavanjem, jer ga je Allah upotpunio i usavršio. Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, nije izostavio nijednu stvar koja nas približava Džennetu, a da nam je nije naredio. Nije ostavio nijednu stvar koja nas približava Vatri, a da je nije zabranio.

Pogriješio je u svom uvjerenju onaj ko tvrdi da za većinu ovih običaja koji se suprotstavljaju Islamu postoji konsenzus, argumentirajući činjenicom da ih je Ummet prihvatio a nije ih negirao; kao što su namaski Sunneti prije džume, mevludi, i slijepo slijeđenje mezheba. Uvijek će biti, a i sada ima, onih koji to negiraju.

(El-Fetava el-kubra, Ibn Tejmijje,1/162; El-Edžvibe en-nafia, El-Albani, 33-36; El-Insaf fi ma kile fil-mevlidi minel-guluvvi vel-idžhaf, Ebu Bekr el-Džezairi; El-Mevrid fil-amelil-mevlid, El-Fakihi; Muellefat Se'id Hevva diraseten ve takvimen, 87-89; Helil-muslimu mulzemun...)

Pjesnik je lijepo rekao:
Slobodnjak je onaj ko običaje krši
Idući putem ispravnosti
Makar se suprotstavio zajednicama
Kao i onaj kada ljudi ostave Istinu iz neznanja
On među njima podigne njenu zastavu
On se u slijeđenju Istine ničije kritike ne plaši
Makar mu prijetili oštrim sabljama.

Znaj, brate, da se Istina ne poznaje putem mnoštva podignutih prsta ili medijske kampanje, već Istina ima svjetlo koje blista, pa makar čovjek u životu bio usamljen. Izreke ispravnih prethodnika (selefu salih) koje potvrđuju ovo značenje dolaze jedna za drugom.

Abdullah ibn Mes'ud, radijallahu anhu, kaže: **„Džemat je ono što je u saglasnosti sa Istinom, pa makar bio sam."**

(El-Lalikai, Šerhu usuli i'atikad; Ibn Asakir, Tarihu Dimešk, 13/322/2; El-Albani, Miškatul-mesabih, 1/61; Ebu Šameh, El-Bais ala inkaril-bid'a vel havadis, 22; Ibn Kajjim, Igasetul-lehfan, 1/69)

Jedan ispravni prethodnik (selefu salih) je rekao: **„Pridržavaj se puta Istine, nemoj se osjećati usamljenim zbog malog broja onih koji idu ispravnim putem. Čuvaj se puta neistine i ne budi obmanjen mnoštvom propalica."**

(Medaridžus-sallikin, Ibn Kajjim el-Dževzijje, 1/22)

Ove izreke su uzete iz Poslanikova, *sallallahu alejhi ve sellem*, opisa vjerničke grupacije koja se čvrsto pridržava za Sunnet Allahovog Poslanika, *sallallahu alejhi ve sellem*, kada se obični svijet iskvari.

Ova malobrojna skupina će se pridržavati ispravnog puta i neće se razočarati suprotstavljanjem onih koji su sa njega zalutali. Zalutali su manjeg ugleda i stepena, pa makar ih i bilo više.

Allahov Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, kaže: ***„Islam je počeo kao usamljen i vratit će se usamljen kao što je počeo, pa blago li usamljenicima!" Rečeno je: „Allahov Poslaniče, ko su oni?" Odgovorio je: „Oni koji popravljaju kada se ljudi iskvare."*** *(Sahih, El-Adžurri, Sifetul-gureba minel-mu'minin, 15-16; Et-Tahavi, Muškilul-asar, 1/289; El-Lalikai; Šerhu usulil-i'atikad, 2/112; EtTaberani, El-Kebiru, 2/146, Es-Sagiru, 1/104; Ed-Dulabi, El-Kuna el-esma)*

Ovi usamljenici, koji će popravljati kada se ljudi iskvare, su malobrojni zato što se pridržavaju Sunneta i bore se protiv novotarija.

Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, kaže: ***„Blago li usamljenicima."***, tj., **dobrim ljudima koji će biti manjina među lošim ljudima kojih će biti mnogo. Bit će više onih koji će im biti nepokorni nego pokorni."** *(Ahmed, 2/177; Ibnul-Mubarek, Ez-Zuhdu, 112; Et-Taberani, El-Evsatu, 8986)*

Brate u Vjeri, nastoj da budeš brat Allahovom Poslaniku, *sallallahu alejhi ve sellem*, pridržavajući se njegovog Sunneta i izbjegavajući novotarije i novotare.

Allahov Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, kaže: ***„Volio sam da sam vidio našu braću." Rekoše: „Zar nismo mi tvoja braća, Poslaniče?" Poslanik reče: „Vi ste moji ashabi, a naša braća su oni koji još nisu došli."*** *(Muslim, 3/137-138)*

Ovi usamljenici su braća Allahovog Poslanika, *sallallahu alejhi ve sellem*, koji se pridržavaju Sunneta kada se Ummet raziđe i uzimaju njegovu Uputu kada tama novotarija zavlada. Blago li njima i lijepo li je njihovo utočište!

NEOPHODNO JE PRAVITI RAZLIKU IZMEĐU ADETA (OBIČAJA) I IBADETA, A TO POČIVA NA DVA HADISA

Prvi: Poslanikove, *sallallahu alejhi ve sellem*, riječi: „***Ko u ovu našu Vjeru uvede ono što nije od nje, to se odbacuje.***"

Drugi: Poslanikove, *sallallahu alejhi ve sellem*, riječi prilikom događaja oprašivanja palmi kada je rekao: „***Vi najbolje poznajete pitanja vašeg dunjaluka.***"

U **Sahihu Muslimu** (2366) je postavljeno poglavlje sa nazivom, *'Obaveznost primjene onoga što je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao, ali ne onoga što je spomenuo o ovosvjetksim pitanjima u smislu vlastitog mišljenja'.*

Prema tome, dozvola, zabrana, propisivanje ibadeta, pojašnjenje njihovog obima, kakvoće i vremena, te postavljanje generalnih propisa za međusobno ophođenje ljudi, biva isključivo od Allaha i Njegovog Poslanika, *sallallahu alejhi ve sellem*. Pretpostavljeni nemaju nikavog udjela u tome. Mi smo sa njima u tome jednaki. Prilikom razilaženja ne vraćamo se njima, nego se vraćamo Allahu i Njegovom Poslaniku, *sallallahu alejhi ve sellem*.

Tako znamo da je svaka novotarija u Vjeri zabluda i biva vraćena novotaru. Novotarija vezana za pitanja dunjaluka nema stega sve dok ne narušava jedan od temelja kojeg je postavila Vjera.

Uzvišeni Allah ti dozvoljava, ako želiš, da izumiš nešto na ovom svijetu i da se baviš bilo kojim dozvoljenim zanimanjem, ali obavezuje te da se pridržavaš postavke pravednosti i da odbijaš štetu i donosiš koristi.

(Usulun fil-bid'i ves-sunen, 106)

Parametar kojeg su učenjaci uzeli u ovoj tematici je sadržan u pojašnjenju **šejhul-islama Ibn Tejmijje**:

„Djela stvorenja se dijele na: ibadete koji uzimaju kao svoju Vjeru i kojima će se okoristiit na Ahiretu, ili i na dunjaluku i na Ahiretu, kao i na: adete (običaje) kojima se koriste u svome životu.

Postavka za ibadete je da se u njih ne uvodi ništa osim što je Allah propisao.

Postavka za adete je da od njih nije ništa zabranjeno osim što je Allah zabranio."

(Iktidaus-siratil-mustekim, 5/582)

Ibn Tejmijje je također rekao: „A adeti označavaju ono na što su se ljudi navikli na ovom dunjaluku i za čime su u potrebi. U osnovi tu nema zabrane, jer je zabranjeno samo ono što Uzvišeni Allah zabrani, a naredba i zabrana su isključivo Allahov zakon. Ibadeti neizostavno moraju biti naređeni Šerijatom. Kako se onda može osuditi da je zabranjeno ono za što se potvrdi da nije naređeno?"

Zato su **Ahmed** i drugi učenjaci govorili: "Temelj u ibadetima je zastajanje na granicama šerijatskih tekstova, jer od njih se ništa ne propisuje osim što je Allah propisao. U suprotnom ulazimo pod značenje riječi Uzvišenog, u prijevodu značenja ajeta: „***Zar oni da imaju bogove koji im propisuju da vjeruju ono što Allah nije naredio? Da nije Riječi prije izrečene, među njima bi već bilo presuđeno. – A nevjernike, doista, čeka patnja nesnosna.***" *(Eš-Šura, 21)*

Stvari koje su specifično zabranjene.

Nije dozvoljeno tumačiti riječi Poslanika, *sallallahu alejhi ve sellem*,: ***„Svaka novotarija je zabluda.“*, u smislu grijeha i nepokornosti, koje Mudri Zakonodavac posebno zabranjuje, kao što su blud, krađa, kamata, itd. Ovakvim postupkom se opovrgava korist hadisa što predstavlja jednu vrstu namjernog iskrivljavanja Šerijata, a to za posljedicu ima nekoliko šteta:**

a) opovrgava se oslanjanje na ovaj hadis, jer se propis o zabrani novotarija saznaje putem ovog specifičnog (pobližeg) određivanja. (***„Svaka novotarija je zabluda“***)

b) **Izjednačavanje novotarija sa nepokornostima. U suštini su novotarije gore od nepokornosti (grijeha), kao što je rekao Sufjan Es-Sevri:**

„Novotarija je draža Iblisu od grijeha, jer se od grijeha može pokajati, a od novotarije se ne može pokajati.“

(Fetava Ibn Tejmijje, 11/472; Iktidaus-siratil-mustekim, 272; Alijj El-Dža'd, Musned, 1885; Lalikai,Usulil-i'atikad, 1885; Ebu Ne'im, Hilji, 7/26)

Od **Seida ibn Džubejra** prenosi se da je rekao: **„Da se moj sin druži sa grješnikom kradljivcem sunnijom, draže mi je nego da se druži sa pobožnim novotarom.“**

(Imam Ibn Bettah El-Ekberi, El-Ibane kubra, 132)

Šejhul-islam Ibn Tejmijje kaže: „Pod njihovim riječima: “**A od novotarije se ne može pokajati**“, misli se da su novotaru koji neku novotariju uzima za Vjeru, što Allah i Njegov Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, nisu propisali, njegova loša djela uljepšana i on ih smatra dobrim. Zato se neće pokajati sve dok ih smatra dobrim, jer pri samom pokajanju mora znati da je određeni postupak loš, kako bi se od njega pokajao, ili da je ostavio dobro djelo koje mu je naređeno, kao obaveza ili mu je preporučeno kao pohvalno, kako bi se pokajao i činio ga. Sve dok svoj postupak smatra lijepim, a on je u suštini loš, neće se pokajati. Međutim, njegovo pokajanje je

moguće tako što će ga Allah uputiti sve dok mu se ne očituje Istina, kao što je Uzvišeni uputio nevjernike, munafike, i skupine novotara iz zablude... Tako će slijediti Istinu koju zna."
(Medžmu'ul-fetava, 10/9)

Ibn Tejmijje također kaže: „**Sljedbenici novotarija, prema Sunnetu i konsenzusu, gori su od strastvenih grješnika**, jer grješnici čine ono što im je zabranjeno kao što su krađa, blud, alkohol ili nedozvoljeno uzimanje imetka, dok novotari ostavljaju ono što im je naređeno u vidu slijeđenja Sunneta i zajednice Vjernika." (Medžmu-fetava, 20/103)

O ovoj razlici govori i Sunnet. Grijesi su npr.,: Neki čovjek, po imenu Himar, je pio alkohol. Znao bi često nasmijati Vjerovjesnika, *sallallahu alejhi ve sellem*. Kada god bi bio doveden pred Vjerovjesnika, *sallallahu alejhi ve sellem*, on bi ga izbičevao. Neki čovjek ga je jedanput prokleo rekavši: „Allah ga prokleo, koliko je samo puta doveden pred Vjerovjesnika, *sallallahu alejhi ve sellem*!" Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, reče: ***„Nemoj ga proklinjati, jer on voli Allaha i Njegovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem."*** *(El-Buhari, 12/75)*

Novotarije su npr.,: **Vjerovjesnik, *sallallahu alejhi ve sellem*, je vršio podjelu, pa mu je došao neki čovjek širokog čela, guste brade, obrijane glave, među očima su mu bili tragovi sedžde, pa se usprotivio Poslanikovoj, *sallallahu alejhi ve sellem*, podjeli. Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, tada reče:**

-„Iz potomstva ovoga će izaći ljudi o kojima će jedan od vas smatrati svoj namaz, svoj post, a i svoje učenje Kur'ana mizernim. Oni će učiti Kur'an a on neće prelaziti njihove grkljane. Izlazit će iz Islama kao što strijela prođe kroz ulov. Ako ih sustignem, ubijat ću ih kao što je ubijen Adov narod." (El-Buhari, 12/75)

Allahov Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, zabranio je proklinjanje čovjeka koji je pio alkohol. Posvjedočio je da ima

ispravno vjerovanje i time se jasno naznačava da nepokornost (griješenje) predstavlja zastranjivanje u djelima tjelesnih udova.

U drugom primjeru (čovjek sa tragovima ibadeta koji se usprotivio Poslanikovoj podjeli), Allahov Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, je naredio da se njegovo potomstvo ubija (haridžije) i pored mnogo posta, namaza, i učenja Kur'ana, i njihove predanosti ibadetu i skromnosti. Međutim, oni su novotari.

Oni su ljudi kojima je **Abdullah ibn Mes'ud**, radijallahu anhu, negirao njihovo okupljanje u halkama zikra, a to se spominje u poznatoj predaji. Potom, ashabi su ih ubijali pod vođstvom Alijja ibn Ebi Taliba, radijallahu anhu, na dan Nehrevana.

Allahov Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, je rekao: „***Ko u nju, Medinu, nešto novo uvede (novotariju) ili pruži utočište novotaru, neka je na njega prokletstvo Allaha, prokletstvo meleka i svih ljudi. Allah od njega neće primiti ni obavezno ni dobrovoljno djelo***"

(El-Buhari, 12/41-42; Muslim, 9/140-141)

Iz ovoga se jasno očituje ružnoća novotarija u Islamu. Novotarije su nepravednije od nepokornosti, jer predstavljaju zastranjivanje u vjerovanju, predodžbama i očituju neispravnost imana, dok nepokornosti predstavljaju zastranjivanje u djelima tjelesnih udova.

Onaj koji izumi novotariju otvoreno tvrdi da time ostvaruje koristi muslimana. Zato su se propisi o koristima u novotarijama uveliko izmiješali kod mnogih onih koji se pripisuju znanju tako da su mnoge uvedene stvari počeli nazivati, '*koristima*', svrstavajući ih pod šerijatsko pravilo, '*općih koristi*'. Pošto je stanje takvo, neophodno je onda postaviti parametar po kome se koristi razlikuju od novotarija.

Šejhul-islam Ibn Tejmijje kaže: „**Svaka stvar za čiji postupak postoji ono što ga iziskuje za doba Poslanika,** *sallallahu alejhi ve sellem,* **pa makar izgledalo da u njemu ima koristi, ali ga Poslanik,** *sallallahu alejhi ve sellem,* **nije činio, zna se da u njemu i nema koristi.** Ono za čime se pojavila potreba poslije njegove smrti, a u tome nema nepokornosti Stvoritelju u njemu može biti koristi.

Sve ono što novotar iznosi za ovo u vidu koristi ili argumentira dokazima postojalo je u doba Allahovog Poslanika, *sallallahu alejhi ve sellem,* **ali ga Poslanik,** *sallallahu alejhi ve sellem,* **ipak nije činio. Ovakvo ostavljanje je poseban Sunnet kojem se daje prednost nad svakim općenitim dokazom i nad svakom analogijom."**

(Ibn Tejmijje, Iktidaus-siratil-mustekim, 2/594)

Šejh Muhammed El-Hidr Husejn kaže: „**Što se tiče ibadeta, u njima se očituje posebna Njegova mudrost, i pokazuje se poseban jasni cilj njihovog utemeljenja. Ima ibadeta čije posebne mudrosti razumi ne mogu shvatiti. Dovoljno je razumu vjerovanje u Njegovu mudrost, iz ovog aspekta, da takvi ibadeti potječu od Onoga za koga postoji kategorički dokaz da On samo naređuje dobro. U ovakvom vjerovanju nema nikakve neugodnosti sve dok su raznovrsni ibadeti čisti od onoga što odbacuju ispravni razumi.**

Razlika između onoga na čemu razum zastaje u pogledu posebne koristi i onoga što odbacuje, zato što sadrži štetu koja preovladava, skrivena je samo onome ko ima bolesne poglede. Kada u ibadetima ima mnogo toga čija se posebna korist ne zna, rekli su: *'Temelj ibadeta je ispovijedanje Vjere (te'abbud)'*, ograničivši se isključivo na ono što je navedeno od Mudrog Zakonodavca. **Zatim je Zakonodavac najoštrije upozorio na dodavanja na one ibadete koje je ustanovio, i nazvao ono što se izumljuje s ciljem približavanja njemu novotarijom i zabludom. Doticanje ibadeta putem pravila o 'općim koristima' otvara vrata novotarijama i na taj način ljudi ulaze u daleku zabludu.**

Zato nema sporenja oko neispravnosti izumljivanja ibadeta o kojima ne postoji dokaz iz Kur'ana i Sunneta pod tvrdnjama da sadrže koristi koje su u saglasnosti sa ciljevima propisanih ibadeta od strane Zakonodavca."

(Resailul-islah, 2/154)

Poslanikove, *sallallahu alejhi ve sellem*, riječi: ***„Svaka izumljena stvar je novotarija, a svaka novotarija je zabluda."***, **dokaz su da je svaka novotarija zabranjena i da vodi u zabludu, a zabluda u Vatru.**

El-Izz ibn Abdi-Selam kaže: **„Ko želi slijediti Sunnet, neka tome ništa ne dodaje. Svo dobro je u dosljednom slijeđenju Poslanika, *sallallahu alejhi ve sellem*, i njegovih predaja (hadisa)."**

I kaže **Abdi-Selam**: **„Povođenje za ispravnim prethodnicima (selefu salih) je preče od izmišljanja novotarija."**

Imam Šafija je izrekao poznatu izreku: **„Ko određeno djelo smatra lijepim da bi ga uveo u Islam, donio je novi propis."** Također, rekao je: **„Uljepšavanje novih stvari je samo naslada."** (Er-Risale, 507)

Jedanput je imam Šafija upitan o šerijatskom pitanju, pa je rekao:

-„O tome se od Vjerovjesnika, *sallallahu alejhi ve sellem*, prenosi to i to."

- Čovjek je rekao: „O Šafija, a šta ti kažeš?"

- Šafija se potresao i rasrdio rekavši: „O ti, koja će me zemlja nositi, i koje će me nebo natkrivati kada prenesem hadis od Allahovog Poslanika, *sallallahu alejhi ve sellem*, a ne budem ga uzimao za svoje mišljenje? Da, prihvatam ga uz puno poštivanje!"

(Ebu Neim, El-Hilji, 9/106, El-Bejheki, Menakibuš-Šafii, 1/475)

Vjerovjesnik, ***sallallahu alejhi ve sellem,*** **je rekao: *„Neće ljudi uvesti jednu novotariju, a da im neće biti uskraćen jedan sličan Sunnet.*" Zato je pridržavanje za Sunnet bolje od uvođenja novotarija.** (Ahmed, 4/105)

Da je novotarija lijepa, ne bi bio uskraćen jedan Sunnet poput nje. Uskraćivanje Sunneta nalaže kaznu, a za ono što je lijepo nema kazne.

Neki ljudi koji uljepšavaju novotarije i koji su vični raspravama, slijedeći tako put zablude, kažu: *„Novotarija je poput pogrešnog idžtihada."* Kolika je samo razlika između njih!

- Šerijat ukazuje da se prilikom uvođenja novotarija slijedi strast, a to je krajnji cilj novotara. Dokazi Šerijata su za novotare popratni, ali kada Šerijat dođe u suprotnost sa njihovim strastima, onda ga počnu pogrešno tumačiti. Ako im to bude komplikovano, onda ga odbace slijedeći sumnju koja je u suglasnosti sa njihovim ambicijama i žudeći tako za smutnjom koja je zadobila njihovu zadivljenost.

Allah, *Azze ve Dželle,* prvo potvrđuje zastranjivanje, zatim slijeđenje manje jasnih ajeta (mutešabih), a to je u suprotnosti sa sasvim jasnim ajetima (muhkem) po značenju koji sačinjavaju okosnicu i većinu Kur'ana, u odnosu na mali broj nejasnih ajeta (mutešabih). Tako su ostavili većinu jasnih ajeta i prešli na nejasnu manjinu ajeta, koji ne donose sasvim jasna značenja, osim kada se povrate na sasvim jasne ajete.

Mudžtehid koji ima široko znanje u osnovi nije novotar. Ako mu se to i desi, desi mu se kao omaška u iznošenju dokaza. Novotarija mu nije cilj sam po sebi, jer on nema namjeru slijediti manje jasne dokaze, tj., on ne slijedi svoju strast i nije je učinio okosnicom. Pokazatelj toga je kada mu se pokaže Istina da joj se pokori svojim shvatanjem i preda joj se uz potvrdu..

Zato se novotarstvo dešava onima koji nemaju znanja, jer mjerilima znanja nije potvrđeno da je dotični novotar mudžtehid. On se dao na izvlačenje propisa koji su u suprotnosti sa Šerijatom. Ako tada objedini neznanje o ciljevima Šerijata sa zabludom koja ga u osnovi motivira, šta će tek onda biti kada se tom neznanju priključe sumnje misleći da su utemeljene u onome što zastupa?

Tako se zabluda učvrsti u njegovom srcu i obično se teško od njega može odvojiti, te počne po njemu kružiti kao što po oboljelom kruži bolest bjesnila, a to se navodi u hadisu koji govori o sektama.

Bjesnilo je bolest za koju nema lijeka, a takva je i novotarija. Bjesnilo je prljava i prelazna bolest, a ista je i novotarija. Shodno ovome tumače se riječi Allahovog Poslanika, ***sallallahu alejhi ve sellem*****:**

- ***„Allah je uskratio pokajanje svakom novotaru.“***

(Nushul-ummeh fi fehmi ehadis iftirakil-ummeh)

Novotarije kruže oko njihovih sljedbenika, i u većini slučajeva stoje između njih i njihovog pokajanja, a Allah, *Azze ve Dželle*, čini šta hoće, ali većina ljudi to ne zna. **Onaj koji slijedi strast zalutao je.**

-„Pa ako ti se ne odazovu, onda znaj da se oni povode jedino za strastima svojim. A zar je iko gore zalutao od onoga koji slijedi strast svoju, a ne Allahovu Uputu? Allah, doista, neće ukazati na Pravi put narodu koji sam sebi nepravdu čini.“ ***(El-Kasas, 50)***

-„O Davude, Mi smo te namjesnikom na zemlji učinili, zato sudi ljudima po pravdi i ne povodi se za strašću da te ne odvede s Allahova puta; one koji skreću s Allahova puta čeka teška patnja na onom svijetu zato što su zaboravljali na Dan u kome će se račun polagati.“ ***(Sad, 26)***

Mudžtehid koji traga za Istinom, a ponekad zastrani. Ono što je od njega proisteklo naziva se greškom ili podklizicom. Svaki mudžtehid je nagrađen. Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, kaže: „***Kada se sudac trudi, a zatim pogodi istinu ima dvije nagrade, a kada se trudi pa pogriješi ima jednu nagradu.***“ *(El-Buhari, 12/318; Muslim, 12-14)* **Svaki novotar je pokuđen i griješan.** Allahov Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, kaže: „***Svaka novotarija je zabluda, a svaka zabluda je u Vatri.***“

Da bi pojasnili konačno utočište zablude, a ona je u Vatri, znaš da ona označava grijeh, a ne pogrešku, jer su neki protumačili riječi zabluda kao pogreška, a to je jedno od njenih značenja.

Sa svim ovim naznakama jasno se pokazuje ogromna razlika između novotara i mudžtehida koji je pogriješio. O ovome je izneseno veliko znanje koje će dokučiti onaj ko je i sa najmanje razmatranja osjetio miris nauke. Između onoga ko slijedi svoju strast i toga, je velika zavjesa i pregrada, jer on tamu vidi kao svjetlost i istinsko uvjerenje kao propast. Takav će u Vatri biti pržen, a mimo Allaha neće naći ni zaštitnika ni pomoćnika!

OBAVEZNOST POZNAVANJA NOVOTARIJA

Iz Poslanikovih, *sallallahu alejhi ve sellem*, riječi: „***Svaka novotarija je zabluda, a svaka zabluda vodi u Vatru.***“, **očituje se da se izumljena stvar u Vjeri mora poznavati kako bi se izbjegavala**, a mudri pjesnik je rekao:

Saznao sam za zlo, ne radi samog zla
Već kako bih ga se čuvao
Ko ne zna razlikovati dobro od zla
Sigurno će u zlo zapasti.

Ovo je činjenica čije je utemeljenje u Sunnetu sasvim očito prema hadisu od **Huzejfe ibn El-Jemana**, radijallahu anhu, koji kaže:

-„***Ljudi su Allahovog Poslanika**, sallallahu alejhi ve sellem, **pitali o dobru, a ja sam ga pitao o zlu iz straha da me ono ne zadesi.***" (El-Buhari, 6/615-616; Muslim, 12/236)

Nije dovoljno prilikom obavljanja ibadeta ograničiti se samo na Sunnet, već je neophodno poznavati suprotne mu novotarije. Isto tako, nije u vjerovanju dovoljno samo poznavati tevhid, već i širk. Na ovu veliku činjenicu aludira Veliki i Uzvišeni kada kaže, u prijevodu značenja ajeta:

-„***U Vjeru nije dozvoljeno silom nagoniti – Pravi put se jasno razlikuje od zablude! Onaj ko ne vjeruje u šejtana, a vjeruje u Allaha – drži se za najčvršću vezu, koja se neće prekinuti. – A Allah sve čuje i zna.***" *(El-Bekare, 256)*

Ovo je temelj radi čijeg ostvarenja je Allah, *Azze ve Dželle*, slao poslanike, alejhimus-salatu ves-selam. On kaže: -„***Za one koji izbjegavaju da se kumirima klanjaju i koji se Allahu obraćaju, - njima su namijenjene radosne vijesti, zato obraduj robove Moje***" *(Ez-Zumer, 17)*

Ovu činjenicu je potvrdio i Poslanik, *alejhi sellam*, u svojim riječima: „***Onaj ko kaže: 'La ilahe illellah', i zaniječe ono što se obožava mimo Njega, njegov imetak i krv su zaštićeni, a konačan obračun je kod Allaha.***" *(Muslim, 1/212)*

Allah i Njegov Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, **nisu se ograničili samo na tevhid, već su uz njega spomenuli i nevjerstvo, a to nalaže poznavanje širka i kufra. U suprotnom bi se pojavaljivali otkuda se i ne nada. Uzvišeni kaže, u prijevodu značenja ajeta:**

„***Većina ovih ne vjeruje u Allaha, nego druge Njemu smatra ravnim.***" *(Jusuf, 106)*

Isto se odnosi na Sunnet i bidat, nema nikakve razlike, što je jasno iz oporuke Allahovog Poslanika, *sallallahu alejhi ve sellem*, koju prenosi El-Irbad ibn Sarije, radijallahu anhu:

„***Pridržavajte se moga Sunneta i Sunneta Upućenih halifa. Čvrsto se za njih uhvatite. Čuvajte se izumljenih stvari, jer je svaka novotarija zabluda.***"

Naredio im je pridržavanje za Sunnet i izbjegavanje novotarija. Ovo je posvjedočena činjenica, jer se spoznaja o nečemu upotpunjava spoznajom onoga što mu je oprečno - suprotno.

Ibn Kutejbe Ed-Dinuri kaže:„Mudrost i sposobnost će biti upotpunjene samo spoznajom osobina određene stvari i njihovim suprotnostima, jer se jedne putem drugih saznavaju. Svjetlost se spoznaje putem tame, znanje putem neznanja, dobro putem zla, korist putem štete, slatko putem gorkog." (Te'vilu muhtelefil-hadis, 14)

Ova činjenica je sasvim jasna iz šehadeta: ***'La ilahe illellah Muhammedur-resulullah'***, prvi dio šehadeta predstavlja negaciju i potvrdu, tj., negiranje i nijekanje božanstvenosti drugima mimo Allahu, *Azze ve Dželle*, jer ga oni ne zaslužuju; te potvrdu te božanstvenosti samo za Allaha, *Azze ve Dželle*. On je Jedini Istinski Bog.

Drugi dio šehadeta predstavlja negiranje dosljednog slijeđenja drugih mimo Allahovog Poslanika, *sallallahu alejhi ve sellem*, i isključivu potvrdu tog slijeđenja samo za njega, *sallallahu alejhi ve sellem*. On je jedino stvorenje koje se s pravom dosljedno slijedi.

Stoga, prvi dio šehadeta znači: „**Nema obožavanog s pravom, istinski, osim Allaha**", a drugi dio znači: „**Nema drugog slijeđenog s pravom, istinski, mimo Allahovog Poslanika, *sallallahu alejhi ve sellem*.**"

Jahja ibn Mua'z Er-Razi kaže: „Razilaženje svih ljudi vraća se na tri temeljne postavke: svaka od njih je suprotna drugoj. Kada jedna nestane, zapadne u njenu suprotnost: **Tevhid je suprotan širku, Sunnet je suprotan novotariji, pokornost je suprotna nepokornosti.**" **(El-I'atisam, 1/91)**

Zato je obaveza daijama da upozoravaju muslimane na novotarije i širk, i da im naređuju tevhid i Sunnet. Na ovom utemeljenju stasava poziv Allahu, ***Azze ve Dželle.*** **Uzvišeni kaže, u prijevodu značenja ajeta:**

-„***I neka među vama bude onih koji će na dobro pozivati i tražiti da se čini dobro, a od zla odvraćati, - oni će šta žele postići.***" *(Ali Imran, 104)*

Poziv u tevhid i Sunnet predstavlja naređivanje dobra, a upozoravanje na širk i novotarije predstavlja zabranu zla. Ovim putem muhammedanski Ummet, na kojeg se izlila Allahova milost, zaslužio je da bude najbolji i najvrijedniji ummet koji se ikada pojavio. Uzvišeni kaže, u prijevodu značenja ajeta:

-„***Vi ste narod najbolji od svih koji se ikada pojavio, tražite da se čine dobra djela, a od nevaljalih odvraćate, i u Allaha vjerujete.***" *(Ali Imran, 110)*

Imam Ebu Šame El-Makdisi kaže: „**Vjerovjesnik,** ***sallallahu alejhi ve sellem,*** **i njegovi ashabi, a i oni poslije njih, su upozoravali svoje savremenike na novotarije i izmišljene stvari. Naređivali su im dosljedno slijeđenje u kojem je spas od svake zabrane.**" (El-Baisu al inkaril-bid'a vel-havadis, 11)

U Allahovoj Knjizi navodi se naredba o slijeđenju Sunneta koja se ne može nikako zaobići. Uzvišeni, *Azze ve Dželle,* kaže, u prijevodu značenja ajeta:

-„***Reci: "Ako Allaha volite, mene slijedite, i vas će Allah voljeti i grijehe vam oprostiti!" – a Allah prašta i samilostan je.***" *(Ali Imran, 31)*

-„*I doista, ovo je Pravi put moj, pa se njega držite i druge puteve ne slijedite, pa da vas odvoje od puta Njegova; - eto, to vam On naređuje, da biste se grijeha klonili.*"
(El-En'am, 153)

Prenosi se od **Ebu Hadžadža Džebra el-Mekkija**, a on je jedan od velikih tabiina i imam mufessira, da je za riječi Uzvišenog: „*I nemojte slijediti stranputice.*" rekao: „**To su novotarije i sumnje.**" (Ed-Darimi, 1/68; El-Bejheki, El-Medhal, 200)

El-Izz ibn Abdi-Selam kaže: „**Blago onome koji stvari muslimana uzme u svoje ruke, pa pomogne usmrćivanju novotarija i oživljavanju Sunneta.**" (Musadžele ilmijje, 10)

U knjizi, '*Nihajteul-mubtediin*', kaže: „**Obaveza je negirati zabludjele novotarije, i podizati dokaze radi njihovog opovrgavanja, svejedno prihvatali ih zagovornici novotarija ili odbijali.**" (Ibn Muflih, El-Adab eš-šer'ijje, 1/210)

Kaže **El-Mervezi**: „Rekao sam Ebu Abdullahu, (tj., imamu Ahmedu ibn Hanbelu): 'Šta misliš kada se čovjek zaokupira postom i namazom, a prešuti govoriti o novotarima?" On se užasnuo i rekao: „Zar post, namaz, i izbjegavanje ljudi nije samo za njega?"

Rekoh: „Svakako."

Reče: „A kada govori o novotarijama, onda je to i za njega i za druge. On govori ono što je bolje."

(Tabekatul-hanabile, 2/216)

Ima li ljepšeg govora od riječi **imama Katade**: „**Kada čovjek uvede novotariju potrebno je da se spominje sve dok se drugi na njega ne upozore.**" (Šerhu usulil-i'atikad, 256)

Žalosno je, uistinu, da je ova činjenica skrivena većini savremenih islamskih zajednica.

(Muellefat Se'id Havva diraseten ve takvimen, 128)

To je zbog pomanjkanja znanja o povodima novotarija, a oni su mnogobrojni, i u njih može zapasti i učenjak, zbog neznanja o lošem završetku koji čeka novotara.

POVODI NOVOTARSTVA

1. Neznanje o čistom Sunnetu i hadiskoj terminologiji, tako da se ne pravi razlika između ispravnog i neispravnog, i povećava se broj slabih i apokrifnih-izmišljenih hadisa.

Npr.: novotarija ***'vahdetul-vudžuda'*** **(panteizma), oslanja se na hadis koji nema nikakvog utemeljenja: *„Moja zemlja i nebesa nisu široka za Mene, ali je za Mene široko srce Mog roba vjernika.".*** Ovaj hadis nema nikakvog utemeljenja.

Novotarija, ***'muhammedanskog nura'*, zasniva se na apokrifnom izmišljenom hadisu:** ***„O Džabire, prvo što je Allah stvorio bio je nur tvoga Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem."***. Ovo je apokrifan - izmišljen hadis.

Novotarija ***'stvaranja stvorenja radi Muhammeda'*, zasniva se na lažnom hadisu u kome se kaže:** ***„Da nije tebe, Muhammede, ne bih stvorio kosmos."***. Ovo je lažan hadis.

Neznalica koji je izmislio ovaj hadis ne poznaje činjenicu koja kaže: 'Da nije stvorenja ne bi Muhammed bio ni poslan.' Uzvišeni kaže, u prijevodu značenja ajeta: ***„.. a tebe smo samo kao milost svjetovima poslali."*** *(El-Enebija, 107)*

2. Uzimanje poglavara neznalica koji daju fetve i educiraju ljude govoreći o Allahovoj Vjeri bez znanja. Tako se poveća broj neosnovanog uzimanja nekih postupaka kao lijepih, a zasnivaju se na naklonosti zabludama i mišljenjima.

Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, kaže: ***„Allah neće uskratiti znanje tako što će ga uzeti od ljudi, nego će uskratiti znanje usmrćivanjem učenjaka, sve dok ne ostavi nijednog učenjaka, pa će ljudi za poglavare uzimati neznalice koji će davati fetve bez znanja i onda zalutati i druge u zabludu odvoditi.“*** *(El-Buhari, 1/194; Muslim, 16/223)*

Ovo je jedan od znakova Sudnjeg dana, kao što kaže Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*: ***„Jedan od znakova Sudnjeg dana je da se traži znanje kod prezrenih.“***
(Ibnul-Mubarek, Zuhdu, 61; El-Lalikai, Šerhu usulil-i'atikad, 102)

Ibnul-Mubarek, Allah mu se smilovao, kaže: ***„El-Esagir-*** **prezreni su novotari."** (Ez-Zuhd, 21 i 281.)

3. Običaji i legende nemaju dokaza u Šerijatu, čak ih ni razum ne potvrđuje, kao što su manfestacije žalosti i novotarije posebnih manifestacija (varalica i mađionićara) sa udaranjem defa i pjevanjem (ez-zar). Pjesnik je rekao:

Sa tri stvari će kuća biti nesretna
Nešerijatskim vjenčanjem, očajavanjima u žalosti
i manifestacijama varalica i mađioničara

4. Slijepo slijeđenje i uvjerenje o nepogrješivosti imama mudžtehida, ili pridavanje svetosti šejhovima koja je gotovo na stepenu vjerovjesništva.
(Helil-muslimu mulzemun..., El-Ma'sumi)

5. Slijeđenje manje jasnih ajeta i hadisa. Uzvišeni, *Azze ve Dželle*, kaže, u prijevodu značenja ajeta: ***„On tebi objavljuje Knjigu, u njoj su ajeti jasni, oni su galvnina Knjige, a drugi su manje jasni. Oni čija su srca pokvarena - željni smutnje i svog tumačenja – slijede one što su manje jasni. a tumačenje njihovo zna samo Allah. Oni koji su dobro u nauku upućeni govore: "Mi vjerujemo u njih, sve je od Gospodara našeg!" – A samo razumom obdareni shvaćaju."*** ***(Ali Imran, 7)***

Povodi novotarstva, pored njihove brojnosti, vraćaju se na tri stvari:

- Prva: Neznanje o izvorima propisa i sredstvima njihovog poimanja.

Izvori šerijatskih propisa su Allahova Knjiga i Sunnet Poslanika, *sallallahu alejhi ve sellem*, a popratno za njima dolaze konsenzus učenjaka (idžma) i kijas (analogija).

Međutim, analogija se ne uzima u obzir u propisima koji su vezani za ibadete (obredoslovlja), jer je jedan od temelja kijasa da propis u osnovi ima svoje pojašnjenje i da se to pojašnjenje po značenju može naći u drugom propisu. Dok je ibadet sazdan na čistom robovanju za kojeg često ne postoji suštinsko pojašnjenje.

Sve neispravnosti su nastale iz ovog aspekta i vraćaju se na neznanje o Sunnetu, i neznanje o poziciji analogije, a često i neznanju o stilistici arapskog jezika.

Neznanje o Sunnetu obuhvata neznanje o ispravnim hadisima, i neznanje pozicije Sunneta u islamskom zakonodavstvu.

Kao posljedica prvog dolazi zapostavljanje propisa o kojima postoje vjerodostojni hadisi, a posljedica drugog je zapostavljanje ispravnih hadisa, njihovo neuzimanje u obzir, te dovođenje novotarija na njihovo mjesto kojima ne svjedoči utemeljenje u Šerijatu.

Neznanje o poziciji analogije u Šerijatu je imalo za posljedicu da su pravnici iz posljednjih generacija uveli ovaj propis analogije u ibadete, potvrdivši u Vjeri ono za što nema navoda ni u Sunnetu ni u postupcima, uz postojanje potrebe za takvim postupcima i nepostojanje zapreke.

Iz neznanja o stilistici arapskog jezika mnogi šerijatski tekstovi su neispravno shvaćeni, što je bio povod za uvođenje novih stvari koje prve generacije nisu poznavale.

Prve generacije su se usaglasile da spoznaja onoga na čemu se zasniva poimanje Kur'ana i Sunneta putem arapskog jezika je osnovni uslov za dozvoljenost idžtihada, razmatranje i približavanje šerijatskim tekstovima.

Neznanje o poziciji kijasa u izvorima Šerijata ogleda se u izbjegavanju Sunneta, a to je bio povod da su ljudi, i pored potvrđenog Sunneta, počeli upotrebljavati kijas odbijajući da se vrate na Sunnet, pa su tako zapali u novotariju.

- Drugo: **Slijeđenje strasti u propisima.**

Slijeđenje strasti je temelj zastranjivanja sa Allahovog, *Subhanehu ve Te'ala,* **Ispravnog puta.- „*Pa ako ti se ne odazovu, onda znaj da se oni povode jedino za strastima svojim. A zar je iko gore zalutao od onoga koji slijedi strast svoju, a ne Allahovu uputu? Allah, doista, neće ukazati na pravi put narodu koji sam sebi nepravdu čini.*" *(El-Kasas, 50)***

Slijeđenjem strasti i zabluda udaljava se od Vjere i ubija se svako dobro. Uvođenje novtarija putem strasti je kod Allaha, *Azze ve Dželle,* **jedan od najgorih oblika novotarstva po griješenju. To je najveći zločin prema Istini. Koliko li je samo strast izmijenila zakona i vjera, a čovjeka odvela u jasnu zabludu?**

Treće: **Uljepšavanje racionalnih mišljenja u šerijatskim pitanjima.**

Allah, *Subhanehu ve Te'ala,* **je razumima dao granice na kojima se završava njihovo poimanje. Razumu nije dao mogućnost da sve shvati.**

Ima stvari koje razum ne može nikada dokučiti. Kod nekih stvari može shvatiti vanjštinu, ali ne i suštinu. I pored ove lične manjkavosti, razumi se gotovo ne mogu usaglasiti oko poimanja činjenica koje inače mogu shvatiti. Snaga poimanja i sredstva poimanja se uveliko razlikuju kod ljudi.

Na kraju, povodi novotarstva koje smo naveli su obuhvaćeni i u temeljima objedinjeni hadisom koji kaže: „***Ovo znanje iz svake generacije će nositi oni koji su mu vični. Sprječavat će iskrivljenja ekstremista, dodavanja lažova i tumačenje neznalica.***“ *(hasen li gajrihi)*

Iskrivljavanje ekstremista aludira na fanatizam i pretjerivanje. Dodavanje lažova ukazuje na uljepšavanje razumskog mišljenja u šerijatskim pitanjima i slijeđenje strasti. Tumačenje neznalica ukazuje na neznanje o izvorima propisa i načinima njihovog shvatanja sa tih izvora.

(El-Bid'a, Mahmud Šeltut, 17-26)

OPASNOST NOVOTARIJA

Dovoljan ti je dokaz za opasnost novotarija loš završetak ka kojem ide novotar i na dunjaluku i na Ahiretu.

1. Novotarevo djelo se odbacuje.

Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, kaže: „***Ko u ovu našu vjeru uvede nešto što nije od nje, to se odbacuje.***“

Posebno se to odnosi na one koji uljepšavaju novotariju. Uzvišeni kaže, u prijevodu značenja ajeta:

-„***Reci: "Hoćete li da vam kažem čija djela neće nikako priznata biti, čiji će trud u životu na ovom svijetu uzaludan biti, a koji će misliti da je dobro ono što rade?"*** ***(El-Kehf, 103)***

2. Uskraćeno mu je pokajanje sve dok ustrajava u svojoj nepokornosti i novotariji. Zato postoji bojazan za njegov loš završetak na ovom svijetu.

Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, kaže: -„***Allah je uskratio pokajanje svakom novotaru.***“ *(Silsiletu sahiha, El-Albani, 1620)*

3. Novotar neće prići Havdu-Izvoru niti će zadobiti Vjerovjesnikov, *sallallahu alejhi ve sellem*, šefaat.

Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, kaže: „***Ja sam vaš predvodnik na Izvoru. Neki ljudi od vas će biti približeni, pa kada budem pohrlio da ih dohvatim, bit će udaljeni. Reći ću: Gospodaru, to su moji ashabi! On će reći: „Ne znaš šta su oni uvodili poslije tebe.***“” *(El-Buhari, 13/3)*

U drugoj predaji stoji: „***Ti ne znaš šta su oni izmijenili poslije tebe.“ Reći ću: „Neka je udaljen, neka je udaljen onaj koji je vršio izmjene poslije mene!***“” *(El-Buhari, 13/4)*

U ovom hadisu nema argumenta za rafidije - šije, koji tekfire - proglašavaju nevjernicima ashabe Poslanika, *sallallahu alejhi ve sellem*, osim Alijja, Ebu Zerra, El-Mikdada, Selmana, Ammara b. Jasira i Huzejfe. (Te'vil muhtelefil-hadisi, Ibn Kutejbe, 158.)

4. Novotar snosi grijeh onih koji budu postupali po njegovoj novotariji sve do Sudnjeg dana.

Uzvišeni kaže, u prijevodu značenja ajeta: „.. ***da bi na Sudnjem danu nosili čitavo breme svoje i dio bremena onih koje su, a da oni nisu bili svjesni, u zabludu doveli. A grozno je to što će oni nositi!***” *(En-Nahl, 25)*

Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, kaže: „... ***Ko u islam uvede ružan običaj, snosit će teret za njega, a i teret onih koji budu po njemu postupali poslije njega, ali se od njihovih tereta neće ništa oduzimati.***“

To je samo zato što je ustanovio ružan običaj, učinivši ga pravcem kojim ljudi hode. Zato neka se čovjek boji Allaha, *Azze ve Dželle*, i neka zna da se novotarije prolaskom vremena samo više šire i postaju poznatije, a shodno tome, grijeh novotara biva veći.

Također, novotarija iziskuje usmrćivanje Sunneta. Novotar će i za to snositi grijeh koji je udvostručen, tj., dodatan u odnosu na grijeh novotarstva.

Razmotrimo novotariju **haridžija**: Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, nam je pojasnio da oni: '***izlaze iz Vjere kao što strijela prođe kroz ulov***'. Razlog tome je novotarstvo, a na to ukazuju sljedeće Poslanikove, *sallallahu alejhi ve sellem*, riječi: „***Ubijaju sljedbenike Islama, a ostavljaju sljedbenike idolopoklonstva. Ako ih sustignem, pobit ću ih kao što je pobijen narod Ad.***" *(El-Buhari, 13/416, Fethul-Bari; Muslim, 1064)*

5. Sljedbenik svake novotarije je proklet.

Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, kaže: „***Ko u nju (Medinu) uvede nešto novo (novotariju) ili pruži utočište novotaru, neka je na njega prokletstvo Allaha, meleka i svih ljudi.***"

(Buhari, Kitabu itisam, 187/8,7306, Muslim, Kitabu hadž, 1794/4,2293)

6. Sljedbenik svake novotarije se samo još više udaljava od Allaha.

Svjedočanstvo za ovo je u hadisu o **haridžijama**: „... ***vi ćete vaš namaz u odnosu na njihov namaz i vaš post u odnosu na njihov post smatrati mizernim. Izlazit će iz Vjere kao što strijela prođe kroz ulov.***"

Ovdje je pojašnjeno njihovo ulaganje truda u novotarijama, a da bi na kraju pojasnio njihovu udaljenost od Uzvišenog Allaha, *Subhanehu ve Te'ala*.

7. Svjedočenje novotara koji poziva u novotariju se ne prima. Onaj koji poziva u novotariju zaslužuje kaznu na dunjaluku, kako bi se sačuvale čvrste granice Šerijata i odagnale štete od ljudi.

Najmanja kazna je da novotar bude izbjegavan, pa tako neće imati pozicije u Vjeri, od njega se neće uzimati znanje, tražiti fetva i primati svjedočenje.

Zato su se učenjaci u hadisu, fikhu i usulu usaglasili da se od novotara koji postane heretik (otpadnik od islama) zbog svoje novotarije ne prima predaja.

OSTAVLJANJE I IZBJEGAVANJE NOVOTARA

Imam El-Begavi kaže: „Vjerovjesnik, *sallallahu alejhi ve -sellem,* je obavijestio o razilaženju ovog Ummeta, te o pojavi zabluda i novotarija među njima. Presudio je da će biti spašen onaj koji bude slijedio njegov Sunnet, i Sunnet njegovih ashaba.

Zato, čovjek musliman kada vidi nekog čovjeka kako zastupa zablude i novotarije iz svog uvjerenja, ili se olahko odnosi prema nekim Sunnetima, ima pravo da ga izbjegava, da ga se odrekne i napusti, bio živ ili mrtav.

Neće ga selamiti pri susretu, neće mu odgovarati kada ovaj prvi selam nazove sve dok ne ostavi svoju novotariju i ne povrati se na Istinu.

Zabrana o izbjegavanju više od tri dana odnosi se na dva čovjeka muslimana koji su nemarni prema pravima druženja i lijepog ophođenja, ali se ne odnosi na pitanje Vjere, jer je izbegavanje sljedbenika zablude i novotarija trajno sve dok se ne poprave."

(Begavi, Šerhus-sunneh, 1/224)

Zatim je **El-Begavi** crpeći propise iz hadisa o onima koji su izostali iz boja, rekao: **„Ashabi, tabiini, njihovi sljedbenici i učenjaci Sunneta su ovo zastupali izražavajući jedinstvo i konsenzus u borbi i izbjegavanju novotara.“**

(Imam El-Begavi, Šerhus-sunneh, 1/228)

Imam Eš-Ševkani u komentaru riječi Uzvišenog, u prijevodu značenja ajeta: -***“Kada vidiš one koji se riječima Našim rugaju, nek si daleko od njih sve dok na drugi razgovor ne pređu. A ako te šejtan navede da zaboraviš, onda ne sjedi više s nevjernicima kad se opomene sjetiš.”*** *(El-En'am, 68),* kaže:

„U ovom ajetu je velika poruka onome koji toleriše druženje sa novotarima, koji mijenjaju Allahov govor, poigravaju se sa Njegovom Knjigom i Sunnetom Njegovog Poslanika, *sallallahu alejhi ve sellem*, vraćajući to na svoje zabludjele strasti i neispravne novotarije.

Ako ne budu prekoreni i ako ne dođe do izmjene onoga na čemu su, onda najmanje što treba učiniti je nedruženje sa njima, a to je lahko i nije teško.

Možda druženje određene osobe sa novotarom, iako je ona čista, zbunjuje i unosi sumnje običnim ljudima. Takvo druženje donosi veću štetu od samog slušanja zla.

Čuli smo sa ovakvih prokletih okupljanja ono što se ne može pobrojati. Ustali smo, prema našim mogućnostima, da pomognemo Istinu i odbijemo neistinu uloživši krajnji trud.

Ko ovaj čisti Šerijat istinski spozna, znat će da druženje sa zastupnicima zabluđujućih novotarija nosi daleko veće štete od druženja sa onima koji čine nepokornost Allahu putem zabranjenih stvari. Naročito se to odnosi na one koji nisu dobro upućeni u znanje o Kur'anu i Sunnetu.

Možda se takvima predstave laži i neistine, i u srca im se usade mišljenja koja je teško liječiti i odbiti. Možda po tome budu postupali čitav svoj život i dođu pred Allaha na uvjerenju da je to Istina, a to je, tako mi Allaha, najveća neistina i najgore zlo.“ **(Imam Eš-Ševkani, Fethul-kadir, 2/122)**

Učenjaci u hadisu i fikhu su zato postavili nekoliko poglavlja, a neka od njih su:

U '*Sunenu*' Ebu Davuda (4/128) stoji poglavlje sa nazivom: ***'Izbjegavanje i mržnja prema sljedbenicima zablude.'***

U '*Et-Tergibu vet-terhibu*' od **imama El-Munzirija** (3/14), stoji: ***'Zastrašivanje onih koji vole zle ljude i novotare, jer će čovjek biti sa onim koga voli.'***

U knjizi '*Ezkar*' (323), **Imam En-Nevevi** navodi poglavlje: ***'Odricanje od sljedbenika novotarija i nepokornosti.'***

Čak su neki učenjaci odricanje od novotara svrstali u akidetska poglavlja, kao npr., u knjizi '*El-I'atikad*' (236), od **Imam El-Bejhekija:** ***'Zabrana druženja sa novotarima.'***

Neki učenjaci su izbjegavanje novotara postavili kao temeljnu odliku za traženje islamskog znanja, zabranjujući preuzimanje znanja od novotara.
(Hiljetut-talibil-ilmi, 28. Šejh Bekr Ebu Zejd)

Zato je kadija **Ebu Ja'la**, Allah mu se smilovao, rekao: **„Ashabi i tabiini su se usaglasili oko bojkota novotara**."
(Hedžrul-mubtedi'a, 32)

El-Fudajl ibn Ijad kaže: **„Čuvajte se onoga ko bude sjedio sa novotarima. Onaj ko bude sjedio sa novotarom, neće mu se dati mudrost. Volio bih da između mene i novotara bude tvrđava od gvožđa."** (El-Hilje, 8/103)

Jahja ibn Ebi Kesir kaže: **„Kada sretneš novotara na jednom, ti kreni drugim putem."** (Eš-Šeri'ah, 64, El-Adžuri)

Neki imami iz reda ispravnih prethodnika (selefu salih) su govorili: **„Ko nije sa nama, on je protiv nas"**
(El-Ibane El-Kubra, El-Adžuri, 488)

Neki koji se deklarišu kao sljedbenici Sunneta i ispravnih prethodnika htjeli su zauzeti, *'srednji put'*, pa ih vidiš kako se druže sa sljedbenicima Sunneta, a i sljedbenicima novotarija, tvrdeći da tako žele uputu i dobročinstvo.

Ovo je novotarski pravac koji je u usprotnosti onome na čemu su bili ispravni prethodnici - selefu salih.

Ovo je jasni tekst koji decidno naznačava obaveznost i udaljavanje sljedbenika Sunneta od novotara.

Pjesnik je lijepo rekao:
Tragaoče za znanjem, protivi se svakom lašcu
I svakom zalutalom koji slijedi zablude i nastranosti
Nemoj biti naklonjen novotarijama
Jer su njihovi zastupnici zalutali sa, 'rekla-kazala'.
(Zejlu tarihi Bagdad, 16/318)

Imamu El-Evzaiju je rečeno: **„Neki čovjek govori: 'Ja se družim i sa sljedbenicma Sunneta i sa novotarima", pa mu je El-Evzai odgovorio: „Taj čovjek hoće da izjednači istinu sa neistinom."** (El-Ibane El-Kubra, El-Adžuri,, 1/456)

Imam Ibn Bettah je prokomentirao njegove riječi sljedećim navodom: **„Istinu je rekao imam El-Evzai, jer ovaj čovjek ne razlikuje Istinu od neistine, a ni nevjerstvo od Vjere."**

Sličnim povodom je objavljen Kur'anski ajet i naveden hadis od Poslanika, *sallallahu alejhi ve sellem*. Uzvišeni, *Azze ve Dželle*, kaže: ***„Kada susretnu one koji vjeruju, govore: "Vjerujemo!" – a čim ostanu nasamo sa šejtanima svojim, govore: "Mi smo s vama, mi se samo rugamo."*** *(El-Bekare, 14)*

Poslanik, *sallallahu alejhi ve sellem*, kaže: ***„Primjer munafika u mome Ummetu je kao primjer ovce između dva stada, nekada priđe jednom, a nekada drugom."*** *(Muslim, 2784)*

Imam Ibn Bettah nastavlja: „Primjeri ovakvih su se uvišestručili u našem vremenu. Neka im Allah ne dadne povećanja! Neka i nas, i vas sačuva od zla munafika, i spletki nasilnika. Neka nas i vas ne učini onima koji se poigravaju s Vjerom, niti onima koje su šejtani obuzeli, pa su se odmetnuli i ostali zbunjeni."

Znaj, sunnijo - sljedbeniče Sunneta, Allah ti znanje dao, da treba izbjegavati djela i knjige novotara kao što treba izbjegavati same novotare.

Ibn Kudame kaže: „**Ispravni prethodnici (selefu salih) su zabranjivali druženje sa novotarima, čitanje njihovih knjiga i slušanje njihovog govora.**"

(El-Adabuš-šer'ijjeh, 1/263, Ibn Muflih)

Zato je zabranjeno trgovati knjigama sljedebnika novotarija i zabluda. **Ibn Huvejz Mendad** kaže: „**Malik** je rekao: „Nije dozvoljeno pozajmljivati i izdavati išta od knjiga koje govore o zabludama, novotarijama i astrologiji. Knjige zablude i strasti kod nas su knjige apologetičara (Ehlul-kelam) iz reda mu'tezila i drugih. Ugovor o iznajmljivanju ovakvih knjiga se prekida." (Džami'ul-bejanil-ilmi ve fadlihi, 2/117)

Znaj, također, da je približavanje sljedbenicima novotarija i njihovim knjigama poput bolesti gube. Bježi od njih kao što bježiš do lava.

Zato je imam Ebu Osman Es-Sabuni, nakon spomena prijezira i izbjegavanja novotara, rekao: „Sljedbenici hadisa smatraju da treba čuvati sluh od njihovih neistina koje se često čuju, pa zastanu i u srcima, a to je bio razlog da nanesu štetu i sa sobom povuku različita šejtanska prišaptavanja i neispravne misli."

(Akidetus-selef ashabil-hadisi, 100)

Za onog ko nije zadovoljan onim što su rekli imami iz reda ispravnih prethodnika (selefu salih), postoji bojazan da će doživjeti loše posljedice.

Zato, razmisli o onome što je rekao imam Zehebi u biografiji heretika Ibn Revendija: „Družio se sa rafidijama i nevjernicima. Kada bi bio prekoren, rekao bi: „Samo želim da znam njihova mišljenja."- A šta se zatim desilo, postao je nevjernik, odmetnik, i heretik. Ostao je omražen u Vjeri i među vjernicima. (Sijeru e'alamin-nubela, 14/59)

U biografiji **Ibn Akila** prenosi se da je rekao: „Naši istomišljenici, hanbelije, su željele od mene da izbjegavam skupinu uleme, pa sam tako ostao uskraćen za korisno znanje."

Ez-Zehebi je to prokomentarisao riječima: „Zabranjivali su mu da se druži sa mu'tezilama, a on je to odbijao, sve dok nije pao u njihove mreže, i usudio se neosnovano tumačiti šerijatske tekstove. Molimo Allaha za spas!"
(Sijeru e'alamin-nubela, 14/59)

Imam Eš-Šatibi kaže: **„Skupini spašenih, a oni su sljedbenici Sunneta, naređeno je da neprijateljuju protiv sljedbenika novotarija, da ih proganjaju, i kažnjavaju one koji im se priključe.** Učenjaci su upozorili na druženje sa takvima, jer postoji velika mogućnost da iz toga nastupi mržnja i neprijateljstvo. U njih će zapasti svaki onaj koji izađe iz džemata zato što je izumio slijeđenje puta koji nije put vjernika. Kako, kada nam je naređeno da im budemo neprijatelji, a njima je naređeno da nam budu prijatelji i da se povrate u džemat (zajednicu)?" **(Eš-Šatibi El-I'atisam, 1/120)**

Ez-Zehebi kaže: „Većina imama iz reda ispravnih prethodnika (selefu salih) su se pridržavali ovih upozorenja. Smatrali su da su srca slaba, a da sumnje love ljude."
(Sijeru e'alamin-nubela, 7/461)

Možda će neko reći: Kako ćemo znati novotare da bi ih se čuvali i druge upozoravali na njih, posebno kada se mnogi od njih danas kriju iza poziva Ehlis-Sunneta vel-Džemata?

Odgovor se daje iz nekoliko aspekata:

1. Novotari se prepoznaju u slučaju kada im se pojasni znanje, kada se upozorava na njihove knjige, i ljudi tjeraju od druženja sa njima. Neka je stalna zahvala Allahu, jer u svakom stoljeću ima onih koji to izvršavaju. Zato, pridržavaj se učenjaka, bit ćeš spašen!

2. Ljudi se poznaju po svojim postupcima. Zato novotar ne može sakriti svoje stanje i neminovno mora proisteći od njega nešto što ukazuje na njegovo novotarstvo.

Imam El-Evzai kaže: „Ne bojimo se druženja sa onim ko od nas sakrije svoju novotariju."
(El-Ibane, 420; Šerhu usulil-i'atikad, 257)

Mu'az ibn Mu'az kaže: „Ako čovjek skriva svoje mišljenje, ne može ga sakriti pred svojim sinom, prijateljem, ili sagovornikom." (El-Ibane, 479)

Da li je pojmljivo da bude sunnija i selefija onaj kome su njegovi prijatelji partijaši, šejhovi, mislioci, a svoju ljubav izražava prema onima koji vrijeđaju učenjake?

Kažem: naši prethodnici su rekli istinu, savjetovali i doborčinstvo činili, a isto i vrijedni učenjaci. Zato predvodnik ne laže svoj narod, a opominjač ne vara svoje ljude

RASPRAVA SA NOVOTAROM

Put novotara se zasniva na pomućivanju, iskrivljavanju i marifetlucima. Sazdan je na uljepšavanju i odvođenju u zabludu. Najbolji vid ophođenja sa njima je izbjegavanje, udaljavanje i upozoravanje na njih.

Zato se riječi učenjaka i imama jedne za drugima smjenjuju upozoravajući na raspravu sa njima i na udaljavanje od diskusija i slušanja njihovih sumnji.

Mufeddal ibn Muhelhel kaže: **„Kada bi ti novotar s kojim sjediš govorio o svojoj novotariji, ti bi ga se čuvao i pobjegao od njega. Međutim, on će ti na početku susreta pričati o hadisima iz Sunneta, a zatim ti ubaciti novotariju. Tako se ona možda veže za tvoje srce, a kada će onda iz njega izaći?“** (El-Ibane el-kubra, 394)

Imam El-Evzai kaže: **„Nemojte omogućiti novotaru da se sa vama raspravlja, jer će u vaša srca ubaciti smutnju sumnje.“** (El-Bid'a ven-nehju anha, 53)

Od **Seida ibn Amira** prenosi se da je rekao: „Čuo sam moju nanu Esmu kako priča: -**„Dva čovjeka sljedbenika zablude ušla su kod Muhammeda ibn Sirina. Rekli su: „Ebu Bekre, da ti ispričamo jedan hadis?“**

Rekao je: „Ne.“

Rekoše:„Da ti proučimo jedan ajet iz Allahove Knjige

Ibn Sirin je rekao: „Ne! Ili ćete vas dvojica ustati i otići, ili ću ja to učiniti!?“ (Ed-Darimi, 1/109; El-Lalikai, 242)

Imam El-Lalikai kaže. „Muslimane nije oštetio veći zločin od polemike sa novotarima. Za njih nije bilo većeg poniženja od trenutka kada su ih ispravni prethodnici ostavili da umru u svojoj zlobi, jer nisu za pokazivanje svojih novotarija našli puta.

Sve dok nisu došli obmanjeni, pa su otvorili put raspravama i postali dokaz za uništenje Islama. Čak su među samim njima nastupili mnogobrojni okršaji, a njihov poziv je bio poznat po polemici. Sve te polemike su došle do ušiju učenih i običnih ljudi koji ih nisu prije poznavali. Tako su se sumnje našle u argumentima. Počeli su precizno tragati po dubinama. Postali su prijatelji, braća i ortaci u licemjerstvu, nakon što su u Allahovoj Vjeri bili neprijatelji i suparnici, a u izbjegavanju radi Allaha jedni drugima bili pomoćnici.

Javno su govorili o njihovom nevjerstvu i glasno ih proklinjali. Kolika je samo razlika između ova dva stepena i koliko su samo udaljene ove dvije pozicije!" **(Lalikai, 1/19)**

Ibn Bettah kaže: „**Bojte se Allaha, skupino muslimana! Neka nikoga od vas lijepo mišljenje o sebi i stečena spoznaja o ispravnosti njegovog pravca ne natjera da rizikuje gubitak svoje Vjere druženjem sa nekim sljedbenicima zablude, pa kaže: 'Ja ću se sa njim družiti kako bi se raspravljao ili kako bi od njega saznao njegov pravac.' Oni su gori smutljivci od Dželdždžala. Njihov govor je zarazniji od svrabi i više spaljuje srca od luči.**" (El-Ibane, 2/470)

El-Izz ibn Abdis-Selam pojasnio je razlog zbog kojeg su **ispravni prethodnici zabranjivali druženje i raspravljanje sa novotarima**: „Traganje sa njima je uzaludno tračenje vremena, vodi u kidanje odnosa i okretanja leđa jednih drugima, bez ikakve zadobijene koristi. **Nisam vidio nijednog novotara da se odrekao svoga pravca kada mu se Istina očituje, već je ustrajao znajući da je slab i udaljen.**"

(Kavaidul-ahkam, 2/135)

Bekr Ebu Zejd kaže: „Moj savjet svakom muslimanu koji je sačuvan od smutnji sumnji u vjerovanju jeste da, ako je novotarija iskorijenjena i pritajena, a novotar ponižen sa obesnaženom novotarijom, onda ne treba buditi (pokretati) novotara i njegovu novotariju, jer kada se ona pokrene,

onda poraste i ojača. U ovoj prirodi su duše stvorene. Duše se pokreću težeći zlu kada se npr., spomenu žene, preljuba i ašikovanje. To u dušama budi razvrat. Obuzdavanje i udaljavanje od ovog zla spada u borbu protiv vlastite duše. Kao što se Istina pomaže govorom, isto tako nekada se pomaže šutnjom i udaljavanjem. Tako da sve dođe na svoje mjesto."

(Hedžrul-mubtedi'a, 50)

REPLIKA - ODGOVOR NOVOTARIMA

Repliciranje novotarima, otkrivanje njihovih laži, pobijanje njihovih sumnji od strane onih čiji je menhedž (pravac) ispravan, shvatanje široko a znanje obilno, predstavlja jedan od temelja Islama, da bi jedni s dokazom propali, a drugi živjeli.

Zato su ovo učenjaci na najjasniji način pojasnili i najpodrobnije prezentirali. Ovo je činjenica koja je ustanovljena kod učenjaka i na najbolji način pojašnjena.

Ibn Kajjim el-Dževzijje kaže: **„Negiranje i prijekor ispravnih prethodnika i imama prema novotariji je žestok. Oni su se sručili svojim povicima na sljedbenike novotarija u svim predjelima zemlje. Upozoravali su na njihovu smutnju i tom prilikom je uvećavali onako kako to nisu radili prilikom negiranja razvrata, nepravde i neprijateljstva, jer je šteta proistekla iz novotarija, njena destrukcija i suprotstavljanje Vjeri, također žestoka."**

(Medaridžus-salikin, 1/328)

Prema tome, replika-odgovor Ehlis-Sunneta vel-Džemata novotarima, sljedbenicima zablude koji se pripisuju ovom milletu, predstavlja krajnji cilj.

(Er-Reddu alel-muhalif, 7)

Zato, postupci onih koji uvijaju svoje jezike negirajući kritiku neistine, iako u nekima ima ispravnosti i dobra, ali su slabih ambicija i interesa, slabo spoznaju Istinu i metode ispravnosti, u suštini predstavljaju bježanje sa bojnog polja, tj., mjesta na kojima se čuva i brani Allahova Vjera.

Zato će tada onaj koji prešuti riječi Istine po grijehu biti isti kao onaj koji govori neistinu.

Ebu Alijj ed-Dekkak kaže: „**Onaj koji prešuti Istinu je nijemi šejtan, a neistinu govori šejtan koji priča.**"

Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, je obavijestio o razilaženju ovog Ummeta na sedamdeset i tri sekte. Od njih će biti spašena samo Jedna koja ide putem vjerovjesništva. Zar ovi, uz sve te razlike u vjerovanju, žele svesti Ummet na jednu sektu i jednu zajednicu?

Da li je to poziv u jedinstvo kojim se zacrnjava riječ Tevhida, zato se čuvaj?!

Njihovi argumenti su samo neispravne izreke:

- **Ne razarajte saffove iznutra!**
- **Ne podižite prašinu izvana!**
- **Ne pobuđujte razilaženje među muslimanima!**
- **Mi ćemo se sastati oko onoga oko čega se slažemo, a dat ćemo jedni drugima opravdanja oko onoga oko čega se razilazimo!**
- **Zar tako...!**

Najslabiji oblik imana je da se ovima kaže: "**Jesu li to ušutjeli sljedbenici neistine, pa da i mi ušutimo?"**

Ili se oni bore protiv ispravnog vjerovanja na očigled svih, a od nas se traži da šutimo!

Allahu naš, nikako!

Molimo Allaha, *Azze ve Dželle,* da svakog sačuva od upliva židovskih argumenata. Oni se razilaze i suprotstavljaju Knjizi, ali i pored toga, javno pokazuju jedinstvo. Uzvišeni Allah je opovrgao ove njihove lažne tvrdnje rekavši:

-„Samo u utvrđenim gradovima ili iza zidina, oni se protiv vas smiju skupno boriti. Oni su junaci u međusobnim borbama. Ti misliš da su oni složni, međutim srca su njihova razjedinjena, zato što su oni ljudi koji nemaju pameti."

(El-Hašr, 14)

(Er-Reddu alel-muhalif, 76-77)

SADRŽAJ:

- POVODI UVOĐENJA NOVOTARIJA

- NOVOTARIJE KOJE SU SE PROŠIRILE PO DŽAMIJAMA

- NOVOTARIJE VEZANE ZA EZAN

- PUŠTANJE EZANA SA KASETOFONA

- SALAVAT NA POSLANIKA, SALLALLAHU ALEJHI VE SELLEM, POSLIJE EZANA TAKO DA BUDE DIO EZANA

- ZIKR PRIJE SABAHSKOG I JACIJSKOG EZANA, U NOĆIMA UOČI PONEDJELJKA I PETKA

- GLASNO IZGOVARANJE NIJJETA

- ZAJEDNIČKO ZAVRŠAVANJE NAMAZA

- NOVOTARIJA RUKOVANJA POSLIJE SELAMA

- UVEDENE NOVOTARIJE PRI KUNUT-DOVI

- DŽUMANSKE NOVOTARIJE

- SALAVAT I SELAM NA POSLANIKA, SALLALLAHU ALEJHI VE SELLEM, PRIJE EZANA ZA DŽUMU

- MUEZZINOVA DOVA KADA HATIB SJEDNE IZMEĐU DVIJE HUTBE

- HATIBOVO PODIZANJE RUKU PRILIKOM DOVE NA HUTBI

- BAJRAMSKE NOVOTARIJE

- NOVOTARIJE NA DŽENAZAMA

- PODIZANJE GLASA ZIKROM TOKOM ISPRAĆAJA DŽENAZE

- NOVOTARIJA TALKINA

- UČENJE HATME ZA MRTVE

- UČENJE ČETERESNICE

- NOVOTARIJA KOMEMORACIJE

- STAVLJANJE PALMINE GRANE, CVIJEĆA I VIJENACA NA MEZAR

- POSJETA KABUROVIMA NA BAJRAME

- UČENJE KUR'ANA NA KABUROVIMA

- PODUZIMANJE PUTOVANJA KA KABUROVIMA I TURBETIMA

- NOVOTARIJA SUFIJSKIH VJERSKIH SPJEVOVA

- NOVOTARIJA PROSLAVLJANJA POSLANIKOVOG, sallallahu alejhi ve sellem, ROĐENDANA- MEVLUD

- NOVOTARIJA PROSLAVLJANJA ROĐENDANA

- NOVOTARIJA PROSLAVLJANJA ISRA I MI'RADŽ

- NOVOTARIJA PROSLAVLJANJA NOVE HIDŽRETSKE GODINE

- NOVOTARIJE VEZANE ZA UČENJE KUR'ANA

Ibn Bettah El-Akberi kaže:

„Od Sunneta je izbjegavanje svakog onoga koji ima novotarska uvjerenja, i mržnja prema njemu. Također, treba izbjegavati one koji sa novotarima prijateljuju, pomažu ih, brane ih i druže se sa njima, makar se takav pokazivao da slijedi Sunnet."

(Ibn Bettah El-Akberi, El Ibane)

El-Fudajl ibn Ijad kaže:

„Čuvajte se onoga ko bude sjedio sa novotarima. Onaj ko bude sjedio sa novotarom, neće mu se dati mudrost. Volio bih da između mene i novotara bude tvrđava od gvožđa."

(El-Hilje)

Ibn Kudame kaže:

„Ispravni prethodnici (selefu salih) su zabranjivali druženje sa novotarima, čitanje njihovih knjiga i slušanje njihovog govora."

(El-Adabuš-šer'ijjeh, Ibn Muflih)